

Uvodnik

Andrej Bratuž

Naše vrednote

Januar je že dolgo let mesec našega tiska. V tem mesecu je namreč god sv. Frančiška Saleškega, ki v katoliškem svetu velja za zavetnika tiskane in govornje besede. Sveti Frančišek Saleški je dolgo misijonaril zlasti na vzhodu in prav z jasno in navdušeno besedo prepričevalno širil luč evangelija. Zato je umestno, da se tudi mi zaustavimo ob vlogi tiska (in medijev na splošno) in to predvsem ob dobrem tisku.

Naše razmišljanje lahko začnemo z nekaterimi ugotovitvami. Dober tisk nam na splošno pomeni tisk, ki zagovarja in širi določene vrednote, ki so skupne vsem ljudem in so torej občečloveške. Te so v bistvu nekako že prirojene človeku, saj je za mnoge mislece človek že po svoji naravi dober, čeprav ga ogroža tudi zlo.

Od Gutenbergovega izuma tiska dalje je tudi slovenski narod doživel svoj vzpon s prvimi tiskanimi knjigami v dobi protestantizma s Trubarjem na čelu. Razvoj slovenske tiskane besede je nato zlasti od Vodnika do Prešerna in Slomška pomenil pravi razcvet naše kulture v luči duhovnih vrednot.

Naš tednik Novi glas (že pred njim Katoliški glas, pa tudi Novi list) je danes med Slovenci v Italiji časopis, ki širi zlasti v našem prostoru ideale in vrednote, v katerih se prepoznavamo. List ima dvojno vlogo, saj informira in formira svoje bralce. Po eni strani poroča o javnem življenju naše skupnosti in seveda tudi širše družbe in to v svetovnem merilu. To so politična, kulturna, verska, socialna in druga vprašanja, ki jih predstavlja in analizira v svojih komentarjih. Na drugi strani pa želi tudi vsebinsko nevsiljivo oblikovati mnenja naših ljudi. Pri tem izhaja iz osnovnih idealov, kot so krščanski etos, pluralizem, demokracija in svoboda ter narodnoobrambna prizadevanja za ohranitev naše slovenske skupnosti. Danes se vsemu temu pridružuje tudi širša evropska zavest, saj smo prav Slovenci v Italiji že od začetka aktivno prisotni v procesu evropskega združevanja. Vse to se prav sedaj v začetku leta 2008 zelo lepo izraža v predsedovanju Slovenije Evropski uniji.

Novi glas je tudi včlanjen v italijansko zvezo katoliških tednikov FISC, njegovi uredniki se redno udeležujejo njenih srečanj na deželni in vsedržavni ravni. Seveda so še druga glasila, ki med nami pišejo v tem duhu. To so otroška revija Pastirček, kulturna revija Mladika in Naš vestnik. Sem sodijo tudi vse knjižne izdaje Goriške Mohorjeve družbe.

Končno bi lahko še omenili misel, ki jo je iznesel francoski novosholastični filozof Jacques Maritain o katoliškem tisku, ki zanj ni nujno izraz hierarhije ampak pomeni odgovorno delovanje katoliških laikov. Prav to pa je lastno našemu listu.

V duhu vseh omenjenih vrednot in idealov naj bo zato tudi pisanje našega tednika in drugih sorodnih glasil svetel kažipot naši narodni skupnosti danes.

Anketa

Ugledni predstavniki naše narodne skupnosti odgovarjajo na vprašanje, kakšno vizijo za naš prostor imajo po vstopu Slovenije v schengenski prostor. Odgovorite nam tudi vi, predvsem mladi, na isto vprašanje na našem blogu na spletni strani www.noviglas.eu/blog

3

V ospredju skupna prihodnost

Italijanski predsednik Napolitano na obisku v Ljubljani

Po obisku v Ljubljani Predsednika Türk in Napolitano gledata naprej

Slovenija in Italija morata poiskati nove vsebine sodelovanja, ne samo reševati starih problemov, sta v ponedeljek, 14. t. m., na srečanju v Ljubljani poudarila predsednika Slovenije in Italije, Danilo Türk in Giorgio Napolitano. "Prihodnost nam ponuja najboljšo pot za odpravo bolečih spominov iz preteklosti," je izpostavil Türk. Kot sta predsednika še povedala na skupni novinarski konferenci po srečanju na štiri oči, sta govorila predvsem o dvostranskih temah in sodelovanju v okviru Evropske unije. Napolitano je dejal, da je počaščen, ker je prvi tuji predsednik na obisku pri Türku po prevzemu njegove funkcije in hkrati tudi prvi tuji predsednik v Sloveniji, odkar je prevzela predsedovanje EU. Ob tem je izrazil polno podporo Italije slovenskemu predsedovanju EU, še posebej pa je podprl slovenska prizadevanja za čimprejšnjo ratifikacijo Lizbonske pogodbe v celotni povezavi.

Napolitano je ob tem tudi povabil predsednika Türka na obisk v Rim in dejal, da bi se morala tudi med predsednikoma držav vzpostaviti navada skupnih srečanj. Kot sta poudarila, državi na ravni vlad že uspešno sodelujeta, potrebno pa bi bilo to po Türkovih besedah še poglobiti "s sodelovanjem na drugih področjih". "To seveda pomeni pospešeno reševanje vprašanj, ki so že dolgo na dnevnem redu, vendar mislim, da se razvijajo sedanji pogovo-

ri v pozitivno smer in rešitve se lahko pospešijo," je dejal slovenski predsednik.

"Naši dvostranski odnosi so tesni, morajo pa biti še tesnejši, tudi zato, ker imamo skupne manjšine na območju naših držav," je poudaril Napolitano. "Gre za bogastvo, predvsem jezikovno, ki nam lahko služi kot osnova za izboljšanje medsebojnega sodelovanja. V tem smislu je treba čim prej pozabiti tragične dogodke, ki so nas v preteklosti delili. Še bolj moramo gledati na skupno sodelovanje v Evropi in s tem tudi izbrisati vsak ostanek nerazumevanja med seboj," je dejal.

V tej luči sta se dotaknila tudi "sprave med narodoma", ki je po Türkovih besedah "proces, ki poteka že dolgo in ki je dal že lepe rezultate". "Med prebivalci območij ob meji je ta proces zelo globok in moramo biti zadovoljni s tem, kar je že doseženo. Mislim, da bomo ta občutek skupnosti okrepili, če bomo spodbujali našo skupno evropsko identiteto. Ta proces bo popoln, ko bomo v prvi vrsti razumeli same sebe kot Evropejce. Seveda bomo govorili tudi o zgodovini, a je ne bomo dajali v ospredje. V ospredje bomo dajali našo skupno prihodnost," je poudaril Türk.

Napolitano je ob tem še dodal, da sta Italija in Slovenija skupaj v Evropski uniji in da bi bili težko "bolj spravljene kot na ta način". "Nismo več del stare Evrope, katere težke rane sicer še vedno čuti-

mo. Smo del nove Evrope," je poudaril italijanski predsednik.

O "vprašanih odnosov s tretjimi državami" pa ni sta govorila, je Türk pojasnil na novinarsko vprašanje, ali sta se dotaknila tudi uvedbe hrvaške zaščitne ekološko-ribolovne cone za države EU. Dotaknila pa sta se vprašanja prihodnjega statusa Kosova, pri čemer se je Napolitano zavzel za rešitve, ki bi prinesla stabilnost v regiji, Türk pa se je zavzel še za premišljeno sestavo in učinkovitost strokovne misije, ki naj bi jo EU poslala na Kosovo. Kot je poudaril, rešitev vprašanja statusa Kosova še ne bo pomenila konca problemov na Kosovu.

"Poleg tega se mora ob tej priložnosti dokazati skupna zunanja in varnostna politika EU. To je zelo pomemben test za EU, njeno zrelost in enotnost. In Slovenija k vsem vprašanjem spremembe statusa Kosova pristopa s stališča teh odgovornosti - odgovornosti za reševanje problema, ki ne bo prenehal obstajati, in za enotnost EU, ki jo moramo utrjevati," je še dodal Türk.

Napolitano se je med enodnevnim obiskom v Sloveniji srečal tudi s premierjem Janezom Janšo in obiskal državni zbor, kjer se je srečal s predsednikom DZ Francetom Cukjatičem. Na koncu je imel še pogovor s predstavniki italijanske narodne skupnosti v Sloveniji.

STA

Kroček ANTON GREGORČIČ
Študijski center za socialno-politična vprašanja

vabi na predstavitev knjige

Tatjana Rejec
PARTIJA IN TIGROVCI
(medvojna in povojna usoda nekaterih vodilnih tigrovcev)

Knjigo in avtorico bo predstavil zgodovinar
prof. Peter Stres

Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica
Ponedeljek, 21. januar 2008 - 19.30

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

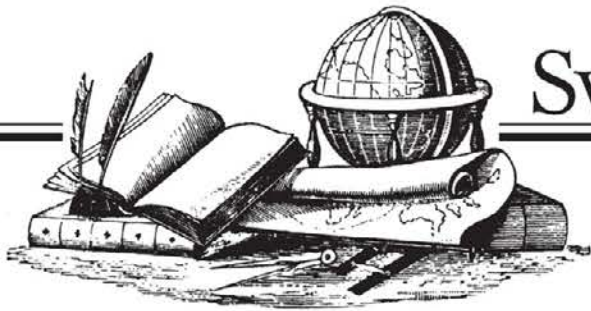
vabi na predavanje - pogovor na temo

SLOVENSKI VERSKI TISK DANES

Gost večera bo msgr. FRANC PETRIČ, odgovorni urednik tednika Družina

Srečanje bo v mesecu verskega tiska v torek, 22. januarja,
v Kulturnem centru Lojze Bratuž, ob 20. uri

Toplo vabljeni!

Evropske teme - Naše teme

NAPOVEDI ZA 2008

World economic forum pripravil svoje poročilo

Ob prestopu v novo leto se zaradi svoje človeške negotovosti skoraj neizogibno sprašujemo, če nam bo leto, ki prihaja, prineslo srečo, ali pa težave in preizkušnje. Zato ni čudno, da v teh prvih januarskih dneh na sredstvih javnega obveščanja kar mrgoli množica vedeževalcev in astrologov, ki prerokujejo to, kar nas v naslednjih 366 dnevih čaka. Mi pa navno nasedamo spretno predstavljenim psevdoznanstvenim argumentom, čeprav dobro vemo, da je prihodnost nepredvidljiva.

Precej drugače, nedvomno bolj znanstveno, se predvidevanja prihodnosti loteva tudi World economic forum (Svetovni ekonomski forum) iz Davosa. Svetovni ekonomski forum je neprofitna, nevladna, neodvisna organizacija, ki deluje na najvišji mednarodni ravni in osvešča svetovne voditelje o nujnosti strukturnega reševanja problemov vse bolj globaliziranega sveta. Idejno izhodišče te neprofitne organizacije je ugotovitev, da trajnostni ekonomski razvoj ni mogoč brez socialnega razvoja, socialni razvoj pa ni možen brez ekonomskega napredka.

Da omenjeni forum ni le skupina vizionarjev, a resnično vplivna organizacija, nam dokazuje seznam članov, ki je objavljen na spletni strani www.weforum.org. Med člani najdemo številne državnike, pomembna imena svetovnega gospodarstva, borca za socialne pravice, skratka same izredno vplivne može in žene.

Tudi oni se torej ob začetku vsakega leta sprašujejo o bodočnosti in zato organizirajo v malem švicarskem mestecu Davos letni simpozij. Kot gradivo za to srečanje so 9. januarja predstavili 54 strani dolgo poročilo, ki sistematično analizira 23 dejavnikov, ki bi potencialno lahko močno ogrozili razvoj svetovne ekonomije. Gre v bistvu za poročilo, ki skuša oceniti posledice, ki bi jih za svetovni gospodarski red imele morebitne naravne katastrofe, ekonomska recesija, pandemija, vojna, klimatske spremembe ipd., obenem pa nam pove, kolikšna je statistična verjetnost, da se taki dogodki v naslednjem letu zgodijo.

Ob branju dokumenta ugotovimo, da so se za letošnje leto skoraj vsi indeksi, ki napovedujejo možnost uresničitve kake večje katastrofe poslabšali v primerjavi z lanskim letom. Človeštvo pa ni bistveno boljše pripravljeno, da bi se s takimi dogodki soočilo. Nedvomno nima smisla ustvarjati panike, pravi Federico Moro, ki je pri italijanski škofovski konferenci zadolžen, da sledi tej problematiki. Sam je mnenja,

da v naslednjem letu zelo verjetno ne bomo doživeli nobenih večjih katastrof, a ne glede na to opozarja, da temni scenariji, ki so ga napovedovali za obdobje po letu 2050, se bo verjetno začel uresničevati že čez dobro desetletje. Verjetnost, da bomo v kratkem pričali vojnem za kontrolo vodnih virov, kroničnemu primanjkanju energetskih virov, korenitimi klimatskim spremembam ipd., se namreč močno veča.

Kateri pa so dejavniki, ki danes najbolj ogrožajo svetovno ekonomijo? Poročilo govori o štirih bistvenih dejavnikih.

Prvi, o katerem so se v prejšnjih mesecih na široko razpisali svetovni časopisi, je zelo verjetna upočasnitev ameriške ekonomije, ki je v prejšnjem letu utrpela hudo finančno krizo in posledično pomanjkanje likvidnosti, kar naj bi v kratkem zelo verjetno sprožilo svetovno ekonomsko recesijo. V tem okviru analitiki iz Davosa opozarjajo, da dolar ubira pot zatona, saj predvidevajo, da v naslednjih letih ne bo več vodilna svetovna valuta; to bi dejansko pomenilo začetek dolgoročnega propada ekonomske premoči ZDA.

Drugi dejavnik tveganja je močna podražitev hrane, ki smo jo v zadnjih mesecih občutili na naši koži. Podražitev živil ni namreč začasni pojav, ampak strukturni podatek. Rezerve hrane so trenutno na najnižji stopnji od leta 1982; človek vsako leto prideluje namreč vedno manj hrane, kmetijstvo pa je vse bolj izpostavljeno klimatskim spremembam, ki povzročajo suše, poplave in druge naravne katastrofe. Če temu dodamo, da človek namenja danes vse več zemljišč proizvodnji bio-goriva in da zemeljsko prebivalstvo številčno raste, je povsem jasno, da bo hrana vse dražja, kar bo izredno hud udarec za revne države, ki že danes s težavo kljubujejo lakoti.

Veliko bojazen vzbuja tudi vse večja soodvisnost svetovnega industrijskega sistema. V zadnjih letih smo bili pričali pojavu delokalizacije, kar je privedlo, da nekatere industrijske proizvode, ki so za nas in za našo industrijo temeljnega pomena, proizvajajo skoraj izključno na specifičnih regionalnih območjih predvsem Daljnega vzhoda, kjer je delovna sila cenejša. To dejstvo bi lahko v primeru kake naravne katastrofe postal zelo velik problem za ekonomsko stabilnost zahodnega sveta.

Če navedenemu dodamo še četrti krizni dejavnik, in sicer morebitno energetsko krizo, ki bi jo lahko sprožila vojna eskalacija v Iranu, postaja vse bolj jasno, da svetovni ekonomski red res ni tako soliden, kot nam ga prikazujejo.

Peter Černič

Za ohranitev rajonskih svetov

V zvezi z državnim finančnim zakonom, ki ukinja rajonske svete v manjših in srednjih mestih, velja izraziti utemeljeno zaskrbljenost. Rajonski sveti opravljajo zelo pomembno funkcijo v skrbi za svoj ožji prostor, poleg tega so v pomoč občinskim upravam oziroma vez med njimi in konkretno problematiko vsakodnevnega življenja. Njihovo delo je toliko bolj dragoceno zaradi specifičnosti dežele, v kateri živimo in kjer je nujno spodbujati skupno življenje različnih narod-

nih skupnosti, med drugimi tudi slovenske. Ne da bi podcenjevali razmere v drugih občinah, je Gorica zgovoren primer, kako lahko rajonski sveti izvajajo številne nepogrešljive naloge. Zato podpiramo napore goriške uprave kakor tudi odgovarjajočih deželnih odborništev, da rinski vladi posredujejo več kot otipljive razloge, zaradi katerih bi bilo koristno, da bi rajonski sveti svoje dosedanje delo neokrnjeno nadaljevali.

Predsednik SSO za Goriško
Janez PovšeSlovenska skupnost
Novoletni sprejem

Tudi letos prireja stranka Slovenska skupnost tradicionalni novoletni sprejem, namenjen članom in somišljenikom stranke, ki so čez leto dejavni v raznih zadolžitvah in izvoljenih telesih. Je pa to tudi eden redkih trenutkov osebnega srečanja in spoznanja. Kot običajno bo na začetku nagovor deželnega vodstva, v katerem bodo podani zaključki glede na preteklo sezono. Pri tem pa bodo prav gotovo tudi podane smernice za naprej.

Pomembnost tega dogodka pa je toliko bolj pomembna, saj je to trenutek, ko so vedno prisotni tudi visoki gostje. Lani je bil častni gost podpredsednik vlade Republike Slovenije in finančni minister dr. Andrej Bajuk, ki je prejel veliko priznanj zaradi uvedbe evropske valute v Slovenijo. Letos je bila za Slovenijo glavna tema vstop v schengenski prostor, zato se je stranka odločila, da na svoj novoletni sprejem kot častnega gosta povabi notranjega ministra republike Slovenije Dragutina Mateja, ki je vabilo sprejel.

Novoletni sprejem SSK bo letos potekal v petek, 18. januarja 2008, v hotelu Pesek na Pesku pri Bazovici.

Ob širitvi schengenskega območja

Odprava nadzora na mejah
- državne meje ostajajo

Minuli 21. december je bil nedvomno zgodovinski dan za narode in države Evropske unije na območju od Estonije do Slovenije, in to iz več razlogov. Najprej je treba poudariti, da gre za države, ki so se po padcu berlinskega zidu znebile komunističnega sistema pod nadvlado Sovjetske zveze. Le v primeru Slovenije gre istočasno za državno osamosvojitve od Zvezne socialistične Jugoslavije in prevzem zahodnega demokratičnega sistema. Ostalih šest držav (Estonija, Latvija in Litva ter Poljska, Češkoslovaška in Madžarska) je hkrati pripadalo tudi območju Varšavskega vojaškega pakta. 1. maja 2004 so se zgoraj omenjene države in Malta pridružile Evropski uniji kot nove polnopravne članice. S tem so zahodne meje pridruženih članic postale meje schengenskega območja, na katerih se je ohranilo izvajanje nadzora nad prehajanjem ljudi in blagovnega prometa.

Decembrska širitev schengenskega območja pomeni vsekakor kakovosten korak v sprostitev prehajanja notranjih meja in hkrati konkretno dejanje pripadnosti evropski povezavi. Za vključitev v schengensko območje se je odločilo vseh devet članic novink iz leta 2004. V ta namen so se morale seveda ustrezno pripraviti in prilagoditi svojo notranjo zakonodajo novemu položaju, predvsem pa ustrezno usposobiti osebe za opravljanje novih oblik nadzora. V poštev pride predvsem uporaba podatkovne baze v posebnih, v ta namen usposobljenih računalnikih na zunanjih mejnih prehodih, s pomočjo katerih brž ugotovijo iz raznih razlogov iskane osebe ali predmete. Schengenski mejni režim se je z 21. decembrom lani premaknil na mejo z Rusijo, Belorusijo, Ukrajino, Romunijo, Srbijo in Hrvaško. Pri nas se je s slovensko-italijanske meje po-

maknil na mejo s sosednjo Hrvaško.

Z odpravo nadzora na mejah med Slovenijo in Italijo, Avstrijo in Madžarsko so vsi deli Slovenije poseljene ozemlja, vključno matična Slovenija, vključeni v skupni evropski prostor, kar nedvomno odpira nove možnosti povezovanja in sodelovanja na vseh področjih. Tudi italijanska manjšina v Sloveniji je sedaj neposredno povezana s svojim matičnim narodom. Žal pa to ne velja za italijansko manjšino na Hrvaškem, ker le-ta ni še v Evropski uniji in v schengenskem območju.

predvsem policistom na zunanjih mejnih prehodih. V bližnji prihodnosti bodo imeli dostop do omenjene baze podatkov tudi mednarodni policijski in sodni organi. V sedanjem sistemu so podatki o sodnijsko iskanih osebah, o pogrešanih osebah, o ukradenih vozilih in drugi lastniki, podatki o osebah državljanov nečlanice območja, za katere je razpisana zavrnitev vstopa v Evropsko unijo.

Doslej so slovenski policisti pregledali osebe in vozila lahko opravljali le ob prestopu meje, sedaj pa je po novih določilih ugotavljanje identitete oseb, kontrola potni-

Uvedba schengenskega prostora brez nadzora na notranjih mejah je nedvomno velika pridobitev za evropske državljane, vendar nadzorstvo varnostnih organov na državnem ozemlju ostaja, le da se izvaja manj vidno nad določenimi osebami in na določenih mestih. Zato je potrebno opozoriti, da morajo ljudje, ki potujejo, vedno imeti pri sebi veljavni osebni dokument. Nov način nadzora tako znotraj schengenskega območja kot na zunanji meji Unije omogoča, kot že omenjeno, sodobni informacijski sistem, ki ga sestavljajo osrednji računalnik v Strasbourgu, v katerem so shranjeni podatki o določenih kategorijah ljudi in predmetov, ter terminali za dostop do teh podatkov

kov, prevoznih sredstev in stvari mogoča le na "mednarodnih povezavah in objektih, pomembnih za čezmejni promet". Konkretno to pomeni na vseh avtocestah in počivališčih ter avtobusnih in železniških postajah z mednarodnimi povezavami. Poleg tega so policistom na voljo posebni kombiji z detektorji za mamila, eksplozive in radioaktivne snovi; s posebnimi kamerami, s katerimi lahko podrobno pregledajo vozila, in z napravami, s katero lahko preverijo, če se v vozilih skrivajo ilegalni migranti. Skratka, schengenski policijski nadzorni sistem je zelo izpolnjen. Nekateri strokovnjaki menijo, da česa takega nimajo niti ZDA kot zvezna država.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Prav razumeti velike pridobitve

Vzpostavljane schengenskega območja je nedvomno velika pridobitev zgodovinskega pomena. Schengensko območje namreč ne pomeni le odpravo fizične meje, pač pa uveljavitev sobivanja enakovrednih različnosti: države Evropske unije ohranjajo svojo temeljno suverenost, prav tako narodi in kulture. Ni torej govora o spojitvi, zlitju oziroma o enotnosti, ki že sama po sebi različnostim jemlje ceno, če jih že ne želi popolnoma odpraviti. V tem smislu je schengenska Evropa velikanski in nemara kar neverjeten dosežek, saj se zdi osupljivo, da lahko obstaja tako velika skupnost držav, ki istočasno živi v barvitosti vseh izvornih posebnosti. Doživeli smo torej izjemno pridobitev. Kot vselej ob podobnih dogodkih pa se tu pa tam pojavljajo razmišljanja, ki nastopijo tedaj, kadar uvodnemu vzhičenju sledi nekakšna iztreznitev in se marsikdo sprašuje, kaj bomo od nove pridobitve pravzaprav imeli. Bodo sedaj rešeni vsi naši problemi, bomo zares živeli bolje in ali bo v dobrem smislu od danes naprej vse lepo in zgolj lepo? Kaj hitro ugotovimo, da preveč vznemena pričakovanja nimajo prave podlage, slabše pa je, v kolikor prevladajo dvomi, ki so seveda odsev bolj ali manj prikrite nenaklonjenosti.

Ob širitvi schengenskega območja niso navdušeni tisti, ki jih moti prav to, kar je bistvo tega dogodka, namreč utemeljitev enakovrednosti evropskih držav, pa naj imajo te države takšno ali drugačno preteklost, takšno ali drugačno kulturo, naj so to večje ali manjše države.

Tudi ob padcu berlinskega zidu, ki je omogočil nastanek sedanje Evrope, niso vsi delili splošnega veselja, ker je to pomenilo konec ideologije, ponovno potrditev narodnosti kot nepogrešljive vrednote in ne nazadnje preobrazbo Sovjetske zveze v Rusko federacijo in v celo vrsto drugih držav. Ob osamosvojitvi Slovenije, ko ni prišlo le do nastanka slovenske države ampak do uveljavitve demokracije, so se pojavljali pomisleki, češ da nova država nima prave prihodnosti. In vendar je bila ravno družbena pluralnost, je bila demokracija tista, ki je omogočila ustvarjalni zamah, zaradi katerega je danes Slovenija uspešna evropska država.

Resnica je, da so prelomne pridobitve, kadar se zgodijo, v vseh smislih izboljšano izhodišče, na boljše predrukačena danost, ne glede na slabo voljo nekaterih. Izboljšano izhodišče daje priložnost za večjo učinkovitost vsega obstoječega delovanja, predvsem pa odpira vrata plodnejšim, pravičnejšim in vse bolj enakovrednim odnosom med državami, narodi in ne nazadnje posamezniki. In v tej perspektivi se slej ko prej še kako prepoznavamo tudi mi kot takšna narodna skupnost, ki si je vedno prizadevala za to, kar nam je zdaj vsem dal Schengen, namreč dosti bolj odprt prostor razumevanja in sodelovanja. Za nadaljnje udejanjanje teh načel velja vsekakor zastaviti vse moči, da ne bi iz obetavnih temeljev zrasla premalo ugledna ali celo pritlikava zgradba.

Janez Povše

Na dnu...

Naša anketa

Kakšna je vaša vizija razvoja našega prostora po vstopu Slovenije v schengensko območje?

Edi Bukavec

Edi Bukavec, tajnik Kmečke zveze:

Vstop Slovenije v schengensko območje nedvomno predstavlja velike izzive in odpira nove možnosti. Po dolgih letih delitve se ta prostor končno predstavlja v zedinjeni obliki, mislim predvsem na kraško področje in na Brda ter Benečijo. Teritorij se bo torej s kmetijskega vidika predstavljal kot enoten subjekt, ki bo potreboval sinergijo na organizacijski in upravni ravni. Upoštevati moramo hkrati ovrednotenje področja tudi z naravovarstvenega vidika, ki mora postati aktivna zaščita razvoja tradicionalnih dejavnosti. Manjšina bo vendar koristila skupne sadove le v slučaju, da bo aktivno soudeležena pri upravljanju teritorija samega: svojo prisotnost bo morala še bolj utrditi in zagotoviti si bo morala možnosti trajnostnega razvoja. Mislim zato, da bomo v luči skupnega prostora zamejci in rojaki na matičnem obsejnim pasu imeli končno dovolj moči pri uresničevanju naših interesov.

Jure Kufersin, predsednik Združenja slovenskih športnih društev v Italiji:

Težko je kakršnokoli predvidevanje. Že mnogokrat smo o tem razpravljali, vendar nismo še bili v stanju, da bi zastavili posebne strategije. Če padec meje po eni strani večja teritorij, na katerem bi črpali more-

bitne nove sile, so po drugi strani ovira pravilniki športnih zvez, ki so med sabo zelo različne in v tem trenutku še preveč toge in omejevalne. Hkrati bodo tudi društva onkraj meje imela možnost črpati športnike v zamejskih krogih. Prevladala bo boljša, kvalitet-

Jure Kufersin

nejša in cenejša ponudba. To nam mora biti zelo jasno in zato se bodo morala naša društva še bolje organizirati in opremiti. Gotovo pa se bodo tudi razmnoževali skupni čezmejni turnirji, tekmovanja in v prihodnosti tudi prvenstva. Na določene panoge bo to dejstvo pozitivno učinkovalo. Pogoj pa ne bodo povsod enaki. Večje možnosti bodo na Goriškem, kjer je teritorij bolj strnjen in kjer bo letos stekla že četrta izvedba čezmejnega goriškega smučarskega prvenstva, ki bo v Kranjski Gori. Upati pa je, da se nam bodo s padcem mej povečale možnosti pridobitve kakega sponzorja v Sloveniji, kar bi bilo zelo dobrodošlo.

Marij Maver, predsednik Slovenske prosvete:

Splošna slika je dokaj obejšajoča. Mislim vendar, da obstaja v našem skupnem prostoru še kup neznan: ne vem, ali se jih vsi zavedamo. Sprašujem se, kako bo prost pretok ljudi učinkoval na prihodnost naših krajev. Že dejstvo, da se nekateri manjšinci izseljujejo

v Slovenijo, negativno deluje na demografski količnik zamejstva, ki je že itak šibak. To je le en vidik bodočega razvoja. Reči bodo lahko krenile na pozitiven ali negativen tir: nihče točno zato ne ve, kaj se bo zgodilo. Res je tudi, da je vstop Slovenije v schengensko območje udeležil enoten slovenski prostor: razumeti bomo morali, kakšno podobo bomo dali naši prihodnosti.

Damjan Paulin:

Glede razvojne politike našega skupnega in brezmejnega prostora mislim, da je treba sicer izhajati iz nekaterih ugotovitev. Osebnost me je malo prizadela anketa, ki je bila pred

Marij Maver

kratkim izvedena v Gorici in pravi, da skoraj polovica Goričanov ne odobrava odprtja meje in je zaskrbljena zaradi raznih pojavov. Druga ugotovitev je, da sem pred nekaj dnevi videl pismo, ki je iz Nove Gorice prišlo v Gorico po natanko mesecu dni. Iz tega izhaja, da je treba naš skupni prostor najprej razviti s pobudami, ki direktno zanimajo občane, državljane, ljudi ob meji. Veliko pozornosti je treba posvetiti vprašanjem, kot so ekologija, razvoj teritorija, urbanistike obeh mest, skratka pobude, ki so neposredno povezane z ljudmi. Rad bi tudi spomnil, da v ta okvir sodi tudi zdravstvo. Treba bi bilo marsikaj postoriti tudi na tem

področju. Pa tudi na področju povezav in prevozov. Če bomo te probleme rešili, bomo lahko tudi boljše razvijali širše strateške projekte. Če pa ne bomo rešili teh osnovnih vzlovov, bomo s težavo reševali tudi druga vprašanja in bo prevladovala konkurenčna miselnost

Damjan Paulin

pred drugimi skupnimi razvojnimi posegi.

Rudi Pavšič, predsednik Slovenske kulturne gospodarske zveze:

Obdobje širitve EU in sočasna vloga, ki jo Slovenija ima v tem procesu, ter njen hkratni vstop v schengensko območje zahtevajo, da manjšina nujno izoblikuje strategijo za prihod-

Boris Siega

nost. Pot mora voditi v tri smeri. Prvič: zasnovati moramo strategijo odnosa med Italijo in Slovenijo; nastati mora neko medvladno omizje za reševanje vprašanj, ki se nanašajo na naš teritorij, od petega koridorja do pristanišč in seveda tudi manjšin. Drugič: negovati moramo odnose med rojaki in zamejstvi. Odlučiti se moramo, kakšno prihodnost pisati obsejnemu prostoru v novih razmerah. Tretjič: urejevati moramo odnose znotraj manjšine same: aktivni partnerji v teh novih dinamikah bomo lahko postali le v slučaju, da bomo uvedli postopno in racionalno internerformo. Naše delo moramo prilagoditi novim razmeram: razmišljati moramo o prihodnosti ne o preteklosti, ki nas še danes preveč po-
gojuje. Ustvariti moramo pri nas in s sosedi zaledje upanja

Rudi Pavšič

in zaupanja: in pri tem mora tudi manjšina postati sposobna nuditi določene novosti. Pluralnost je pozitivna danost, prevelika pluralnost pa lahko postane tudi preveč obremenjujoča v logiki iskanja kvalitete.

Boris Siega, predsednik Slovenskega deželnega gospodarskega združenja:

Drago Štoka

Mislim, da bomo v prihodnjih dveh oz. treh letih pričali pozitivnim spremembam: prost pretok ljudi bo širil naš bivalni prostor. Primorska bo tako postala primerno področje, kjer bodo naša podjetja imela večje zaledje za svoje poslovanje: na tak izziv bodo boljše pripravljene podjetniki, ki so že danes dovolj dinamični in pripravljeni na konkurenčnost tržišč. Verjamem, da bodo zamejska podjetja prednjačila pred italijanskimi, saj jezikovna diskriminanta ima še svojo težo. Zanimivo bo vendar opazovati, koliko proizvodnih podjetij se bo preselilo v Slovenijo zaradi ugodnejše davčne politike.

Marko Sosič, SSG:

Da bi se naša družba odprla visokemu kvalitetnemu delu in samo tega postavila za merilo pri vzpostavljanju odnosov z drugimi ter poiskala pot do selekcije vsega ljudskega, ki mu kvantiteta ne prinaša nič dobrega. Obenem, da bi poiskala pot do skupnega političnega zastopstva in do skupne in enotne organiziranosti, v kateri mora biti načelo demokratičnosti primarnega značaja. Vsaka visoka kvaliteta na gledališkem in kulturnem po-

Marko Sosič

dročju je pa edina politična pozicija, ki jo lahko ima gledališče ali kultura nasploh. Visoko kvalitetno delo pa je potrebno zmeraj znova doseči.

Drago Štoka, predsednik Sveta slovenskih organizacij

Po začetni upravičeni evforiji se je treba sedaj vprašati, kako bo vstop Slovenije v schengenski prostor učinkoval na za-

Erik Švab

mejštvu in celoten obsejni prostor. Gotovo je pred nami čas novih izzivov, katerim bomo morali biti kos. Gospodarsko področje bo verjetno imelo največ koristi, razvijale in krepile se bodo tudi družbene in kulturne vezi. Ne morem pa mimo skrbni, da bi slovenski obsejni pas postal tarča naseilitvenega vala italijanskega meščanskega sloja. Ta trend bi lahko zaustavili novi urbaništni načrti, gotovo bi tudi nova regijska ureditev Slovenije uvedla bolj suveren nadzor nad tem problemom: teritorialna ureditev Slovenije dandanes nalaga občinam preveliko upravno breme.

Slovenska manjšina pa bo odslej dejansko postala sestavni del slovenskega naroda: odigrala bo novo vlogo posrednika med sosednjima narodoma.

Erik Švab, predsednik Evroservisa:

Možnosti za razvoj slovenske manjšine po vstopu Slovenije v schengenski prostor so vezane predvsem na sposobnost, ki jo bomo zamejci znali pokazati pri koriščenju gospodarskih in kulturnih ter družbenih potencialnosti. Primernejši dialog bomo morali dobiti na državniškem nivoju, naše manjšinske strukture in organizacije pa bodo uspešnejše, če bodo postale povezovalni člen z organizacijami večinskega naroda, skratka, če bodo znale upreti pogled čez prag ozkega manjšinskega miljeja.

..... Naj postane Novi glas tudi tvoj glas!

Novi naročnik ali tisti, ki podari naročnino na naš tednik novemu naročniku, bo prejel v dar letošnjo knjižno zbirko Goriške Mohorjeve družbe, ki jo sestavljajo naslednje knjige:

- KOLEDAR GMD 2008
- Marjanka Rebula, VAS NA JASI
- ŽIVLJENJSKA POT RAFKA PREMRLA
- Milan Pasarit, PRAVLJICE ZA MOJE MALČKE

NAROČNINA ZA LETO 2008:

za Italijo 45,00 evrov

za Slovenijo 48,00 evrov

za inozemstvo 85,00 evrov

moj glas
tvoj glas
naš glas

Obiščite nas na naši novi spletni strani: www.noviglas.eu

Odgovorite tudi vi na isto vprašanje!
www.noviglas.eu/blog

Praznik Gospodovega krsta v Sikstinski kapeli

V krstu nam je dana polnost življenja

“V krstu malo človeško bitje prejme novo življenje, življenje milosti, ki mu daje možnost vstopiti v oseben odnos s Stvarnikom, in to za vedno, vso večnost.” Te besede je med drugimi izgovoril papež Benedikt XVI. v nedeljo, 13. januarja, na praznik Gospodovega rojstva v Sikstinski kapeli, ko je krstil trinajst otrok. Žal je človek sposoben ugasiti to novo življenje z grehom, je nadaljeval in poudaril, da prav iz tega izvira smrt za človeka. Za druga živa bitja, ki niso klicana v večnost, smrt pomeni le konec zemeljskega življenja; v nas pa greh ustvari pravo “brezno, ki tvega nas požre za vedno, če nam Oče, ki je v nebesih, ne stegne svoje roke.” Bog nas je hotel rešiti tako, da se je sam spustil v to brezno smrti, da bi vsak človek, tudi tisti, ki je padel tako nizko, da več ne vidi neba, mogel najti Božjo roko, jo prijati in se spet povzpeti iz teme, da bi spet videl

luč, za katero je bil ustvarjen. V svoji notranjosti vsi čutimo, da naše zemeljsko bivanje je hrepenenje po življenju, ki išče polnost in odrešenost. “Ta polnost življenja nam je dana v krstu.” Cilj Kristusovega bivanja, je spomnil sv. oče, je bil prav podariti človeštvu Božje življenje, Njegovega Duha ljubezni, da bi lahko vsakdo pil od neizčrpnlivega studenca odrešenja, ki ga lahko daje samo Bog. Starši, ki prinašajo h krstilnici svoje otroke, zato sodelujejo z Bogom, saj jim tako dajejo ne le fizično, ampak tudi duhovno življenje. Papež Ratzinger se je skupno s starši zahvalil Bogu za dar otrok in molil, da bi jim Gospod pomagal jih vzgajati. Otroci potrebujejo varstvo, nego in pozornost, nujno pa je, da spoznajo, ljubijo in zvesto služijo Bogu. Le tako bodo imeli večno življenje. Kot zanimivost navedimo, da letos v Sikstinski kapeli papež ni maševal na priložnostnem oltarju, ki so ga ponavadi za to pri-

ložnost prinesli v kapelo na posebnem odru, temveč je želel maševati pri pravem, starem oltarju kapele, “da ne bi potvaril lepote in harmonije arhitektonskega bisera” (tako je pisalo v sporočilu Urada za liturgična slava sv. očeta). Skratka: v nekaterih delih maše, kot to sicer predvidevajo liturgična določila, ni bil obrnjen proti zbranim vernikom, ampak proti velike-

mu razpelo ob vzhodu Michelangelove vesoljne sodbe. Dodajmo še to: za večino italijanskih dnevnikov je bila novica (!) ta, da “se bomo maše s papežem, ki po 40 letih spet kaže hrbet ljudem, še dolgo spomnili”, in pa zato, ker “je izrekel stroge besede o živilih”. O mislih glede smrti in življenja človeka niti besedice...

DD

Peta številka Pastirčka

... da bi v novem letu 2008 zapisovali samo lepa doživetja!

Take srčne želje izreka vsem bralcem in prijateljem g. Marijan Markežič, urednik Pastirčka, našim otrokom priljubljene revije, ki bo tudi v letu 2008 s svojimi svežimi, dojemljivimi, modrimi biserci vodila otroške misli po poteh zorenja in odrasčanja, vselej v družbi Nebeškega Očeta, komur izročamo leto, ki smo ga začeli, kot pravi stara, a vedno veljavna molitev. Na komaj minule praznike se navezujeta dve strani januarske številke, povzete iz Ustvarjalnega svetopisemskega zvezka Božič, Ognjišče, Koper, 2006, ki v besedi, sliki in igri spregovorita o treh modrih, ki so se prišli prikloniti Jezušku. Božična toplina in radost ob skrivnosti rojstva Božjega sina presevata tudi mnoge izmed 28 risbic, ki kot vedno prijazno in v živih barvah krasijo osem strani Pastirčkove pošte, dopisi katere so tudi tokrat zelo raznoliki in razkrivajo Šolske dejavnosti učencev, njihove raziskave o nekdanjih šolskih časih, pa tudi zanimiva srečanja z vaškimi obrtniki, ki

npr. znajo še plesti košare iz prožnih vrbovih šib. Prav o tem, kako lepo je doma speči torto za rojstni dan in zanjo nabrati jagode v gozdu, pripoveduje dopolnjevanje Marije Perdih Vse naredijo SMS, ki spremljajo pesem Jaz vem za dolgo srečno pot. Morda jo bodo zapeli tudi strežniki, katerim je namenjena rubrika Ministranti O. K., da bodo še bolj zavzeto opravljali svojo nalogo pri mašni daritvi. Zagrizeni bralci, verjetno predvsem bralke, bodo z veseljem prebrali, kaj se je zgodilo Papirnati punčki v zgodbi Nuše Turk, kako so skrta in prijatelj muc preživeli svoje dni v cirkusu v nadaljevanju pravljicne pripovedi Marize Perat, kako pomembna je besedica hvala, ključ, ki odpira marsikaj, pa iz Zgodbe srca.

Taka prisrčna zgodba veže tudi iz Utrinkov in spominov naših babic, ki jih na papir v lepem, zbranim jeziku in s toplino peresa zlive učiteljica Jožica Žnidarčič. Kaj je to gričevnati svet, bodo

navdušeni “zemljepisci” izvedeli iz zapisa Pastirček spoznava svet, ob veselem Pastirčkovem prepoznavnem znaku Walterja Grudine. Da niti megla, dež in mrzla zima ne ustavijo treh znanih potepuhov na njihovih izletih v odkrivanju naše lepe domovine, potrjuje januarski izlet strica Maksa in nečakov. Pod varnim vodstvom Marijana Markežiča so se odpeljali do Kettejeve poti na Notranjskem, kamor se bo čudovito odpraviti v lepem sončnem dnevu. V peti številki ne manjkajo niti debelušna medvedka Metka, občutljive ilustratorke Danile Komjanc, ki vabi najmlajše, naj ji pomagajo pri oblačenju, saj bo šla na sneg. V zimski sivini je pesmica Zlate Volarič Ključ kot žarek sonca, za zdaj še daljne pomladi. Nanjo nas veže tudi pesmica Berthe Golob Cvetič, ki opisuje planiko in encijan, “stražarja skalnatega oltarja”. Za smeh in dobro voljo, razvedrilo in kot pripomoček do znanja Pastirček ponuja pesmico V. T. Arharja Koločija pa taka!, izpolnjevanke, zanke, križanke...in seveda nepogrešljivega, simpatičnega Packa Walterja Grudine, ki z zadostjenjem pravi, da sedaj, “ko so kaškirale frontjere, lahko tudi jaš feštigiram ...napake brez meja! Madlivi “slovničarji”, pero v roke in brž v boj proti Packovim spakam!

Iva Koršič

Prošnja Bogu

Molitev za državnike in narode ob predsedovanju Republike Slovenije Evropski uniji

Bog, Oče vseh ljudi, ti želim, da bi bili srečni, da med nami ne bi bilo revščine, krivic in sovraštva in da bi nas tvoja ljubezen povezovala v prijateljstvu. Z veseljem se zato oziram na številne evropske narode, ki se med seboj združujejo, odpravljajo razlike in skrbijo za skupno blaginjo vseh. Ponosni in hvaležni smo, da smo v to lahko vključeni tudi mi.

Zaupano nam je vodenje te velike družine evropskih narodov, zato te prosimo za pomoč in blagoslov. Navdihuj voditelje držav, politike in poslance, da bodo modro in pošteno odločali ter skrbeli za dobro vseh. Naj skrb za gospodarski in gmotni napredek nikoli ne zamegli duhovnih vrednot, ki jih potrebujemo. Prav tako naj ob skrbi za svoje ugodje ne pozabimo tistih, ki so potrebni naše pomoči.

Marija, naša dobra Mati, tvojemu materinskemu varstvu izročamo vse narode Evrope. Varuj nas, da bomo ostali zvesti svojim krščanskim koreninam in tvojemu Sinu, ki nas kot brate in sestre združuje med seboj. Amen.

Štmaver-Pevma-Oslavje in Podgora

Nagrajevanje najlepših jaslic

Pevma-Štmaver-Oslavje

Ocenjevalna komisija se je po novem letu podala na 40 domov po Pevmi, Oslavju in Štmavru, pa tudi čez Sočo, v Podgori in Gorici. Letos so njeni člani prvič prestopili mejo in obiskali Solkan, s katerim so kot okraj pobrateni. Jaslice pri nas doma in pri sosedih je bil zato obogaten naslov letošnje trinajste izvedbe.

Zaključno predstavitev in nagrajevanje je obogatil tudi nastop gledališke otroške skupine duhovnjice sv. Ivana z igrano Zimska zgodba, ki jo je napisala Francka Ferletič, režija pa je bila prepuščena Faniki Klanjšček in Costanzi Frandolič. Sveta družina, štalica in pastirčki, ob njih pa običajno smrečica z lučkami in okraski. Tradicionalne scenografije, izvirne ideje in materiali ali prave mojstrovine in obrtne spretnosti. Člani komisije so obiskali vsako družino posebej, pa tudi cerkve, šole in vrte. Pri vsaki postaji so imeli polne roke dela, saj so jaslice poslikali, posneli in si jih pozorno ogledali; oceno sestavlja namreč več elementov, od prvega vtisa do kreativnosti, pa tudi

ma, luči in gibanje so pod drobnogledom. Obiskovalci so si v prostorih štamvrškega društva, sicer bivše osnovne šole, lahko ogledali tudi razstavo Stanke Golob *Slike iz peska*.

Podgora

Najlepše jaslice so na praznik Svetih treh kraljev nagradili tudi v Podgori, kjer so imeli večernice in blagoslov otrok. Tekmovanja se je udeležilo lepo število otrok in mladih, ki ohranjajo živo to lepo navado. Župnik Karel Bolčina je nagradil kar nekaj mladih župljanov; to so: Alek in Nika Devetak, Elia Deiuri, Gianluigi in Giulia Sabatino, Gaia in Ambra Mazzariol, Pietro, Gabriele in Filip Pasqualini, Federico Lo Rž, Yao in Daniel Agbetiata. Vaški praznik se je nato nadaljeval za vse udeležence in farane na prijetni bratski družabnosti v župnišču, kjer je bila tombola.

2. NAVADNA NEDELJA

Iz 49, 3. 5-6; Ps 40, 1 Kor 1-3; Jn 1, 29-34

Evangelij po Janezu je zelo zahteven. Govori namreč o Božjem Sinu, ki je postal človek, kar je za nas nepojmljivo, saj ne moremo o njem ničesar sami od sebe spoznati (in ne priznati). Vse, kar o njem vemo, nam je on razodel.

Rudolf Bultmann (gl. d. Evangelium des Johannes, 1941) piše, da je v Svetem pismu od začetka do konca en sam proces proti Jezusu. Vodijo ga: svet, hudobni duh in hudobni ljudje. Ne priznavajo, da je Beseda od vekomaj, da je Bog od Boga. Vse je po njem ustvarjeno. Tudi srce uvoda, prologa Janezovega evangelija pa je prav učlovečenje besede.

Evangelist pravi, da so videli in gledali njegovo slavo, njegovo veličastvo, ki je še naprej veličastvo njegovega križa, kajti le po križu se razodene Jezusova popolna slava.

Za nevernega človeka so: Janezov krst v vodi, let Svetega Duha, veliki greh sveta, ki pomeni zavrnitev Božjega Sina, Božje jagnje, iskanje množice odpuščanja grehov, mir z Bogom, večno življenje, so-le sanje verskih fanatikov. Toda za vernega človeka so znamenja nečesa, ki nas presega. Tega pa se veselimo in skušamo po njih razbrati stvarnost nebeškega kraljestva, Jezusa samega, ki ga Krstnik izpriča za Božjega Sina (Jn 1, 34).

Ker je vera v Božjega Sina težka, so jo v Cerkvi razčiščevali na vesoljnih cerkvenih zborih tako, da so nam pomagali do jasnejšega verovanja. O tem so govorili zlasti v četrtem in petem stoletju po Kr., za kar smo jim hvaležni tudi danes. Jasno so spoznali, da je Jezus pravi Bog in pravi človek, je Božji Sin, ki je postal človek. Rojen je iz Device Marije, je trpel, je umrl, je od mrtvih vstal. Za vedno ostaja Bog in bo za vedno človek.

Ko Janez Krstnik zagleda Jezusa, ki prihaja k njemu na krst, nakaže Jezusovo vlogo in poslanstvo jagnjeta, ki odjemlje grehe sveta, vse grehe sveta. Žrtvoval bo sebe, umrl bo, zato da izbriše grehe človeštva.

Prerok Izaija ga označi kot jagnje, kot trpečega služabnika, ki odjemlje grehe sveta.

Je velikonočno jagnje, saj je umrl, ko so Judje obhajali Veliko noč. Umrl je na križu takrat, ko se daruje jagnje na veliki petek pod noč. Jezus doživi to pri zadnji večerji na veliki četrtek zvečer. Postopoma gre v smrt: aretirajo ga kakor razbojnika. Prestane zasliševanje, na veliki petek zgodaj zjutraj se iz njega norčujejo, ga bičajo, s trnjem kronajo, obsodijo ga na smrt brez razloga in brez dokazane krivde. Poslužijo se krivih prič. Uprizorijo križev pot do skrajnega ponižanja krute in nečloveške smrti. Vse to je doživel, pretrpel edinorojeni Božji Sin. Kot žrtvovano Božje jagnje je odzvel vse grehe sveta za vse grešno človeštvo, oddaljeno od Boga.

Jezus je bival pred vsemi vekmi, a je bil zakrit tako, da ga nihče ni mogel spoznati kot prihajajočega Mesijo. Le Krstnik ga je izpovedal po posebnem razodetju Boga, ga je oznanjal ljudstvu. S krstom z vodo je ljudi pripravil na sprejetje Mesije. Jezus je poln Svetega Duha v Očetu, tako naj posreduje učenecem Svetega Duha. Njegova stran namreč, na

križu prebodena, je vir Svetega Duha za vse, je studenec vode, ki teče v večno življenje.

Kot prvo današnje berilo nam Cerkev nudi v premišljevanje preroka Izaija, drugi spev o Gospodovem služabniku.

Gospod pokliče preroka že v materinem telesu. Nato ga vodi pri oznanjevanju, da lahko govori, kar mu Bog razodeva. Prerokov glas je kot oster meč in kakor gladka puščica (Iz 49), a četudi zahtevno in ostro, je v blagor ljudi, kakor pozneje Krstnikovo.

Psalmist trpko ugotovi: “Zajele so me moje krivde” (Ps 40, 13), iz katerih ga more rešiti samo Bog (v. 14), samo Jagnje Božje.

Tudi apostola Pavla je poklical Gospod, kakor prej Izaija in druge preroke.

V Jezusu smo sveti in ljubljani. On nas brani, saj ostajamo grešni, a se moramo polagoma posvečevati, kakor je on svet. Že pri svetem krstu nam je dal moč, Svetega Duha, s čimer hudo premagujemo. Tudi ostali zakramenti, zlasti sv. birmo, nam dajejo Svetega Duha. Zato je mogoče vztrajati v ljubezni, tudi v najhujšem trpljenju, npr. v ranjenem zakonu.

Koprski škof msgr. Metod Pirih o aktualnih vprašanjih Cerkve na Primorskem

Župnija Kristusa Odrešenika v Novi Gorici presega župnijski pomen

Koprski škof msgr. Metod Pirih je v pogovoru za novo številko tednika Demokracija pojasnil vlogo in delovanje koprške škofije ob trideseti obletnici njene ustanovitve. Spomnil je, "da se prvi koprski škof omenja že v začetku sedmega stoletja, kakšnih tisoč let kasneje pa je prišlo do združitve s tržaško škofijo. Za sedanjo škofijo je značilno, da je nastala iz apostolske administrature za Slovensko primorje, le-ta pa iz ozemelj tržaško-koprške, reške in goriške škofije."

V intervjuju je škof ponovno poudaril razloge, zaradi katerih ni podpiral predlogov za razdelitev koprške škofije in za ustanovitev nove, goriške škofije. Opisal je potek razprav med slovenskimi škofi in svetim sedežem v letu 2000, ko je prišlo do soglasja o tem, "naj koprške škofije zaradi pastoralnih in gospodarskih razlogov ne bi delili. Če bi namreč sedanjo koprsko škofijo razdelili na dve enoti, bi koprška v zmanjšanem obsegu zelo težko preživela zaradi pomanjkanja duhovnikov in finančnih sredstev. Če se bodo razmere spremenile, pa se še vedno lahko ustanovi škofija v Novi Gorici. "Sicer pa je Nova Gorica s tamkajšnjo konkatedralo, to je župnijo Kristusa Odrešenika, postala pomembno versko in cerkveno središče. Naša škofija ima dve središči, s katedralo v Kopru in konkate-

dralo v Novi Gorici. Sam ali pomožni škof Jurij Bizjak greva vsaj enkrat mesečno v Novo Gorico, da sva na voljo duhovnikom za pogovor. Eden od naju ima tam mašo za Božič, Veliko noč in na praznik Kristusa Kralja. Že dvakrat je bila v Novi Gorici krizmena maša, leta 2007 pa je bilo tam tudi posvečenje novega duhovnika."

Msg. Metod Pirih je nadalje poudaril, "da ima Nova Gorica štiri župnije. Največja je župnija Kristusa Odrešenika, ustanovljena je bila leta 1976, cerkev pa je bila zgrajena leta 1982. Ta cerkev presega župnijski pomen. V Novi Gorici imamo teološko-pastoralno šolo, orglarsko šolo, tečaje za zaročence, skavte, katehumenat in druge dejavnosti. S

konkatedralo je goriški del škofije pravično ovrednoten. Nova Gorica to zasluži zaradi svoje pastoralne dejavnosti in spriča svojega verskega, gospodarskega, kulturnega in političnega pomena. Razmišljal sem, da bi koprsko škofijo spriča njenih dveh središč preimenovali v koprsko-novogoriško škofijo. "Če bo Sveti sedež temu naklonjen, se

fašizem dokončno zlomljen, so se duhovniki veselili svobode. Komunistična oblast je načeloma priznavala prispevek primorskih duhovnikov za ohranitev slovenstva, vendar je z njimi ravnala enako kot drugod. Bili so zaprti, celo pobiti in šikanirani. V omenjeni knjigi avtorice Marije Čipić so opisani primeri vseh znanih primorskih duhovnikov in spletke Udbe, da bi jih pridobila na svojo stran. Vse to ni neznano le laikom, ampak tudi mlajšim duhovnikom. Knjiga govori o tem, o čemer se doslej ni smelo pisati in govoriti."

Koprski škof je v pogovoru za tednik Demokracija ocenil tudi sklep občine Ajdovščina, da ne dovoli postavitve spomenika duhovniku, pisatelju in pesniku Filipu Terčelju, ki je bil ena izmed žrtev komunističnega terorja. Msg. Metod Pirih je o tem dejal: "Zelo mi je žal, da Filip Terčelj ni dobil spomenika. Če bi si ga kdo zaslužil, je to on. Bil je vzor primorskim duhovnikom, ki so bili narodno zavedni. Preganjal jih je tako fašizem kot komunizem. Spomenik ne bi spadal v ozko cerkveno okolje, saj bi ga presegel. Kljub nerazumljivi odločitvi občine Ajdovščina, se bo župnija Šturje še naprej z občino dogovarjala za to, da bi Filip Terčelj dobil primeren spomenik v svojem domačem kraju." M.

bo to lahko zgodilo." Na poudarek časnikarja Gašperja Blažiča, avtorja intervjuja, "da je komunistična oblast tudi na Primorskem preganjala duhovnike kljub njihovi izpričani narodni in protifašistični usmeritvi", je škof opozoril na knjigo z naslovom Cerkev in oblast na Primorskem, ki je nedavno izšla. "Po vojni, ko je bil

Ján Figel in Hans-Gert Pöttering

Visoka "evropska" gosta pri msgr. Uranu

V torek, 8. januarja, se je evropski komisar za izobraževanje, usposabljanje, kulturo in mlade Ján Figel ob obisku v Sloveniji srečal tudi v ljubljanskem nadškofem msgr. Alojzom Uranu. Visoki gost si je najprej ogledal stolnico, nato pa mu je nadškof predstavil zgodovinski pregled in razmere, v katerih se nahaja Cerkev na Slovenskem. Komisar Figel je poudaril pomembnost skupnega prizadevanja evropske skupnosti, da bi Evropa postala skupnost vrednot. "Odkriti moramo dušo Evrope," je citiral enega od očetov povezovanja, R. Schumana. Pri tem imajo nenadomestljivo vlogo tudi Cerkve in verske skupnosti, kar jim

priznava tudi novi osnutek Evropske pogodbe. Nadškofa Urana je obiskal tudi predsednik Evropskega parlamenta Hans-Gert Pöttering. Ta je na srečanju v nadškofijskem dvorcu Republiki Sloveniji čestital ob začetku predsedovanja Svetu Evropske unije in dodal, da si še v bližnji preteklosti ni bilo moč predstavljati, da bo Slovenija postala del EU ter da ji bo kot prva izmed nedavno pridruženih članic tudi predsedovala. Predsednik Evropskega parlamenta je povedal, da se je srečal tudi z nekaterimi mladimi iz Slovenije, ki izžarevajo pozitivno upanje za prihodnost. Kar zadeva Katoliško Cerkev na Slovenskem, je dr. Pöttering poudaril, da je le-ta v zgodovi-

Ján Figel

Hans-Gert Pöttering

ni imela pomembno vlogo in da tudi danes predstavlja vitalni sestavni del civilne družbe, zato si zasluži vso podporo za svobodno izvrševanje poslanstva na področju evangelizacije.

Dr. Anton Štrukelj je po nadškofovih besedah predstavil gostu zgleden ekumenski dialog s pravoslavno in evangelizacijsko Cerkvijo ter uspešen medverski dialog s skupnostjo muslimanov, ki je druga največja verska skup-

nost v Sloveniji. Dr. Ivan Štuhec je spregovoril o položaju Cerkve v državi ter opozoril na večkrat napačno interpretirano ustavno ločitev Cerkve in države v smislu izključevanja Cerkve iz javnega življenja. Dr. Andrej Saje je gostu predstavil medijsko področje na Slovenskem in poudaril, da se zanimanje medijev za Cerkev povečuje, vendar pa je le-to osredotočeno predvsem na njeno zunanjo podobo.

Anketa 2007 podjetja UPC Telemach

Evropski starši menijo, da je na televiziji preveč spolnosti

Evropski starši so mnenja, da je na televiziji preveč spolnosti in nasilja, hkrati pa so prepričani, da ima televizija pozitiven učinek na njihove otroke, je pokazala evropska televizijska anketa 2007 podjetja UPC Telemach. Kot poroča STA, starši želijo ohraniti nadzor nad vsebinami, ki jih njihovi otroci gledajo, zahtevajo pa tudi večji nadzor nad določenimi vsebinami s strani medijskih organov. Omenjena evropska anketa o televizijskih navadah je tokrat zajela skoraj 6000 staršev iz trinajstih držav. Pri

vprašanju nadzora televizijskih navad je 57% evropskih staršev odgovorilo, da si želijo večjega nadzora nad televizijskimi vsebinami. Med starši, ki menijo, da bi moral biti nadzor okrepljen, je 79% takih, ki kot razlog navajajo preveč nasilja na televiziji, 56% pa jih meni, da je na televiziji preveč spolnosti. Po rezultatih raziskave sta nasilje in spolnost tudi glavna razloga, zakaj starši otrokom prepovejo gledanje določenih programov. V raziskavi je nazorno izraženo, da na Nizozemskem, v Belgiji in na

Madžarskem daljinski upravljavec nadzorujejo otroci v kar več kot 40%. Ravno nasprotno je v Franciji, kjer o vsebinah, ki jih gledajo otroci, odloča 96% staršev. V Sloveniji se o gledanju televizije posvetuje s svojimi otroki 37% staršev. Anketa je še pokazala, da imajo otroci iz Vzhodne Evrope pri odločanju o gledanju televizijskih programov več svobode kot otroci drugih držav, obenem pa gledajo televizijo več ur na dan. Na Madžarskem 29% otrok gleda televizijo več kot tri ure na dan,

medtem ko je teh v Švici le 3%, v Sloveniji pa 15%. Skoraj tretjina staršev svojim otrokom, mlajšim od dveh let, dovoli gledanje televizije. Pri tem se pojavljajo velike razlike med državami, saj v Belgiji, na Nizozemskem in Irskem lahko televizijo gleda več kot 40% takih otrok. V Sloveniji je 9% staršev, ki ne dovolijo gledati televizije otrokom, mlajšim od štirih let. Kar 85% staršev, katerih otroci so stari do 18 let, meni, da ima gledanje televizije pozitiven učinek, npr. izboljšanje otrokovega splošnega znanja (68%) ali boljše razumevanje jezikov (48%). V povprečju je 41 odstotkom otrok dovoljeno, da imajo v spalnici televizijo. Ta odstotek je najvišji v Romuniji, v Sloveniji pa ima televizijo v spalnici 43% otrok. Pri tem le 18% staršev skrbi, da bi otrok gledal primerne programe.

Kratke

Umetniki za Karitas v Ljubljani

V torek, 15. januarja, so v Galeriji Družina v Ljubljani odprli prodajno razstavo likovnih del, ki so nastala v likovni koloniji UMETNIKI ZA KARITAS avgusta na Sinjem vrhu. S Sinjega vrha se je razstava v novembru 2007 selila na Zemono, v decembru pa v Gorico. Razstavo je odprl ravnatelj za pastoralno zdravja dr. Jože Štupnikar, glasbeni gostje večera so bili pevci Kvinteta Ventus. Geslo kolonije in razstav je: "Ne zavri me v času starosti, ko gre moja moč h koncu, me ne zapusti!" (Ps 71,9). Izkupiček prodanih del bo namenjen gradnji Doma karitas za starejše in bolne v Ajdovščini.

V 13. koloniji Umetniki za karitas so sodelovali: Zvest Apollonio, Lucijan Bratuš, Milena Gregorič, Andrej Kosič, Laszlo Nemes, Marija Prelog, Nande Rupnik, Predrag Szilvassy, Veljko Toman in Mira Uršič; posebna gosta Vojko Gašperut - Gašper, Ivan Stojan Rutar; strokovni sodelavci kolonije: Silva in Azad Karim, Jože Bartolj, Mira Ličen Krmpotič in Tone Seifert; kot tudi 80 drugih slikarjev in kiparjev, ki so ob dnevu odprtih vrat ali kasneje darovali svoje likovno delo. Doslej nam je uspelo prodati 31 likovnih del v skupnem znesku 12.586 evrov. Informacije: 041 429 713 ali po e-pošti: jozica.licen@rc.si.

Pred 150 leti se je rodil škof Andrej Karlin

Natanko sredi novembra se je pred 150 leti rodil msgr. Andrej Karlin, zadnji škof slovenskega rodu takratne tržaško-koprške škofije. Msgr. Karlin je bil po rodu Gorenjec. Do imenovanja za škofa je dušnopastirsko službo opravljal v svoji rojstni škofiji. Bil je katehet na gimnaziji v Ljubljani in kanonik ljubljanske škofije. V Rimu je doktoriral iz cerkvenega in civilnega prava.

Za tržaško-koprškega škofa je bil imenovan konec leta 1910 in bil naslednje leto posvečen v stolnici sv. Justa. Zaradi velike predanosti habsburški monarhiji je bil Italijanom trn v peti. Nasprotovali pa so mu tudi kot Slovincu. Že leta 1919 se je moral zaradi hudega pritiska odpovedati škofiji, saj so ga italijanski nacionalisti zelo napadali ter celo vdrli v škofijsko palačo in nasilno ravnali v samem škofovem stanovanju.

Msgr. Karlin je zapustil Trst in se naselil v Ljubljani, kjer je vodil Zavod sv. Stanislava v Šentvidu. Po smrti lavantinskega škofa Mihaela Napotnika ga je papež leta 1923 imenoval za škofa v Mariboru, kjer je ostal do smrti leta 1933. Tudi v tej škofiji je uspešno skrbel za urejeno dušno pastirstvo in za kvalitetno poučevanje verouka. Med drugim je msgr. Karlin podpisal odlok, s katerim je bil sprožen postopek za Slomškovo beatifikacijo.

Leta 1995 je Slovenska teološka akademija v Rimu organizirala v okviru vsakoletnih simpozijev - začela jih je prirejati že leta 1983 - posvet o msgr. Karlinu, na katerem so priznani strokovnjaki osvetlili njegovo življenje in delo. / (mab)

P. Amorth: "Satan prisoten tudi v Vatikanu"

Najbolj znan italijanski izganjalec duhov, p. Gabriele Amorth, eksorcist rimske škofije, je v pogovoru za nemški časnik Der Spiegel povedal, da bi satan lahko bil prisoten tudi v Vatikanu. "Hudič je dejaven povsod, v Fatimi, Luru, gotovo tudi v Vatikanu, središču krščanstva," je rekel. V Vatikanu so dejavne tudi satanske sekte. "Niso vidne, toda obstajajo." Če je možno, da so od hudiča obsedeni svetniki, je to možno tudi za samega papeža, čeprav tega brani posebna skupina angelov varuhov, je dodal p. Amorth, ki velja za pravo avtoriteto na tem področju. Veliki eksorcist je povedal, da dela sedem dni na sedem, od jutra do večera, vključno s prazniki. V 21 letih je opravil več kot 21 tisoč eksorcizmov. "Ko sem bil mlad, sem jih naredil tudi 15 na dan, v zadnjih letih malo manj."

To, kar je povedal p. Amorth, lahko zveni malo čudno. Je pa gotovo resnično, saj smo vsi ljudje iz mesa in krvi. In, se ve, kjer veje Duh, tam je na delu tudi satan. Kot pravi marsikateri teolog: hudič je še najbolj srečen, ko ljudje mislijo, da ne obstaja...

Maša ob 80-letnici rojstva g. Vinka Kobala

19. januarja bo minilo 80 let, kar nam je Bog podaril velikega učitelja in prijatelja duhovnika Vinka Kobala. Sveta maša bo v soboto, 19. januarja, ob 16. uri v župnijski cerkvi v Vrhopolju. Njegovi učenci in prijatelji se bomo zbrali prav na dan, ko se spominjamo njegovega rojstva, in skupaj obhajali mašo v zahvalo Bogu za Vinka in za vsa velika dela, ki jih je storil po njem. Lepo vabljeni! / Tomaž Kodrič

Gorica: predavanje o čustvenosti

Družinska pastorača goriške nadškofije vabi v soboto, 19. januarja, ob 16. uri v goriški avditorij Fogar na januarsko predavanje. Tokrat bo govoril znani in priznani italijanski pedagog in psihoterapevt prof. Ezio Aceti, ki zna na učinkovit način spregovoriti tudi mladim. Govoril bo o krizi čustvenosti, ki je prepogosto razlog za krize v zakonu in ločitve. Poznati razloge, ki povzročajo krizo čustvenosti, lahko pomaga pri premoščanju omenjenih težav. Toplo vabljeni!

Katehetski simpozij 2008

Od 27. januarja do 1. februarja bo na Mirenskem Gradu pri Gorici potekal katehetski simpozij pod naslovom: KATEHEZA OBLIKUJE PODOBO BOGA. Evropska raziskava Aufbruch iz leta 1997 je pokazala, da 65% Slovencev veruje v Boga, a jih le 22% ne dvomi vanj, 33% Slovencev pa ne veruje v Boga, temveč le v neko višje bitje. Zaskrbljujoče stanje je po desetih letih še veliko slabše, zato so se v SKU odločili, da bodo simpozij posvetili podobi Boga pri katehezi: kako lahko župnijska kateheza oznanja in sooblikuje podobo Boga ter otrokom in mladostnikom pomaga, da v sebi razvijajo in prečiščujejo podobo Boga, ki jo prinašajo iz družine ter jim jo vsiljujejo mediji in druga okolja. Simpozij bo potekal v treh terminih: 27. 1. - 1. 2. 2008 na Mirenskem Gradu, 10. - 15. 2. 2008 v Celju (Dom svetega Jožefa), 24. - 27. 2. 2008 (krajša oblika) na Ljubelju (Oaza miru).

Predavatelji in naslovi predavanj: ponedeljek, 28. januar 2008: dr. Vinko Potočnik: Vera v času Božje oddaljenosti; torek, 29. januar 2008: p. dr. Mari Osredkar: En Bog in njegove mnoge podobe; sredo, 30. januar 2008: s. Magda Burger, univ. dipl. teol., Bog je ljubezen; četrtek, 31. januar 2008, dr. Roman Globokar, Vpliv podobe Boga na moralno življenje; petek, 1. februar 2008, p. dr. Andrej Šegula, Poosebjeni Bog.

Več informacij o simpoziju: Andrej Sedej - GSM 041 769 863 oz. andrej_sedej@rc.si.

Kratke

Občina Sovodnje: davek na smeti

Ob zadnjem zasedanju občinskega sveta v Sovodnjah dne 30.11.2007, je občinski svetnik Vlado Klemše opozoril, da za leto 2007 nismo še dobili domov položnic za plačilo davka na smeti (TARSU), zato smo prosili, naj se občina pozanima in zadevo preveri.

Dne 5.01.2008 smo nekateri občani po pošti dobili pismo družbe Equitalia brez poštnega žiga z datumom, v kateri je sicer položnica za plačilo davka na smeti. Vse v redu, škoda samo, da plačilo prvega obroka (oziroma možnost enkratnega plačila) ima zapadlost 31.12.2007.

Davek smo takoj plačali, morda pa bo nastal problem čez kak mesec, ker bo družba Equitalia poslala domov še drugo položnico z zaračunanimi obrestmi in globo zaradi plačila izven predvidenega roka, za kar pa sicer občani nismo krivi.

Zato prosimo občinsko upravo, naj na primeren način poseže, da ne bi slučajno prišlo do take nelagodnosti, predvsem pa bi bilo povsem primerno in lojalno, da bi preko medijev sporočila občanom, da zaradi morebitnih zamud s plačili davka na smeti (TARSU) bo občina poskrbela, da ne bo posledic. / ZDRUŽENI - UNITI, Kristian Tommasi

Tržiški kulturni konzorcij v Ronkah

Na svojem sedežu v villi Miniussi v Ronkah deluje Tržiški kulturni konzorcij, več kot 30 let dragocen posrednik med slovensko in italijansko stvarnostjo v Laškem. Ob osmih občinah s Tržiškega ga sestavlja tudi predstavnik doberdobske občine, od konca decembra pa je član še konzorcij za bonifikacijo posoške ravnine.

Kot nam je povedal predsednik Tiziano Pizzamiglio, ki je na tem mestu že 15 let, je bil na tak način omogočen nadaljnji obstoj središča, ki se bavi z raziskovanjem izročila in stvarnosti teh krajev. V to jih je prisilil deželni zakon, vendar deželni svetniki, predvsem iz Posočja, si niso prizadevali, da bi v zvezi s tem našli umestnih popravkov, do katerih je npr. prišlo v drugih primerih na deželni ravni.

Zaskrbljenost pa je na mestu, tako za projekte, ki še potekajo, teh je 15, kot pa tudi za sam ustroj konzorcija, ki šteje štiri uslužbenke, za sabo pa ima 60 monografij. Nov upravni svet bo namreč štel tri člane, veliko pa je govora o podjetniškem pristopu, ki na kulturnem področju ni ravno najprimernejši.

Konzorcij je med drugim izdal slovensko besedilo italijanske ustave, ima lastno knjižnico in vodi medobčinski pokrajinski sistem knjižnic z dvojezično izkaznico, za katerega se potegujeta tako pokrajina kot tržiška občina. Če bo do spremembe tudi prišlo, bi bila kvaliteta storitev pod vprašajem. Pa tudi arhivu spomina, ki hrani listine, pričevanja in razpolaga z obsežno fotografsko zbirko, se ne pišejo lepi časi.

Konzorcij med drugim izdaja revijo Il territorio, doslej je izšlo 50 števil, s prispevki slovenskih in italijanskih avtorjev.

V dosedanem petčlanskem upravnem svetu sta bila tudi Aleksandra Devetak in Janko Toplikar, ki bosta zaključila svoj mandat konec januarja, ko bo prišlo do novega ustroja konzorcija.

Glede pobud, ki se pripravljajo v bližnji prihodnosti, gre nedvomno spomniti na nagrado Srečko Kosovel za najboljši prevod slovenskega literarnega dela v italijanski jezik, veliko si obetajo od sodelovanja z univerzami. Po besedah predsednika Pizzamiglia pa je nujno, da tudi na kulturnem področju pride do imenovanja članov odbora, ki naj sloni na strokovnosti in profesionalnosti, kar se zdi, da ne bo vodilo tistih, ki bodo o konzorciju tudi odločali.

Gorica: nastop Ruske armade v Verdiju

Za večer z rusko ljudsko tradicijo je v Gorici vladalo veliko pričakovanje. Listki so bili že takoj razprodani, bil je to prvi med velikimi dogodki, ki jih ponuja letošnja sezona gledališča Verdi. Obenem pa je bil to edini koncert, pravzaprav pravi špektakel ruskih glasbenikov, plesalcev in pevcev v naši deželi. Ruska armada iz Sankt Petersburga je svetovno znana zasedba, ki že vrsto let navdušuje publike v najrazličnejših državah. Tako je bilo seveda tudi v Gorici. Več kot sto nastopajočih so prisotne popeljali v samo dušo ruskega glasbenega in kulturnega izročila. Zvrstile so se znane in manj znane melodije, ki spadajo tudi v evropsko duhovno tradicijo, prave akrobacije plesalcev, virtuoznost orkestra, ki ga sestavlja trideset elementov, in pa seveda ruski moški glasovi, ki sooblikujejo zbor, v vrstah katerega so pevci, ki veljajo za najboljše v Rusiji. Mednarodna turneja ambasadorjev Rusije je torej zajela tudi Gorico, nadaljevala se bo v Milanu, objela pa bo številne evropske države od Holandske do Španije in Nemčije. Zbor, balet in orkester so bili pravo doživetje za abonente in srečneže, ki so si priborili zadnja razpoložljiva mesta.

Videmska univerza v Gorici

Letošnjih študentov je približno 2.300, med temi je novih vpisov skoraj 400, goriških diplomirancev je bilo doslej 2.200. Študentje prihajajo v glavnem iz naše dežele, 38% iz videmske pokrajine, 20% pa tudi iz sosednjega Veneta. Številke videmske univerze v posoškem mestu beležijo tudi investicije, ki so leta 2007 znašale 5 milijonov in 300.000 evrov. Odprtje novega akademskega leta je slovesnost, ki je tudi letos zabeležila poseg rektorja videmske univerze Furia Honsella, odvijala pa se je v novih prostorih zavoda Galilei tik ob slovenskem šolskem središču.

Do pomembne novosti bo prišlo 1. marca 2008, ko bodo v Gorici po 15 letih, odkar je prisotna videmska univerza, končno odprli avtonomen oddelek z dvema sekcijama Komunikacijskih ved in Kinematografije ter glasbe. Pozitivno se razpleta tudi okoli ureditve univerzitetnega kampusa, ki postaja realnost kratkoročne prihodnosti, govor je bil tudi o letu 2010. Posebna pozornost pa bo namenjena tudi sinergijam s slovenskimi vseučilišči, v ta namen je rektor predlagal skupno srečanje v prihodnjih mesecih.

KCLB - ZSKP Iskrivi smeh na ustih vseh

Uvertura z vrtoglavo komedijo

Meglenost deževnega popoldneva je v nedeljo, 13. januarja, pregnala pisana zmešnjava vrtoglave komedije Boeing boeing sodobnega dramatika Marca Camolettaja (1923-2003), ki so jo mladi člani dramskega odseka PD Štandrež učinkovito odigrali v hitrem ritmu, kot zahteva tekst in kot je narekovala režijska postavitev Gorazda Jakominija, člana Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, ki je prvič režiral v Štandrežu. S tem komedijskim delom, katerega premiera je bila v lanskem oktobru v štandreški župnijski dvorani, se je začel niz veseloiger ljubiteljskih odrov Iskrivi smeh na ustih vseh, ki

praznuje letos svoj prvi okrogli jubilej. Za prešerno vzdušje predpustnega časa sta si ga pred desetimi leti zamislila Kulturni center Lojze Bratuž in Zveza slovenske katoliške prosvete.

Humorna predstava, ki so jo igralci izvedli brez predaha, ima za protagonisto postavne francoskega mladeniča s kar tremi ljubnicami. To ljubimkanje mu kar uspeva, saj so njegova dekleta, Francozinja, Američanka in Nemka, stvarde, ki letijo na različnih linijah, vsaka z drugačno letalsko družbo. Vse pa se zaplete, ko se zaradi različnih vzrokov

znajdejo vse tri pri svojem dragem. S pomočjo prijatelja mu uspe se spretno izmazati in končno izbrati za ženo Francozinjo. Gledalci, ki so komedijsko vabilo sprejeli v lepem številu, so se zabavali in se nasmejali zadregam, v katerih so se znašli dramski liki, ki so jih bolj sproščeno in prožno kot na premieri posebili Nejc Cijan, Roberta Marussi, Chiara Mucci, Vanja Bastiani, Daniela Puja in David Vizintin ter bili deležni pristrčnega ploskanja. V zakulisju so igralcem stali ob strani Snežica Černič, Aleksander Blažica, Simone Lamo, Franko in Joško Kogoj ter Isabel Pasculin.

Naslednje srečanje s komedijo in ljubiteljsko odrsko stvarjalnostjo bo v nedeljo, 20. januarja, ob 17. uri, ko bo na velikem odru KCLB gostovalo Gledališče Toneta Čufarja z Jesenic s priljubljeno veseloigro Županova Micka Antona Tomaža Linhart, prvega slovenskega dramatika. V predstavi igrata tudi Marko Brajnik in Božidar Tabaj. Ljubitelji gledališča, ne prezrite tega gostovanja!

Iva Koršič

Pojasnilo županovega glasnika
Škabrijelova ulica

Nekoč je bila to ulica Camposanto, ki jo je po mirovni pogodbi iz leta 1947 presekal meja. Ta je nekdanje razmejevala Italijo in Jugoslavijo, danes pa, sicer brez nikakršnih ovir, Italijo in Slovenijo. Presekana ulica je tako dobila dve novi imeni: v Gorici je postala ulica San Gabriele, po slovenskem škabrijelova ulica, v Novi Gorici pa Erjavčeva ulica po slovenskem pisatelju in naravoslovcu Franu Erjavcu, ki se je rodil v Ljubljani leta 1834 in umrl v Gorici leta 1887. Skoraj polovico stoletja je bila »slepa«, dokler je niso odprli za prehod pešev in kolesarjev. Od leta 2004 je mejni prehod lahko prečkal tudi čezmejni avtobus, z lanskim 21. decembrom pa je promet dovoljen tudi avtomobilom.

Od leta 1996 do leta 1998 sem bil svetovalec pri prevozniskem podjetju Ganesini Erminio srl s sedežem v Škabrijelovi ulici 26. Takrat je bil promet še omejen na tamkajšnje prebivalce ter tovornjake, cisterne in silose – ki so natovarjali blago na trgu pred podjetjem. Že takrat so se prebivalci pritoževali. Brata Ganesini sta več let poskušala premakniti sedež izven

mesnega središča, končno sta našla zemljišče v industrijski coni, trenutno pa se ubadala z dolgotrajnimi birokratskimi postopki. Res pa je tudi, da se večina tovornjakov ustavi na tovornem postajališču in na postajališču ob meji ter tako dodatno ne obremenjujejo prometa. O Škabrijelovi ulici in njeni bodoči vlogi glavne arterije je bil govor že dalj časa, a je župan Ettore Romoli šele pred mesecem dni vzel vajeti v svoje roke in se odločil, da se odpre za promet ter da bo na trgu Medaglie d'oro postavljeno krožišče, ki bo preprečevalo zastoje. V teh dvajsetih dneh sem prejel nekaj pritožb, danes pa sem v tisku zasledil pismo z 62 podpisniki, naslovljeno na župana, poveljstvo gorških redarjev in na prefekta. To pismo pa na občino še ni uradno prispelo. Po faksu mi ga je posredoval neki novinar, a na njem ni nobenih podpisov. Zato sem se danes dopoldan odpravil na kraj »zločina« - že mogoče, a gotovo ne moremo govoriti o prekrških cestnega kodeksa ali o preseganju mejnih vrednosti akustičnega in okoljskega onesnaževanja. Ob 11. uri in nekaj minut sem začel opazovati promet in si zapisovati sta-

tistične podatke. Med 11.00 in 11.30 je po ulici vsega skupaj peljalo 38 avtomobilov iz Italije v Slovenijo in 23 v nasprotno smer. Vsi so vozili z zmerno hitrostjo. V istem časovnem razmaku so s trga pred prevozniskim podjetjem odpeljali samo trije tovornjaki, ki so zavili na ulico Corsica.

Kar pa zadeva železniški promet, so se zapornice prvič spustile ob 11.10 in ostale spuščene približno minuto. V koloni, ki se je nabrala, je stalo 8 avtomobilov na italijanski strani in 7 avtomobilov na slovenski strani. Od slednjih so trije zavili proti železniški postaji (in torej mimo Škabrijelove ulice). Druga lokomotiva je po tračnicah zapeljala ob 11.20. Na italijanski strani se je v tem času ustavilo 6 avtomobilov, 5 pa na slovenski strani (od teh so trije zapeljali v smeri železniške postaje). Nazadnje sem zabeležil prehod krajšega vlaka ob 12.15 – v prisotnosti župana Romolija, podžupana Gentileja in podjetnika Fulvia Giansinija. Na obeh straneh se je nabrala vrsta s štirimi avtomobili. Preidimo naposled k pismu tukajšnjih prebivalcev, ki opozarjajo na nevarnost v prometu in na ogroženje javne varnosti ter na visoko stopnjo hrupa ter onesnaževanja zraka, kar se zdi povsem pretirano. Prebivalci predlagajo uved-

bo enosmernega prometa – razen za same prebivalce, ki živijo tukaj. Takšna ureditev bi dejansko ogrožala varnost. Drugi predlogi ali konstruktivne opazke pa so bolj smiselni. Občinska uprava, z županom na čelu, preučuje razne možnosti, med drugim omejitve tovornega prometa (razen za del ceste, ki pelje do prevozniskega podjetja, od vogala z ulico Corsica), uvedbo parkiranja samo na eni strani ceste in uvedbo parkiranja ob stavihi nekdanjega mejnega prehoda, čimprejšnjo postavitev oznak na cesti, boljše razsvetljavo, itd. Kar zadeva kontrole javne varnosti, ki jih zahtevajo podpisniki, je treba reči, da jih pristojni organi že sedaj vestno izvajajo. Tudi mene sta namreč danes dopoldan ustavila dva policista, ker sem dvajset minut postopal v bližini meje. Podžupan Gentile pa je osebno že preučil možnost bolj pogostih kontrol občinskih redarjev.

Zaključujem z naslednjo mislijo. Do leta 1964 je bila ta ulica normalno prevozna, saj je vodila do mestnega pokopališča. Šele kasneje je postala »mrtva« ulica: ne pritožujete se torej, če je sedaj ponovno zaživila.

Stefano Cosma
Občina Gorica
Županov glasnik
Odgovoren za stike z javnostmi

Šesta Pravljična urica v Feiglovi knjižnici
Nekega zimskega dne

Razkošne izložbe, bleščeče lučke in mrzlično nakupovalno ozračje odraslih so verjetno "krivi" za bolj skromen obisk zadnje Pravljične urice v letu 2007. V mrzlem ponedeljku, 17. decembra, se je v mladinski sobi Feiglove knjižnice zbralo le deset malčkov, ki so posedli na blazinice tesno ob prijazni knjižničarki in spretni pravljicarki Luisi Gergolet ter zavzeto poslušali zgodbo Nekega zimskega dne. V njej so se spet srečali s prijateljem ježkom, ki sta ga iz zimskega spanja in toplega zavetja pod suhim listjem zbudila hud mraz in leden veter. Ta mu je raznesel listje, a

mu tudi od nekod prinesel darilo. V zavitku je bila rdeča volnena kapa. Ker pa so ježku nagajale bodice, ko si jo je natikal, se je odločil jo podariti zajčku, ta pa jazuček, ki jo je daroval lisički. Medtem je ježek brez doma taval po gozdu, in če bi ga lisička ne izvohala, bi zmrznil. Narahlo ga je položila v volneno čepico in tako je božično darilo našlo pravega lastnika. Drobnja pravljica s svetlim sporočilom je zelo ugajala otrokom, posebno zgovorni prvošolki Emi, ki je kot ostali otroci prejela darilce iz ljubečih Luisinih rok. Čokoladni obesek za drevesček je malčke med božičnimi prazniki spominjal

na pravljicne utrinke, kjer vselej kraljuje dobrot. Med daljšim zimskim oddihom so mali obiskovalci Feiglove knjižnice doma lahko prelistavali izposo-

jene ilustrirane knjižice, ki so se kot nov nakup pridružile bogati knjižnični zbirki literature za otroke.

Pevska skupina Musicum v Gradcu

Lepo zadoščenje za mlade pevce

Vsako leto v drugem največjem avstrijskem mestu, Gradcu, poteka tradicionalni Alpen-Adria-Advent-

brali za predstavnike italijanske države, zato smo se z veseljem odzvali vabilu prijaznega direktorja graške Evropske hiše, Wil-

smo razumeli zakaj, saj se je pet zborov predstavilo dvakrat s petnajstminutnim programom. V čudoviti baročni sobani minoritskega samostana, ki razpolaga z naravnost fenomenalno akustiko, smo stopili na oder prvi in številni »mednarodni« publiko ponudili nekaj skladb iz svojega repertoarja, ki sega od renesanse (Gallus, Croce) prek srednjega veka do danes. Sklenili smo s skladbama goriških skladateljev Cecilie Seghizzi in Stanka Jericija.

Za nami so prišli na vrsto odlični pevski zbori: komorni zbor *Musica* s Ptujja, slovaški mešani zbor *Ad una corda*, mladinski

Člani pevske skupine Musicum v družbi organizatorjev (od leve proti desni): predsednica Društva avstrijsko-slovenskega prijateljstva Ivanka Gruber, direktor goriške Evropske akademije, Pio Baissera, namestnica štajerskega deželnega glavarja in direktor Evropske hiše iz Gradca Willibald Richter

Konzert. Gre za koncert pevskega zborov iz Avstrije, Slovenije, Italije, Češke in Slovaške, ki se zberejo ob bližnjem božičnem praznovanju in potrdijo evropsko vez med sabo. Organizatorji (Evropski center iz Gradca) so letos kot predstavnika Italije povabili goriško pevsko skupino Musicum.

Zdelo se nam je zelo zanimivo, da so nas kot Slovence v Italiji iz-

libalda Richterja. Odpotovali smo na soboto, 15. decembra, v družbi svojih soprog in direktorja Evropske akademije iz Gorice, Pia Baissera z ženo. Pot se je kaj hitro vila skozi Slovenijo in zadnji skok čez avstrijsko-slovensko mejo je spremljalo bližajoče se navdušenje ob skorajšnjem padcu meja.

Konzert se je v Gradcu pričel ob nenavadni uri (16.00). Kmalu

zbor gimnazije iz bližnjega mesta Leibnitz in prvovrstni češki dekleški zbor *Cantica laetitia*. Po daljšem premoru je sledil drugi del maratonskega koncerta (trajal je namreč več kot štiri ure), ki je bil posvečen ljudskemu ali lokalnemu ustvarjanju. Fantje Musicuma smo bili spet prvi in tokrat že manj številni publiko predstavili dela furlanskih (Pezze'), italijanskih (Cre-

stani) in slovenskih (Vodopivec, Quaggiato) avtorjev. Veliko navdušenje med res toplo publiko pa je požela naša originalna priredba črnske duhovne pesmi *Go, tell it on the mountains*.

Po koncertu je večerno razpoloženje postalo božično, ko je sneg pobelil pokrajino in s svojim tihim padanjem ustvarjal čarobno vzdušje. Peš smo se po centru mesta odpravili na sprejem k namestnici deželnega glavarja, ki se je v izvrstni slovenski zahvala tudi Društvu avstrijsko-slovenskega prijateljstva za soorganizacijo koncerta in naglasila pomemben dogodek uveljavljanja Schengena tudi v Sloveniji.

Večer se je v prijetnem druženju in seveda v "dialoškem" prepevanju pesmi od vsepovsod, ki smo jih prisotni zbori ponujali drug drugemu, nadaljeval dolgo v noč.

Naslednje jutro smo se najprej udeležili slovenske maše v Gradcu in po njej ostali v pogovoru s štajerskimi Slovenci v prostorih Društva avstrijsko-slovenskega prijateljstva. Tam smo opazili, da je organiziranost Slovencev v Gradcu pestra in pisana.

Sledil je sprehod po mestu, obisk gradu in centra, obloženega s tradicionalnimi stojnicami. Vrnitev v prijetnem razpoloženju ob novih poznanstvih in uspešnem nastopu je minila v načrtovanju novih "pevskih" podvigov. Zagotovo je bila taka "mednarodna" izkušnja velika motivacijska injekcija za skupino, za katero upamo, da bo postala tradicionalna.

V cerkvi sv. Ivana v Gorici

Dobrodelni koncert za koč sv. Jožefa

V soboto, 19. januarja, bo Mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice po večerini maši (okrog 20. ure) v sodelovanju s slovensko duhovno sv. Ivana organiziral dobrodelni koncert za obnovo koč sv. Jožefa v Žabnicah. Goriški zbor bo zapel štiri božične pesmi, nato pa bo nastopil gost, Dekliški zbor Aurora iz Ljubljane. Ta zbor se je do leta 2003 imenoval Dekliški zbor Srednje vzgojiteljske šole in gimnazije Ljubljana (SVŠ-GL).

Ustanovljen je bil leta 1992 in deluje na Srednji vzgojiteljski šoli in gimnaziji Ljubljana. V skoraj 15 letih delovanja je dosegel vrsto visokih priznanj na zborovskih tekmovanjih doma in v tujini, predstavljal pa se je tudi na samostojnih koncertih in drugih prireditvah. Med največje dosežke zbora štejejo številne prve nagrade in najvišja priznanja na uglednih tekmovanjih in festivalih v Belgiji, Italiji, Španiji, Sloveniji in drugih evropskih državah. Zbor sodeluje z najboljšimi slovenskimi glasbeniki, ki so študirali glasbo v tujini. Na koncertih jih spremljajo tudi solisti in posamezni instrumentalisti; večina pesmi ima za spremljavo harfo. Na goriškem koncertu bo zbor Aurora spremljala harfistka Sofia Ristic, kot solista pa bosta nastopila sopranistka Tatjana Va-

sle in deški glas Matevž Vidic. Italijanska harfistka Sofia Ristic je l. 1991 diplomirala na videmskem konservatoriju. Nekaj let se je izpopolnjevala pri znanem francoskem harfistu Fabricu Pierru in se udeležila več mojstrskih tečajev. Zasedla je prvo mesto na dveh najpomembnejših italijanskih državnih tekmovanjih in na mednarodnem tekmovanju v Parizu. Kot solistka ali solistka z orkestrom je nastopala v Švici, Franciji, Nemčiji, Sloveniji, na Hrvaškem, v Bolgariji, Gruziji in drugod.

Pri sv. Ivanu bodo na sporedu božične pesmi Benjamina Brittena (1913-1976), protestantski koral Primoža Trubarja Ta dan je vsiga veselja, priredba Marijana Gabrijelčiča Marija je rožice brala, prir. Matija Tomca-M. Fabijana Hitite, kristjani, prir. Matevža Fabijana Poslušajte vsi ljudje, prir. Mykole Leontovyča ukrajinske Ščedryk, prir. Tureja Gudmundssona švedske Lucivisa fron Dalsland. Zbor, ki ga od ustanovitve vodi Janja Dragan Gombač, sodi v sam vrh tovrstnih slovenskih glasbenih sestavov, ki so zlahtni ambasadorji slovenske pesmi in kulture na mednarodnih odrih. Tudi zaradi tega prireditelji toplo vabijo naše ljudi - in še zlasti ljubitelje glasbe -, naj se koncerta udeležijo.

MePZ LOJZE BRATUŽ in DUHOVNIJA SV. IVANA
vabita ta
DOBRODELNI KONCERT ZA OBNOVO KOČE SV. JOŽEFA V ŽABNICAH
Poleg Mešanega pevskega zbora Lojze Bratuž bo pel Dekliški zbor Aurora, SVŠGL Ljubljana
Sobota, 19. januarja, ob 20. uri v cerkvi sv. Ivana v Gorici
POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE GORICA

Pokrajinsko tajništvo SSK

O finančnem zakonu za leto 2008

Pokrajinsko tajništvo SSK ocenjuje člen finančnega zakona za 2008, ki črta rajonske svete, kot grob poseg v demokratično upravno ureditev. Posledice v goriški občini, ki bi nastale zaradi izgube tako pomembnih upravnih organov, so dovolj zgovorno obrazložili goriški predsedniki rajonskih svetov, od katerih so kar trije iz vrst SSK. Pri tem gre podčrtati predvsem dejstvo, da bi bil močno zrahljan stik med občinskimi uradi in občani, kar bi upravljanje javne imovine in teritorija še bolj oddaljilo od potreb prebivalstva.

Goriško pokrajinsko tajništvo pa želi izpostaviti še nekatera dejstva. Prvo je prav gotovo to, da tak ukrep močno prizadene slovensko narodno skupnost in preveriti bi bilo treba, ali je ta člen sploh v skladu z zakonoma 38/01 in 482/99. Razočara pa dejstvo, da tak poseg prihaja od levosre-

dinske vlade, v kateri imamo Slovenci predstavnika, od katerega pričakujemo nujnih posegov, da se to reši.

Enako SSK pričakuje od dežele in slovenskih deželnih svetnikov, kajti novice, da bo dežela s tem zakonom delno omilila zgoraj omenjeni poseg, ne more zadoštevati. Gorica svoje rajone potrebuje in veliko bolj jih potrebuje Slovenci, ki v njih živimo. SSK pričakuje odločne posege slovenskih deželnih svetnikov. Ne moremo biti zadovoljni s formalnimi obiski visokih državnih predstavnikov, ki kažejo, da je vse v najlepšem redu, po drugi strani pa dobivati udarce, ki nam krčijo pravice. Pred nekaj meseci smo se morali odpovedati dvojezičnosti v rajonu Sveta Gora-Placuta. Danes nam bodo odvzeti vsi rajonski sveti. Ali je to izpolnjevanje zaščite?

Slovenska skupnost Pokrajinsko tajništvo - Gorica

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE iz Gorice
sklicuje

REDNI LETNI OBČNI ZBOR,

ki bo v **četrtak, 24. januarja 2008, ob 20.30**
v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici
s tem dnevnim redom:

1. Tajniško poročilo
2. Blagajniško poročilo
3. Predsedniško poročilo
4. Poročilo nadzornega odbora in razrešnica odboru
5. Odobritev obračuna za leto 2007 in odobritev programa dejavnosti in proračuna za leto 2008
6. Poročilo članic Zveze
7. Posegi nevlčanjenih skupin in posameznikov
8. Pozdravi
9. Izvolitev predsednika občnega zbora
10. Volitive predsednika Zveze
11. Volitive nadzornega odbora
12. Razno.

Predsednik
Franca Padovan

Obvestila

V nedeljo, 20. januarja, bo ob 10. uri maša v cerkvi v Sovodnjih ob Soči v spomin na Mirka Špacapana. Mašo bo spremljalo petje mladinskega pevskega zbora Vrh Sv. Mihaela.

Vpisovanje v otroške vrtnice in v 1. razred osnovne šole poteka na ravnateljstvu v ul. Brolo, 21 od 7. do 30. januarja 2008. V otroške vrtnice se lahko vpišejo otroci, ki dopolnijo 3 leta do 31.1.2009, v osnovne šole pa učenci, ki dopolnijo 6 let do 30.4.2009.

Slikarska razstava Andreja Kosiča AKVARELI v veliki dvorani Mušičeve galerije na gradu Dobrovo bo odprta še do konca januarja 2008. Razstavljenih je 40 novejših Kosičevih akvarelov velikega formata. Ogled je možen od torke do petka, od 8.00 do 16.00; ob sobotah, nedeljah in praznikih od 12. do 16. ure.

Potovanje z Novim glasom v Uzbekistan je od 15. do 22. maja 2008. Za informacije in vpisovanje na upravi Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473, ali e-mail mohorjeva@gmail.com. Program Vam lahko dostavimo tudi po elektronski pošti.

Darovi

Za lačne otroke po svetu: Ana Vicchi 55,00 evrov.
Za misijonarja Danila Lisjaka: R. P. 100,00; N. N. 15,00; K. I. 20,00; s. A.

40,00 evrov.

Za misijonarja Pedra Opeko R. P. 100,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 18.1. do 24.1.2008)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele šole pa učenci, ki dopolnijo 6 let do 30.4.2009.

Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 18.30 do 19.30. Spored:

Petek, 18. januarja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: narodnozabavna in zabavna glasba, zborovski kotiček, iz krščanskega sveta, zanimivosti, humor, obvestila.

Ponedeljek, 21. januarja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound: Moderna glasba včeraj in danes; Kotiček za popevke D. Novkovića; Živemu se vse zgodi; Zanimivosti in obvestila.

Torek, 22. januarja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 23. januarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Črni bratje - izbor melodij.
Četrtek, 24. januarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Vljudno vabljeni
na odprtje mednarodne razstave,
ki smo jo pripravili v sodelovanju z
Galerijo Rika Debenjaka - Kanal ob Soči

VOJNA IN MIR SPOMINI IN SPOMENIKI

Umetnike in razstavljenata dela bosta predstavila
Monika Ivančič Fajfar in Jurij Paljk

Kulturni center Lojze Bratuž
Petek, 18. januarja 2008, ob 18. uri

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

Prosvetno društvo Štandrež - dramski odsek

Carlo GOLDONI PRIMORSKE ZDRAHE

Režija: Jože Hrovat

Premiera v soboto, 26. januarja 2008, ob 20. uri
Ponovitev (abonmajška) v nedeljo, 27. januarja 2008, ob 17. uri
Župnijska dvorana Anton Gregorčič v Štandrežu

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- Nedelja, 20. januarja 2008, ob 17. uri
Anton Tomaž Linhart
ŽUPANOVA MICKA
REŽIJA EMIL ABERŠEK
Gledališče Toneta Čufarja - Jesenice

- Torek, 29. januarja 2008, ob 20. uri
Natečaj Mladi oder - nagrajevanje
GLEDALIŠKA SKUPINA DRUŠTVA GLUIH IN NAGLUŠNIH SEVERNE PRIMORSKE

- Četrtek, 31. januarja 2008, ob 20.30
Carlo Goldoni
PRIMORSKE ZDRAHE
REŽIJA JOŽE HROVAT
Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež

VELIKA DVORANA
KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

Ljubljana / Dvodnevna konferenca Evropsko leto medkulturnega dialoga ali - skupaj v različnosti

Organizem, kakršen je Evropska unija, si mora nujno zastaviti tudi vprašanje, kako sobivati ob tolikšni različnosti in razsežnosti. Vemo: težave povzročajo že pravni, politični in ekonomski sistem, kaj šele kulturne in jezikovne razlike, vseh vrst tradicije, kopica vsakršnih zgodovinskih izkušenj, pestre verske prakse in seveda tudi naraščajoča sekularizacija. Za

Iz pozitivnih ugotovitev izhajajo tudi programi in cilji evropskega leta medkulturnega dialoga. Pripravili so sedemindvajset nacionalnih projektov - torej vsaka država po enega - in sedem vseevropskih vodilnih projektov, ki pa bodo vključevali vse države članice. V ospredju projektov in raziskav so različne ključne teme, kot so migracije, manjšine, izobraževanje, kulture in religije. V

In kaj je prinesla dvodnevna konferenca v Ljubljani? Kratko rečeno - kup dobrih sklepov in veliko veljavnih, tudi splošno znanih ali samoumevnih ugotovitev, ki pa jih ni odveč vedno znova ponavljati ali ob različnih priložnostih opozarjati nanje. Med take ugotovitve sodi recimo misel iz sklepnega poročila sekcije za umetnost in kulturo, namreč, kako je nujno, da so kulturnih

stavniki nacionalnih televizijskih in radijskih hiš iz Avstrije, Italije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije podpisali izjavo o pomenu javnih servisov na področju medkulturnega dialoga, »vendar še ni znano, kako se bodo povezovali konkretno«. Citat je povzet po uradnem poročalskem servisu RTV Slovenija!

Pomemben dosežek na začetku evropskega leta medkulturnega dialoga je podpis deklaracije o medkulturnem dialogu in izjava o pomenu javnih servisov. Na ljubljanskem gradu je na pobudo Evropskega združenja festivalov (Efa) podpisalo deklaracijo o medkulturnem dialogu več kot dvajset direktorjev evropskih festivalov, poleg njih pa še evropski komisar za izobraževanje, usposabljanje, kulturo in mladino Ján Figel' ter ljubljanski župan Zoran Jankovič.

Pa še nekaj misli iz govorov na sklepni proslavi v Cankarjevem domu. Slovenski predsednik dr. Danilo Türk je poudaril vizijo Evrope, ki je mogoča samo kot del globalnega sveta, pri čemer pa je medkulturni dialog treba razvijati v globalnem kontekstu. Slovenski premier Janez Janša meni, da je leto medkulturnega dialoga dvojna priložnost, ko Evropa lahko okrepi vero vase in dialog z drugimi kulturami. Nastopili so še Ján Figel', evropski komisar za izobraževanje, usposabljanje, kulturo in mladino (po rodu Slovak), Hans-Gert Pötering, predsednik Evropskega parlamenta, ter Edvard Kovač, profesor etike in kulturne antropologije. Zagotovo je bila dvodnevna konferenca v Ljubljani velika priložnost za Slovenijo in njeno promocijo, saj je bila gostiteljica tudi uradnega začetka evropskega leta medkulturnega dialoga. Vsaj kakšen drobiž od več kot osmih milijard evrov, ki so v Bruslju pripravljani za ta namen, naj doseže tudi naše zamejske kraje, morebiti celo pri italijanskem nacionalnem projektu programov v letu medkulturnega dialoga.

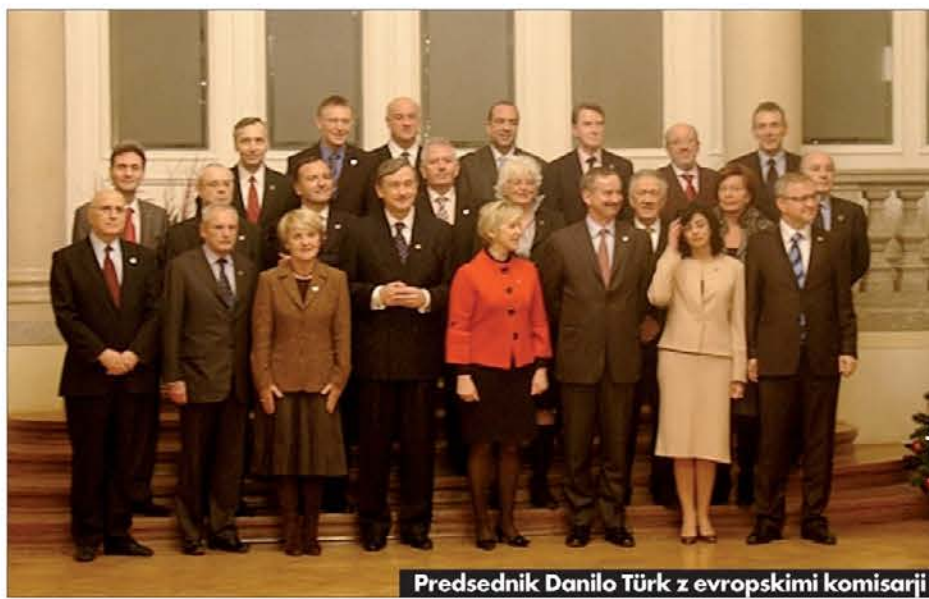
Peter Kuhar

Združeni narodi / Leto 2008 Mednarodno leto jezikov

Generalna skupščina Združenih narodov (ZN) je leto 2008 razglasila za mednarodno leto jezikov. Naloga usklajevanja vseh dejavnosti je bila zaupana Unesco in ta namestila svojo vodstveno vlogo odločno izpeljati. Kot je ob tem poudaril generalni direktor Unesca Koičiro Matsuura, se ta organizacija zaveda ključnega pomena jezikov v zvezi s številnimi izjavi, na katere se bo človeštvo v prihodnjih desetletjih moralo odzvati. V tem okviru bo 21. februar 2008, deveti mednarodni dan materinščine, posebej primeren za nove pobude pri uveljavljanju jezikov.

"Jeziki so temelj za identiteto skupin in posameznikov ter njihovo miroljubno sožitje; strateški dejavnik na poti do trajnostnega razvoja ter skladne povezave svetovnega in krajevnega; tudi temeljno pomembni za doseganje šestih ciljev izobraževanja za vsakogar in razvojnih ciljev novega tisočletja, ki so jih leta 2000 sprejeli ZN, " je zapisano v izjavi Matsuure, kakor jo navaja spletna stran slovenskega ministrstva za kulturo. Jeziki so strateško pomembni za odpravo najhujše revščine in lakote, kot podlaga za opismenjevanje, pridobivanje znanja in veščin, za boj proti aidsu, malariji in drugim boleznim, za ohranjanje lokalnega in avtohtonega znanja ter spretnosti za trajnostno gospodarjenje z okoljem. Poleg tega je kulturna raznovrstnost tesno povezana z jezikovno različnostjo, kakor je zapisano v Unescovi splošni deklaraciji o kulturni raznovrstnosti in njegovem akcijskem načrtu (2001), v konvenciji o varovanju nematerialne kulturne dediščine (2003) ter konvenciji o varovanju in spodbujanju raznovrstnosti kulturnih izrazov (2005). Matsuura je opozoril na že znano nevarnost, da bo v nekaj generacijah izginila več kot polovica od

7000 še živih jezikov v svetu. Manj kot ena četrtina se jih še poučuje v šolah in uporablja v kibernetičnem prostoru, večino pa le občasno. Na tisoče jezikov pa sploh ni moč zaslediti v izobraževalnih sistemih, medijih, založništvu in javnosti nasploh. Generalni direktor Unesca zato vlade, organizacijo ZN, organizacije civilne družbe, izobraževalne ustanove, poklicna združenja in vse druge poziva k spodbujanju in razvijanju jezikovnih politik, ki vsaki jezikovni skupnosti omogočajo rabo njenega prvega oziroma materne jezika, kolikor je mogoče široko in pogosto, tudi v izobraževanju, obenem pa k obvladavanju enega državnega ali regionalnega in enega mednarodnega jezika. Poziva tudi k spodbujanju govorcev prevladujočega jezika, da se naučijo drugega državnega ali regionalnega jezika in enega ali dveh mednarodnih jezikov. " Samo zavestna večjezičnost lahko vsem jezikom omogoči, da naj-

Predsednik Danilo Türk z evropskimi komisarji

Kot lahko beremo v gradivu, pripravili so na primer tudi koncerti, ki jih bo finančno podpirala EU. Velik del različnih programov je umerjen na mladino. V načrtu je, da bi se programi medkulturnega dialoga nadaljevali tudi po letu 2008, in sicer vsaj še pet let. Skupni proračun za to obdobje znaša 8,6 milijarde evrov!

Kot lahko beremo v gradivu, pripravljeno ob ljubljanski mednarodni konferenci, naj bi medkulturni dialog prispeval k uresničevanju več prednostnih nalog EU, k spoštovanju in spodbujanju kulturne raznolikosti v Evropi, težil bo k zagotavljanju enakih možnosti in nediskriminaciji, utiral in poudarjal poti sodelovanja in povezovanja ob upoštevanju skupnih vrednot EU.

Naj citiramo še naprej: »Ciljna skupina programa medkulturnega dialoga je civilna družba, zlasti mladi, ključne metode za doseganje ciljev programa pa vključujejo predvsem promocijo in izmenjavo dobrih praks in odmevne akcije s področja kulture in izobraževanja. «

dobrin deležne tudi socialno šibkejške skupine in vse manjšine. Ali pa, da so za medkulturni dialog na področju izobraževanja in znanosti zelo pomembni usposobljeni kadri, dovzetni za pluralnost. Gospodarstveniki že dolgo opažajo, da niso pomembne gospodarske, ampak tudi kulturne posebnosti tujih poslovnih partnerjev, in da je kultura spremljevalka in usmerjevalka gospodarskega razvoja. Odile Quintin, generalna direktorica direktorata za izobraževanje in kulturo pri Evropski komisiji, je med drugim rekla, da medkulturni dialog ne nastane spontano, ampak je posledica vanj vloženega truda. Velja tudi za medije in njihov vpliv na kulturo, seveda ob kritični opazki, da je kultura v medijih obrabna ali vsaj poudarjena, saj je kulturnim vsebinam v tiskanih medijih namenjena zelo malo prostora, elektronski pa kulturnim oddajam odmerjajo pozne ure. Mimogrede rečeno: da mediji ne vedo natančno, kako umeščati kulturo (in kako z medkulturnim dialogom?), kaže dogodek, ko so pred-

sednik dr. Danilo Türk je poudaril vizijo Evrope, ki je mogoča samo kot del globalnega sveta, pri čemer pa je medkulturni dialog treba razvijati v globalnem kontekstu. Slovenski premier Janez Janša meni, da je leto medkulturnega dialoga dvojna priložnost, ko Evropa lahko okrepi vero vase in dialog z drugimi kulturami. Nastopili so še Ján Figel', evropski komisar za izobraževanje, usposabljanje, kulturo in mladino (po rodu Slovak), Hans-Gert Pötering, predsednik Evropskega parlamenta, ter Edvard Kovač, profesor etike in kulturne antropologije. Zagotovo je bila dvodnevna konferenca v Ljubljani velika priložnost za Slovenijo in njeno promocijo, saj je bila gostiteljica tudi uradnega začetka evropskega leta medkulturnega dialoga. Vsaj kakšen drobiž od več kot osmih milijard evrov, ki so v Bruslju pripravljani za ta namen, naj doseže tudi naše zamejske kraje, morebiti celo pri italijanskem nacionalnem projektu programov v letu medkulturnega dialoga.

Peter Kuhar

Koichiro Matsuura

dejo svoj prostor v globaliziranem svetu. " Skupni cilj je na različnih ravneh - državnih, regionalnih ali mednarodnih - priznati pomen jezikovne raznolikosti in večjezičnosti v izobraževalnih, upravnih in pravnih sistemih, v izražanju kulturne identitete ter v medijih, kibernetičnem prostoru in trgovinski menjavi.

STA

Pokrajina Trst

Že 1.487 obiskovalcev na razstavi "Spacal, umetnik brez meja"

Že 1.487 obiskovalcev si je do prejšnjega tedna ogledalo razstavo Spacal, umetnik brez meja na IV. pomolu v Trstu, ki jo je pripravila Pokrajina Trst s prispevkom Avtonomne dežele Furlanija Julijska krajina in s pomočjo Kraške zadruške banke ter v sodelovanju s Pristaniško oblastjo in terminalom Trieste Terminal Passegeri. Največ obiskovalcev, 191, so zabeležili 30. decembra, medtem ko jih je bilo na dan sv. Štefana 172. "Podatki o obisku so razveseljivi", je povedala predsednica Pokrajine Trst Maria Teresa Bassa Poropat, ki osedno sledi resorju za kulturo, "in dokazujejo, da za tega umetnika vlada veliko zanimanja ne samo med

Tržačani, temveč tudi med prebivalci severne Italije sploh. "Veliko obiskovalcev je namreč prišlo iz Verone, Padova, Milana, Benetk, Roviga. "Glede na pozornost, ki jo je razstava vzbudila, " je še povedala Maria Teresa Bassa Poropat, "smo jo sklenili dodatno obogatiti z vrsto spreminjenih pobud. " Tako bosta 16. in 23. januarja ob 18.30 predavanji Giulia Montenera in Franka Vecchieta o umetnikovem življenju in delu, poleg tega bo do konca razstave vrsta vodeni obiskov, za katere je predvidena prisotnost župana občin v tržaški pokrajini in čezmejnih občin kot tudi nekaterih mestnih kulturnih združenj. Tudi za konec tedna so potrjeni brezplačni vodeni

obiski, v italijansčini in v slovenščini. Obiskovalci si lahko ogledajo film Matjaža Žbontarja "Lojze Spacal - L'occhio del Carso/ Lojze Spacal - Oko Krasa". Udeležencem vodeni obiskov svetujejo ob sobotah ogled ob 17.00 v slovenskem in ob 19.00 v italijanskem jeziku; ob nedeljah pa ob 10.00 v slovenskem in ob 12.00 v italijanskem jeziku. Zaradi posebnih danosti razstavnih prostorov skupine vodeni obiskov ne morejo presegati 30 oseb (informacije dobite na telefonski številki 340

7187234). Razstava obsega veliko umetnikovih del, več kot 250 grafik, med temi nekaj res malo

znanih, pa volnenih tapiserij različnih mer, ki so bile spočetka zamišljene kot dekorativni elementi na ladjah, in matric ter poslikanega pohištva, bodisi iz začetnih bodisi iz zrelih let. Poleg likovnih del, ki so posvečena Krasu in njegovi kmečki krajini, so razstavljene podobe Trsta, morja in obale. "Razstava daje celovit razgled, " je povedala Maria Teresa Bassa Poropat, "ki ga obiskovalec lahko prepozna tudi skozi okna stavbe IV. pomola, v kateri je sedež razstave in ki se odpira proti

nabrežju in proti kraškemu bregu. " Razstavo je pripravil strokovni odbor, v katerem so umetnikov vnuk Martin Spacal, profesor Franko Vecchiet in galerist Valentino Ponte, ki mu je Spacal zaupal prirejanje svojih razstav. Z odborom so sodelovali še Giulio Bonivento, Marko Arnez in Lev Menaše, ki so pripravili spremna besedila k razstavljenim delom. Dela so posodili, med drugimi, razne tukajšnje ustanove, denimo Friulia S. p. A. iz Trsta, Banca Antonveneta iz Trsta, Zadruga banka iz Dobarboda, KB 1909 Societa' Finanziaria per Azioni iz Gorice, Kulturni dom Alberta Sirka, z onstran meje Občina Komen in Banka Koper, pa tudi Costa Crociere in nekateri zasebni zbiratelji, ki so želeli ostati anonimni. Obisk razstave je brezplačen; ogledi so možni vsak dan od 10. do 20. ure, ob petkih in sobotah od 10. do 22. ure. Razstava bo odprta do 27. januarja.

Kratke

Film Petelinji zajtrk je premagal vse lanske filme

Slovenski film Petelinji zajtrk, posnet po istoimenskem romanu Ferija Lainščka, je po številu gledalcev najbolj gledan film lanskega leta v Sloveniji! Doslej si ga je ogledalo več kot 126.000 gledalcev (lani vključno s silvestrskim večerom 122.604). Premagal je celo slavni hollywoodski uspešnici, Pirate s Karibov in tudi Beanove počitnice, filma, ki sta lani edina presešla 100.000 gledalcev. Petelinji zajtrk

Igralka Pia Zemljic, režiser Marko Naberšnik in pisatelj Feri Lainšček

je filmski prvenec mladega režiserja Marka Naberšnika, ki je Lainščkovo literarno predlogo po svoje poenostavil, izluščil iz nje predvsem medosebne napetosti med protagonistin, vnesel vanjo še več naravne pripovednosti, ljubezenskih prizorov, čustev, dramatičnosti in panonske atmosfere ter dodal nekaj glamurja s hrvaško popevkarico Severino.

Film je lani na oktobrskem Festivalu slovenskega filma v Portorožu dobil nagrado občinstva ter glavne nagrade za režijo in scenarij (Marko Naberšnik), glavno moško vlogo (Vlado Novak), Pia Zemljic pa Stopovo nagrado za najboljšo igralko leta. Po premieri je v manj kot treh tednih presegel 50.000 gledalcev, v drugi polovici novembra si ga je ogledalo 75.000 gledalcev, sredi decembra že 100.000 gledalcev, na začetku januarja letos pa je presegel 125.000 gledalcev, s čimer si je že petič prislužil skulpturico »zlata rola« oziroma zdaj že veliko zlato rolo. To nagrado podeljujejo slovenskim in koprodukcijским filmom (torej, če imajo slovenski filmarji kakšno vlogo pri nastanku tistega filma) za preseženih 125.000 gledalcev, zlato rolo pa vsakič, kadar v kinematografih presežejo 25.000 gledalcev.

Petelinji zajtrk je tako drugi najbolj gledan slovenski film sploh, vendar pa že tesno sledi filmu Kajmak in marmelada, najbolj gledanemu slovenskemu filmu vseh časov, ki si ga je v kinih skupno ogledalo 155.070 ljudi. Tretji je film To so gadi z nekaj več kot 110.000 gledalci, ki ga je Petelinji zajtrk že pustil za sabo. / Peter Kuhar

Zbornik o Bourbonih na Goriškem

Predstavniki francoske monarhične dinastije Bourbonov, ki počivajo v frančiškanskem samostanu na Kostanjevici, še zmeraj vzbujajo zanimanje in preučevanja zgodovinarjev in spodbujajo obiske privržencev nekdanje monarhije in njenih predstavnikov iz Francije. V takšen okvir gre uvrstiti tudi izid zbornika, ki vsebuje gradivo s posveta o Bourbonih na Goriškem, ki je bil spomladi leta 2004 v samostanu na Kostanjevici. Zbornik je pred dnevi izdalo Zgodovinsko društvo za severno Primorsko, ki ga v tem mandatu vodi magister Renato Podbersič. V uvodu je zapisal, "da je bil omenjeni simpozij namenjen 170. obletnici prihoda francoskih Bourbonov v Gorico in smrti Karla X., zadnjega bourbonskega kralja na francoskem prestolu. Na posvetu spomladi leta 2004 so s prispevki sodelovali slovenski zgodovinarji, dr. Branko Marušič, dr. Peter Vodopivec, dr. Stane Granda in dr. Stanislav Južnič, ter italijanski zgodovinarji, prof. Luigi Tavano, dr. Alessandra Martina in dr. Donatella Porcedda Mitidieri. V Zgodovinskem društvu upamo, da simpozij v frančiškanskem samostanu na Kostanjevici in Zbornik prispevata nov kamenček v mozaik poznavanja naše preteklosti. Hkrati si želimo s podobnimi akcijami domači in širši javnosti približati bogato kulturno dediščino naše dežele." Zbornik o Bourbonih na Goriškem je dvojezičen, slovenski in italijanski: posamezen prispevek je objavljen v izvornem jeziku avtorja, povzetek pa v prevodu.

Ciril Kosmač: Sulle orme di un vagabondo. Due racconti

Pri založbi Mladika v Trstu je zagledala luč knjiga, ki prinaša v italijanskem prevodu dve noveli primorskega pisatelja Cirila Kosmača, Srečo in Gosenico. Delo je pripravila, uvodni esej napisala in prevedla raziskovalka in predavateljica na rimski univerzi La Sapienza Maria Bidovec. Knjiga je namenjena italijanskemu bralstvu, še posebej pa naj bi po njej segali vsi, ki študirajo slovensko literaturo in jezik, saj je opremljena z uvodno študijo o dveh novelah, ob italijanskem prevodu pa prinaša tudi slovenski original.

Po besedah urednice dela je Kosmačeva literarna usoda dokaj nenavadna; štejemo ga lahko med klasike slovenske literature, saj doživljajo njegova dela v Sloveniji stalno nove izdaje, preveden je v številne evropske jezike (angleščino, francoščino, nemščino, ruščino, češčino itd.), geografsko in tematsko je blizu Italiji, vendar je v italijanskem svetu skoraj nepoznan, z izjemo prevoda novele Tantadruj. Zato je Bidovecova pripravila prevod dveh novel, ki emblematično predstavljata Kosmačevo produkcijo: v Sreči zaživi kmečki svet

Tolminkeskega, na katerega avtor gleda z ironično odmaknjenostjo in malinonijo, Gosenica pa je ob avtobiografski pripovedi simoblično razmišljanje o življenju in boju med malimi in velikimi.

Kot pravi Bidovecova v zaključku uvodnega eseya, je to delo priložnost, da se tudi v Italiji Kosmačeva literarna produkcija pobleže spozna.

Trst / Gledališče Rossetti
Hrestač, baletno
novoletno voščilo

V soboto, 29., in nedeljo, 30. decembra, je tržaško gledališče Rossetti ponudilo publikli svojo zadnjo predstavo minulega leta, znani balet "Hrestač", ki je s pravilno in sanjsko temo primeren toplemu vzdušju božičnega časa. Balet je odlično izvedel Sibirski Državni Balet iz Krasnojarska pod vodstvom umetniškega vodje Sergeja Bobrova in se predstavil s krasnimi, bogatimi in raznobarnimi kostumi Dmitrija Tcherbadzhija.

Hrestač je balet v dveh dejanjih in treh slikah, ki je plesna uspešnica vse od njegove krstne izvedbe. Nastal je po pripovedki Ernsta Theodorja Hoffmanna, glasbo zanj je napisal Peter Iljič Čajkovski, ki je najprej napisal samo orkestralno suito, leto dni pred svojo smrtjo pa je pripravil tudi verzijo za celovečerni balet. Originalno koreografijo je napisal Lev Ivanov, za Sibirski Državni Balet pa je koreografije priredil njegov umetniški vodja Sergei Bobov in Heinrich Mayorov. Bobov, ki je bil tudi prvi plesalec v Bolšoj-skem baletnem ansamblu, uspe prirediti velike baletne umetnine na tak način, da so bližje sodobnemu človeku. Poleg tehnične preciznosti, ki je bila prisotna v izvedbi vsakega plesalca na odru, je bilo še bolj zanimivo opaziti poudarek na izraznosti vsake vloge. Temu elementu daje Bobrov velik pomen, saj je vsak plesalec daroval publikli res bogato paleto emo-

cij. Plesalci ansambla, ki so izbrani med najboljšimi diplomiranimi iz ruskih akademij, morajo imeti poleg tehnike tudi igralsko sposobnost interpretiranja raznih baletnih vlog. Na tak način zgodba še tako fantazijskega baleta postane bolj realna in za sodobnega gledalca bolj možna. Vanjo se lahko vživi in iz nje razbere sporočilo, kar bi morala biti skrb

čila. Drosselmeyer pokaže tri plesalke, ki so lutke v naravni človeški velikosti: vsaka odpleše en ples. Ko so plesi končani, se Klara približa Drosselmeyerju in ga prosi za darilo. Žal, možaku je zmanjkalo daril, zato Drosselmeyer zgradi zanjo leseno lutko, Hrestača. Klara je vesela in družina gre spat, Klara skrbi za Hrestača in gre ponovno k božičnemu dre-

vsakega umetnika in izvajalca, ki ponudita neko delo publikli. Prav "Hrestač" je med številnimi baleti najbolj fantazijski. Ko se zastor dvigne, zagledamo družino Stahlbaum med božičnim praznovanjem. Klara, mali brat Fritz in njuna starša praznujejo s prijatelji, ko vstopi skrivnostni boter Drosselmeyer. S seboj prinese veliko vrečo daril za otroke. Vsi otroci so srečni, razen Klare, ki ni dobila da-

vesu, da bi ga videla, kjer zaspi s Hrestačem v naročju. Ko ura odbije polnoč, zasliši Klara mišje glasove. Zbudi se in hoče zbežati, vendar jo miši ustavijo. Hrestač jo s svojo vojsko brani, Mišji kralj pa vodi miši v boj. Ko Mišji kralj zabode Hrestača, vrže Klara vanj čevlji in miš pogine. Ostale miši se umaknejo in s seboj vzamejo svojega vodjo. Klara joka za svojim mrtvim Hrestačem, njene solze pa

ga obudijo v življenje. Oba zaplešeta, Hrestač pa se spremeni v princa in jo odpelje v deželo Sladkorne vile, kjer ju pozdravljajo plešoče snežinke. Prebivalci dežele plešejo zanj, Klara pa se zbudi pod božičnim drevesom s Hrestačem v naročju.

Prvič je bil "Hrestač" uprizorjen leta 1892, v Sloveniji pa leta 1979 v Operi SNG Ljubljana. Ta balet je v klasičnem plesnem repertoarju eden izmed najbolj izvedenih in prirejenih v najrazličnejše verzije, izposodili pa so si ga tudi v raznih filmih, gledaliških predstavah in celo športnih igrah, še posebno njegova glasba in vsebina. Tak primer je Disneyev film "Fantasia", kjer razne vile in živalice plešejo v ritmu te baletne suite. "Hrestač" je še posebej primeren za uprizorjanje v božičnem in novoletnem času, saj je fantazijska zgodba o Mišjem kralju in doživljenjski svetosti slaščic imenitna predstava za otroke in mladino, hkrati pa tudi posladek za ljubitelje klasičnega baleta. Med znanimi melodijami, ki spadajo k tej baleni suiti, prepoznamo znani "Cvetlični valček", "Ples sladkorne vile" in Ruski ples "Trepak" ter marsikatero drugo melodijo romantične tradicije. Balet Hrestač je dokaz, da je znal navadno otožni Čajkovski pisati tudi ljubko in očarljivo glasbo, primerljivo z Mozartom, obenem pa, da se lahko vsaj enkrat na leto zasanjamo in postanemo spet otroci, ki še vedno verjamejo v dobroto. Naj bo prav ta sladka zgodba novoletno voščilo s strani vseh tistih, ki verjamejo v zgovornost plesa kot umetniško govorico, ki zna spregovoriti ljudem o pomembnih življenjskih temah z resnostjo odraslega giba kot z nežnostjo otroških plesnih sanj.

Raffaella Petronio

Ljubljana / Literarne novosti

Nove Modrijanove knjižne
"Izmere sveta"

Nestetokrat citirana misel, da ni visokih in nizkih žanrov, sta le dobra in slaba literatura, pride prav, vsaj tako so bili na novembrski novinarski konferenci pripravljeni sodelavci izdati, tudi v primeru novih leposlovnih knjig založbe Modrijan. Edino izvorno delo je prispeval Andrej Predin z romanesknim prvencem Na zeleno vejo, z nemškega govornega področja sta tu Izmera sveta Daniela Kehlmanna in Tupoljev 134 Antje Ravic Strubel, detektivski žanr pa z Leviatanom zastopa Boris Akunin.

Mariborčan Andrej Predin, sicer biolog in član flamenko zasedbe Morana, je svoj prvenec pisal dve leti. Potem je delo ponudil neki mariborski založbi, ki ga je zavrnila, sledila je faza obupanega pisatelja, nakar pa se je vse zgodilo zelo hitro in knjiga je tu. Hitro se po zagotavljanju urednice Bronislave Aubelj bere tudi roman Na zeleno vejo, v kateri avtor v biografski maniri duhovito opisuje svoje odraščanje, umeščeno v štajersko prestolnico v leta po slovenski osamosvojitvi.

Pri Modrijanu delo Na zeleno vejo, ki ga je Predin napisal v mariborskem dialektu, opisujejo kot zgod-

bo o mukah, prvih ljubeznih in prvih pretepih, o prvih zmagah in prvih porazih, avtor pa je k temu dodal, da se bodo v krajšem romanu našli predvsem tisti, ki sami sebe ne jemljejo pretirano resno.

Moskovski pisatelj Boris Akunin, sicer tudi literarni teoretik in prevajalec iz japonščine, je mednarodno slavo dosegel s svojimi kriminalnimi romani. Po romanih Fandorin in Turški gambit je Leviatan že tretje delo, prevedeno v slovenščino. Akunin v vsaki od svojih detektivskih zgodb z osrednjim junakom Erastom Fandorinom predstavi podžanr, Leviatan je tako hermetična kriminalka,

saj v njej nastopa manjša zasedba likov. Pisatelj je raznoliko zasedbo postavil v drugo polovico 19. stoletja, čas, ki so ga določala velika znanstvena in tehnična odkritja. Vse, kar naj vsebuje detektivka, se tokrat dogaja na krovu nadstandardne križarke Leviatan, ki plove v Indijo. Monsieur Gauche je na sledi serijskemu mo-

rilcu iz Pariza, toda v igri je ponovno Akuninov večni junak, bistroumni Fandorin.

Bistroumnost, še več, genialnost gre po besedah Urške P. Černe pripisati tudi Danielu Kehlmannu. Černetova je lani že prevedla njegov roman Jaz in Kaminski, tokrat je za Izmero sveta napisala spremno besedo. Kot je povedala, se je Kehlmann (1975) najprej zapisal znanosti, preučeval je Kanta, potem pa je prevladalo leposlovje. Znanost in literaturo je združil v romanu Izmera sveta, ki je na vrhu najbolj prodajanih knjig v Nemčiji kraljeval kar 90 tednov. Razlogov, čemu pripisati tako veliko navdušenje, je več, eden je vsekakor ta, da sta Kehlmannova protagonistata velika nemška znanstvenika Carl Friedrich Gauss in Alexander von Humboldt. Zdaj pripoveduje zgodbo prvi, zdaj drugi, med krovnimi temami pa poleg znanosti velja omeniti povsem "človeške teme", kot so staranje, kaj potem, ko posameznik doseže svoj vrh, ali pa soočenje povprečnosti

in genialnosti.

Delo Izmera sveta je prevedla Amalija Maček, ki je opozorila na številne dialoge, napisane v poročnem govoru. Tako je Kehlmann dosegel ironično distanciranost znanstvenikov od običajnega, povprečnega sveta. Kehlmannov roman živi v 34 prevodih, je povedala prevajalka, ki se sprašuje, na kakšen odziv bo Izmera sveta naletela pri slovenskih bralcih, glede na to, da Gauss in Humboldt tukaj nista tako veliki zgodovinski osebnosti. Še vseeno pa lahko prepriča humor, v prvi vrsti pa je tu veliki avtor, ki ga je Černetova označila za "mojstra našega časa".

Če je Amalija Maček pohvalila Kehlmannovo ljubeznivost do bralca, je prevajalec Marko Trobecšek za pisateljico Antje Ravic Strubel (1974) dejal, da ne prizanaša. Branje je naporno, sploh prvih 50 strani, toda roman Tupoljev 134 je vrhunski izdelek. Pisateljica je v njem obudila resnični dogodek, ko sta državljana Vzhodne Nemčije leta 1978 ugrabila poljsko letalo ter ga preusmerila na zahodnoberlinsko letališče. V Nemčiji zelo priznana pisateljica je v romanu prepletla vsakdanje življenje in politične zagate, ki so pred padcem berlinskega zidu krojile zahodni in vzhodni blok. Med manj očitnimi temami je spomin, ki se v romanu izriše kot nezanesljiv. Avtorica spremne besede, Amalija Maček, je še dodala, da se neizenačen odnos med vzhodom in zahodom kaže na vseh ravneh, tudi pri vprašanju spola ali jezika.

Kratki

Tradicionalna božičnica v Rodiku

Na predvečer praznika Sv. treh kraljev so v Rodiku priredili tradicionalno božičnico, ki so jo oblikovali trije pevski zbori in poslušalcem posredovali skladbe iz zakladnice slovenske božične glasbe. Program sta povezovali Breda Rojc in Tadeja Cizelj. Pod vodstvom zborovodkinje Andreje Hrvatine je najprej nastopil posvetni moški pevski zbor Slavnik iz Hrpelj. Sledil je nastop domačega cerkvenega pevskega zbora Rodik, ki je bil tudi gostitelj

večera. Zapeli so pod vodstvom Edija Raceta in ob orgelski spremljavi prof. Bojane Kralj. Večer je sklenil župnijski pevski zbor iz Brezovice, ki je nastopil pod vodstvom zborovodkinje Bogdane Hrvatine in ob orgelski spremljavi Andreje Hrvatine.

Žal na reviji zaradi bolezni nista nastopila pevska skupina iz župnije Hrpelje-Kozina in cerkveni pevski zbor iz župnije Klanec, ki je vsako leto sodeloval.

Med božičnico je zbrane poslušalce nagovoril domači župnik g. Iztok Mozetič in jim posredoval božično sporočilo. Skladatelji so znali božično sporočilo prelini v čudovite skladbe, ki poslušalcu pomagajo podoživljati sporočilo miru, medčloveške pozornosti, topline in radosti, ki jo občuti ob pogledu na jaslice. Revija se je končala s skupnim prepevanjem vseh treh pevskih zborov s prečudovito pesmijo Sveta noč. / Jana Barba

Alpe Adria Cinema / 19. izvedba Trst Film Festivala

Filmski vrvež je ponovno preplaval zalivsko mesto. Danes, 17. januarja, se uradno odpira 19. izvedba Trst Film Festivala, ki ga prireja združenje Alpe Adria Cinema.

Bogat spored bo tudi letos razvrščen med tri glavne sklope kratkih in dolgih filmov ter dokumentarcev.

Festival, ki se bo končal 24. januarja, bo kot običajno posvetil tudi dobršen del svojega programa monografskim pogleditvam, retrospektivam in posebnim pobudam. Filme in dokumentarce bodo vrteli v kinodvoranah Excelsior in Ariston ter v gledališču Miela.

Za glavno nagrado v sekciji dolgotrajcev se bo potegovalo trinajst filmov. Prireditelji so tokrat posvetili pozornost družbenim tematikam, predvsem sporom v družinskih krogih. Letos sta na sporedu dva filma slovenske produkcije. Prvi je delo z naslovom Estrellita - Pesem za domov režiserja Metoda Pevca: scenarij filma je prispeval Abdulah Sidran. Poleg Pevčevega filma bo tekmovalo tudi drugo delo slovenske avtorice Maje Weiss, celovečerec Inštalacija ljubezni. Prisoten bo tudi madžarski režiser Csaba Ballok, ki je s svojim Iszaka Utazasa že navdušil publiko številnih festivalov po svetu. Z delom Klopka bo spet prisoten tudi srbski avtor Srđan Golubović, s filmom Madonnen pa bo tekmovala nemška režiserka Maria Speth. Posebno zanimanje se vrsti okrog poljskega filma Plac Zbawiciela, ki

je sad režiserjev Joanne Kos-Krauze in Krzysytofa Krauzeja: ta dolgotrajec je lani tekmoval tudi za Evropsko filmsko nagrado. Čeh Jan Sverak bo predstavil najnovejše delo Vratne iahve, grški filmski ustvarjalec Semih Kaplanoglu pa grško-turško produkcijo Yumurta. Iz Rusije pa prihaja film Putešestvie s domašnimi životnymi režiserke Were

Režiser Metod Pevca

Storoschewo, Avstrija pa bo na festivalu prisotna s filmom Import export režiserja Ulricha Seidla.

Posebne pozornosti bo na letošnjem festivalu deležen avstrijski pisatelj Arthur Schnitzler, osrednja monografija pa bo posvečena Istvanu Gaalu. Druga izvedba posebnega sklopa tržaško platno bo letos posvečena tržaškemu novinarju, pisatelju, scenaristu in tudi producentu Tulliu Kezichu. Predstavljeni bodo vsi filmi, ki jih je Kezich promoviral v vlogi producenta, in tisti celovečerci, bratov Taviani, Ermanna Olmija in Line Wertmuller. Prireditelji so letošnjo retrospektivo posvetili poljskemu režiserju Jerzyju Kawalerowiczu, ki je pred nedavnim preminil. Filmskim produkcijam, ki so delovale v Trstu in okolici, bo tudi na tokratnem festivalu posvečena ustrežna pozornost: predvajali bodo namreč film Nore Hoppe, v katerem nastopa tudi Miki Manojlović, in celovečerec Fuori dalle corde režiserja Fulvia Bernasconija.

Ob predsedovanju Slovenije Evropski uniji ter hkratnemu vstopu naše matične domovine v schengensko območje je Alpe Adria Cinema posvetil posebno pozornost tematiki meje z nizom šestih dokumentarcev s skupnim naslovom Meje Evrope, ki jih je posnel italijanski režiser Corso Salani.

Na nocošnjem otvoritvenem večeru bodo vrteli dvajsetminutni dokumentarec Il mare in una stanza Francesca Conversana in Nene Grignaffini. Režiserja sta se za svoje delo gledovala po knjižni uspešnici tržaškega pisatelja Maura Covacicha, ki je svoje mesto izvel iz mita srednjeevropskega središča in ga uokviril v sodoben vsakdan. Nocoj bo tudi na sporedu delo češkega oskarjevega nagradjenca Jirija Menzela, Služboval sem pri angleškem kralju. Dolgotrajec je povzet po knjigi Bohumila Hrabala.

ROJAN Cerkev sv. Mohorja in Fortunata

Tradicionalni božični koncert

Društvo Rojanski Marijin dom in Glasbena matica sta pod pokroviteljstvom Slovenske prosvete priredila v soboto, 12. januarja, božični koncert, ki je potekal v cerkvi sv. Mohorja in Fortunata v Rojanu. Glasbeni in pevski večer so sooblikovali domači pevci Rojanskega cerkvenega pevskega zbora, harfistka Šole Glasbena matica Tadeja Kralj in Mešani pevski zbor Frančišek Borgija Sedej iz Števerjana. Rojanski cerkveni pevci že 41 let vse nedelje in praznike sooblikujejo sv. mašo, ki jo prenaša Radio Trst A. Tokrat so pod vodstvom zborovodje Bogdana Kralja in z orgelsko spremljavo Štefana Bembijsa segli po slovenski zakladnici božičnih pesmi. S kora so tako zadonele pesmi Zvezde gorijo Matije Tomca, Poglejte, čudo se godi Gregorja Riharja in Božična noč Zorka Hareja.

Priložnostno misel je na glasbenem večeru izrekla članica rojanskega župnijskega in škofijskega pastoralnega sveta prof. Tanja Prinčič Mamolo, ki se je v svojem izvajanju zaustavila pri pravšnjem in globokem pomenu, ki ga ima Božič v čutenju slovenskega človeka. "Ne moremo mimo dejstva, da sta priznavanje in izražanje tradicionalnih vrednot, zlasti za manjšino, izrednega pomena, v kolikor tradicije oblikujejo identiteto posameznika, izražanje lastne identitete pa prispeva k utrjevanju človeka v osebnosti in samozavesti. Zato se mi zdi vsaka

Foto IG

oblika tradicionalnega praznovanja Božiča, kateremu ustvarja božična pesem s svojim vsebinskim in melodičnim izrazom ne-

Foto IG

nadomestljiv okvir, razveseljajoči dogodek, ob katerem je čutiti premoščanje samotne tegobe v skupnem družinskem doživljanju božične skrivnosti."

Harfa je že sama po sebi skrivnostno glasbilo; je instrument, ki vsebuje skorajda mitične primese. Izvajanje mlade Tadeje Kralj, ki je interpretirala Pozzolijsko Etudo št. 22, Hasselmanovo Špansko rapsodijo in Salzedovo Chanson dans la nuit, je občinstvo cerkve sv. Mohorja in Fortunata docela prevzelo. Glasbenica je začela študij harfe pri šestih letih in na svoji glas-

pejsen v priredbi J. Močnika. Moškim pevcem so se nato pridružili še ženski glasovi, ki so ob hkratni orgelski spremljavi Daria Bertinazzija interpretirali skladbo Adeste fideles v priredbi Matije Tomca, Noč božična, sveta noč Hugolina Sattnerja, Radujte vsi krogi se zemlje Matije Tomca, Bila je noč Ubalda Vrabca, Sveta noč Adija Daneva in Otrok v božični noči Aleksandra Vodopivca. Gruberjeva Sveta noč pa je bila še dodatna pesem, ki so jo pevci MePZ F. B. Sedej poklonili rojanskemu občinstvu.

IG

BOŽIČNA VOŠČILA Obisk na koprski škofiji

Tržaška in istrska Karitas na poti skupne prihodnosti

Ozametku sodelovanja med tržaško Karitas in istrsko območno Karitas smo poročali že v lanski novembrski številki Novega glasa. Ravnatelj istrske škofijske ustanove, g. Franc Prelec, se je namreč v spremstvu najozjih sodelavcev mudil v Trstu, kjer ga je kolega Mario Ravalico (ki je bil med drugim zadnji gost Društva slovenskih izobražencev v lanskem letu) pospremil v zavod La Madre, v refektorij Giorgia Monti in še v središče Teresiano, da bi ga seznanil z operativnostjo tržaške Karitas.

"Tešen prijateljski odnos, ki smo si ga močno želeli, je danes otipljiva stvarnost in postaja kremenitejši korak za ko-

Foto IG

dejavnosti tržaške škofijske ustanove, s posebnim ozirom ravno na novo sodelovanje z istrsko škofijsko ustanovo.

Decembrski prazniki so bili tako lepa priložnost, da so si sodelavci obeh Karitas izmenjali priscrna božična voščila. "Srečanje, ki je bilo 18. decembra na koprski škofiji, smo dolgo časa pričakovali",

je dejal Mario Ravalico. Le-ta je tedaj ob prisotnosti koprškega škofa msgr. Metoda Piriha, škofovega vikarja za tržaške slovenske vernike msgr. Franca Vončine, ravnatelja koprške Karitas g. Mateja Kobala in ravnatelja istrske območne Karitas g. Franca Prelea izpričal zadoščenje za načeto sodelovanje. "Koprski škof Piriha nas je rotill, naj premostimo nekdanja nesoglasja in težave in naj upremo pogled v prihodnost. Naš škof Evgen Ravignani je tudi poudaril potrebo po skupnem prizadevanju ljudi, ki že od nekdaj živijo na skupnem območju in delajo drug ob drugem. Današnji in jutrišnji dan ne bosta dovolila novih ločnic med enimi in drugimi: ravno sodelovanje obeh Karitas bo ponovno zblizalo koprsko in tržaško Cerkev, saj si obe ustanovi prizadevata, da bi na milosti osnovali drugačno prihodnost, polno ljubezni in bratstva", je dejal Ravalico.

RODIK Ob 16-letnici smrti U. Vrabca

ZCPZ iz Trsta sodelovala pri sv. maši

ZCPZ iz Trsta je v nedeljo, 13.1.2008, v Rodiku počastila skladatelja, zborovodjo, javnega kulturnega delavca in pedagoga Ubalda Vrabca ob 16. obletnici njegove smrti. Tako je združen zbor ZCPZ iz Trsta ter domači cerkveni pevski zbor Rodik pod vodstvom zborovodje Edija Raceta z mogočnim petjem sodeloval pri sv. maši, ki jo je

daroval rodiški župnik Iztok Mozetič. V pridigi je osvetlil nedeljski evangelij o Jezusovem krstu, pevcem pa izrazil hvaležnost za sodelovanje pri bogoslužjih. Zbor je pel Vrabčovo mašo in njegove božične skladbe, na orgle jih je spremljal mlad in uspešen organist Iztok Cergol. Po maši so pevci, med katerimi je bilo tudi precej tistih, ki so prepevali pod vod-

stvom Vrabca, obiskali še pokojnikov grob in se mu poklonili z

molitvijo in njegovo priredbo Slovenec sem.

PROSEK Koncert Marka Ferija v cerkvi sv. Martina

Kitarist odhaja na turnejo v Združene države Amerike

Zven strun med Španijo in sodobnostjo je naslov koncertnega programa, ki ga je tržaški kitarist Marko Feri pripravil ob skorajšnji turneji po ZDA in Mehiki in s katerim je nastopil pred domačo publiko na dobrodelnem koncertu, ki ga je sklad Mitja Čuk priredil v cerkvi na Prosoku s sodelovanjem župnije sv. Martina. Predsednica Sklada Stan-ka Sosič se je zahvalila koncertantu za poklon in je izrazila ponos, da so tudi take osebnosti kulturne stvarnosti tako blizu delovanju pedagoške ustanove. Po voščilu, da bi bila ameriška turneja polna zadoščenj in uspehov, je besedo prevzel povezovalac glasbenega večera Peter Cvelbar. Potovanje skozi špansko glasbo (Madrid Federica Morena Torroba,

Foto Kroma

Barcelona Miguela Llobeta, nazadnje Valencia Vincenteja Asencia) je povezoval skladbe v prvem delu programa, medtem

ko je drugi del obarvala jaz-zovsko usmerjena govornica. Kot most med dvema bregovima je zazvenela skladba Tržačana Pavleta Merkuja, ki jo bo Feri ponesel s seboj v Ameriko, da bi tudi z glasbo poudaril lastni izvor dvojezičnega, primorskega človeka in ustvarjalca. Koncerti tržaškega kitarista privabljajo vedno številno občinstvo, saj ima vsak od njegovih nastopov čar zaupnega pogovora s poslušalcem in posreduje veliko umetniških in neposrednih, čustvenih vsebin. Kitaristi recital je tokrat prevzel s spevnostjo Torrobove Sonatine, z intimno, prisrčno izpovedjo Llobetove Romance, s poklonom Asenciu ob stoletnici rojstva z dvema skladbama, od katerih je

Suite Valenciana nova pridobitev v repertoarju tržaškega kitarista. Po vtisih treh med seboj zelo različnih stilov s skupnim imenovalcem navezanosti na narodno folkloro se je program nadaljeval prav tako pestro z Merkujevim utrinkom, mehkim prijemom razmišljujočih Brouwerjevih variacij na temo, Handovo nočno impresijo in Bogdanovičevo Jazz sonato, pri kateri je prišla do izraza umetnost mojstrskega agogičnega oblikovanja izvedbe. Dolgemu aplavzu se je Feri oddožil z dvema dodatoma, doživljajim tangom in ognjevitim stavkom iz Dyensove Sonatine. Prihodnji teden se bo tržaški glasbenik udeležil črnogorskega kitaristnega festivala v Baru, kjer bo vodil tudi delavnico. Master classes in solistični koncerti tvorijo tudi dnevni red gostovanja v ZDA in Mehiki, na sporedu od 27. januarja do 17. februarja. V treh tednih bo Feri izvedel deset recitalov in bo vodil štiri univerzitetne delavnice. Igral bo v državah New York, Tennessee in Texas ter v Mehiki. Zaradi velikega povpraševanja bo ta turneja obsegala le prvi sklop koncertov v ameriških državah, ki se bodo nadaljevali z novimi gostovanji jeseni in v prihodnjem letu. **PAL**

Obvestilo

ZSKD Barkovlje (ul. Bonafata 6) s pokroviteljstvom ZSKD in Slovenske prosvete vabi na otvoritev razstave Življenje v treh dimenzijah. Razstavljata Stojan Ražem in Doro-tea Brundula; predstavlja slikar Marjan Miklavc; glasbena kulisla Tamara Ražem (klavir) in Damjan Locatelli (bariton). Odprtje bo v soboto, 19. januarja, ob 20. uri. **Potovanje z Novim glasom** v Uzbekistan je od 15. do 22. maja 2008. Za informacije in vpisovanje na upravi Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040

365473, ali e-mail mohorjeva@gmail.com. Program Vam lahko dostavimo tudi po elektronski pošti.

Darovi

Za cerkev oz. za novo zvonjenje na Pesku darujejo verniki iz Drage 830,00 evrov in verniki iz Gročane 530,00 evrov. **Za cerkev** v Gropadi daruje neimenovana oseba 25,00 evrov. **V spomin** na starše daruje Nada Gasperi Žetko 50,00 evrov in Marija Gasperi Berce' 50,00 evrov za Slovensko Vincencijsvo konferenco.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na koncert božičnih pesmi

MIR LJUDEM NA ZEMLJI

ob izidu istoimenske pesmarice Ivana Ščeka

v stolnici sv. Justa

v nedeljo, 20. januarja, ob 16. uri

Sodelujejo: OPZ in MIDPS Vesela pomlad, MePZ Gallus in Združeni zbor

DSI Prvo predavanje v letu 2008

Predstavitev zbornika Hitlerjeva dolga senca

Leto 2008 so v tržaškem društvu Slovenskih izobražencev začeli z zgodovinskim predavanjem, in sicer predstavijo zbornika Hitlerjeva dolga senca, ki je sad zgodovinsko-raziskovalnega projekta o Skodi, ki jo je slovenskemu narodu prizadejal nacistični režim. Izid zbornika je po vrsti že tretje dejanje, saj je pred njim bila na ogled zelo odmevna razstava na to tematiko. Na večeru so spregovorili zgodovinarji Jože Dežman, Renato Podberšič in Monika Kokalj Hočvar ter novinarka in publicistka Alenka Puhar. V uvodni besedi je Dežman poudaril predvsem pomembnost zapisovanja in shranjevanja nara-

oblast ga je namreč hotela postaviti pred sodišče narodne časti, saj je v vojnem času nekajkrat "prekršil" kulturni molk, ki ga je tedaj umetnikom in ustvarjalcem zapovedala Osvobodilna fronta. Mušič spada med tiste slovenske umetnike, ki so se uveljavili malodane po vsem svetu, v domovini pa niso bili vedno sprejeti.

Posebno poglavje o divjanju nacizma na slovenskih tleh predstavlja seveda judovsko vprašanje, ki se ga je lotil Renato Podberšič. Judov je bilo na Slovenskem v času pred prvo svetovno vojno nekaj manj kot tisoč, živeli pa so predvsem v severovzhodnih predelih Slovenije. V Prekmurju so imeli tedaj celo dve svoji sinagogi,

Foto Kroma

dovega zgodovinskega spomina. Skrajni čas je namreč, da se ustna pričevanja posamej in shranijo. V prejšnjem sistemu je namreč tedanja oblast pristransko prikazovala narodovo zgodovino, saj prisilno mobiliziranih v nemško vojsko sploh ni obravnavala kot žrtve nasilja okupatorja. Slovenci spadamo med tiste evropske narode, ki so okusili vse tri totalitarizme, in sicer fašizem, nacizem in komunizem, zato bo v kratkem stekla tudi raziskava o fašističnem nasilju nad Slovenci. V Brestanici, kraju spomina, v katerem je bilo uredil spominski park žrtvam vseh totalitarizmov. Alenka Puhar je v svojem prispevku k zborniku obravnavala lik in delo slovenskega umetnika Zorana Mušiča, ki je kot veliko drugih okusil grozote nacističnega taborišča Dachau. Po vojni se je Mušič vrnil v Jugoslavijo, kjer pa se ni znašel. Tedanja

in sicer v Murski Soboti in Lendavi. Po razkrošanju Jugoslavije je Prekmurje pripadlo Madžarski, po nacističnem vdoru na to ozemlje spomladi 1944 pa so Nemci v uredilvalna taborišča odpeljali skorajda vse prekmurske Jude. Niti nova povojna oblast do Judov ni bila prizanesljiva. Veliko se jih je namreč po italijanskem popisu prebivalstva julija 1941 v Ljubljani proglasilo za Nemce, zato jim je bilo po avnojskih sklepih odvzeto premoženje.

Kot smo že zapisali, je seveda najpomembnejše to, da se ustna pričevanja preživeli zapišejo oziroma posamej na video trak. Zbiranja teh pričevanj se je lotila Monika Kokalj Hočvar, kateri je uspelo izslediti kar trinštirideset preživelih slovenskih prisilnih mobilizirancev v nemško vojsko, zapisala pa je tudi življenjske usode prisilnih in suženjskih delavcev.

Primož Sturman

RADIJSKI ODER Gledališki vrtljak 2007/08

Iz srednjeveških fresk prekrasne lutke za male in velike

Po prazničnem premoru se je Gledališki vrtljak v novem letu ponovno zavrtil v nedeljo, 13. t. m. Radijski oder je v Marijin dom pri Svetem

maturškim vodstvom Edija Majarona uprizorili lutkovno predstavo na božično tematiko z naslovom Osel nazarenski, ki je sploh prva profesionalna lutkov-

maturško lepljenko koledniških pesmi in "živih jaslic", ki sloni na treh kolednikih, zamislil Robert Waltl, ki je tudi glavni igralec. Sam namreč animira večino ročnih lutk na palici, tako imenovanih marot, zato jih z glasovnimi in intonacijskimi premenami ter z izkušeno ročno spretnostjo vseskozi oživlja in karakterizira. V ubranem tercetu s pomočnikoma pevcema Edom Strahom in Emirjem Jušičem Piberjem, prepevajo božične in trikraljevske ter nazadnje še novoletne koledne, ki tvorijo idealen glasbeni okvir. Tradicionalne dvo ali troglasne pesmi, ki v gledalcih priključijo vso milino in čarobnost najsvetejše noči, pa se tudi lepo prepletajo z odrskim dogajanjem. Poseben umetniški vtis so enkratni postavitvi božične skrivnosti dale scena in lutke, katerih idejna avtorica je Agatha Freyer: stilizirano ogrodje, ki služi enkrat za Herodovo palačo, drugič za

krčmo in tretjič za hlevček v Betlehemu, je nastalo na podlagi pročelja cerkvice sv. Marije na Škrilinah v Beramu in ga je izdelala Darija Hercog; lutke Anje Dolenc in Jožeta Lašiča pa so plastična, tridimenzionalna kopija fresk, s katerimi je leta 1474 Vincent iz Kastva poslikal notranjost istrske cerkvice. Mali in veliki gledalci, ki so v obeh izmenah družinskega abonmaja spet napolnili svetoivanski Marijin dom, so si torej ogledali pravo mojstrovino, ki je v vsem prepričala zbrano občinstvo. Čeprav je bila igra namenjena v prvi vrsti otrokom, so ob njej uživali tudi odrasli, ki so znali ceniti tehtnost zamisli in celotne izvedbe. Na veliko veselje staršev in njihovih radovednih malčkov so si ob koncu predstave lahko pobje ogledali in se celo dotaknili dragocenih lutk: Marije, Jožefa, Jezuščka, Heroda in njegovega svečenika, Svetih treh kraljev, angelčkov, krčmarice, gostilničarja in pastirjev. Otroci pa so se najdlje ustavili ob ovčkah, volu, treh kamelah in osličku, skozi oči katerega so spoznali živalsko, a tudi človeško hinavščino. **AL**

Foto Kroma

Ivanu tokrat povabil v goste člane ansambla Mini teater iz Ljubljane, ki so pod režijskim in dra-

na interpretacija svetopisemskih motivov po drugi svetovni vojni. Pred enajstimi leti si je dra-

Galerija Milka Bambiča

Zamrznjeni norčavi čas Primoža Hienga

Vsako pustno soboto preplavi glavne openske ulice množica radovednežev in veseljakov, da bi si ogledala in se nasmejala ob prehodu tenično vedno bolj zahtevnih pustnih vozov in pisanih pustnih skupin. Med pobe 41. Kraškega pusta, ki bo svoj višek letos doživel že 2. februarja, pa sodi tudi samostojna fotografska razstava novinarja in fotografa Primoža Hienga z naslovom Zamrznjeni norčavi čas v galeriji Milka Bambiča na Opčinah, na kateri si je mogoče ogledati tradicionalne pustne maske od Drežnice do Ptujkega polja. Avtorja in njegovo delo je na otvoritveni slovesnosti v soboto, 12. t. m., predstavil etnolog prof. dr. Janez Bogataj, ki je

pohvalil Hiengovo obsežno telenko fotografsko dokumentiranje številnih pustnih dogodkov, s katerim je zvesto beležil pustne sprevede in običaje na vseh koncih Slovenije. V svoj fotografski objektiv je Hieng ujel številne skrite oblike, njihovo raznolikost in marsikatero podobnost. Na openski razstavi si je naenkrat mogoče ogledati kurente s Ptujkega polja in Halož, škoromate iz Podgrada, cerkljanske laufarje, pustove v Drežnici in v Drežniških Ravnah, čarovnice in butalce iz Cerknega, podivce iz Ponike na Dolenskem, šoštanske koše, cundre iz Gračišča in druge. Hieng je na barvnih fotografijah želel zadržati posebno tiste maske, ki se pojavljajo v pristnem in

izvirnem okolju. Bogataj je namreč v svojem posegu izpostavil ravno pomen ohranjanja in razvoja regionalne kulturne dediščine (h kateri prištevamo tudi bogato in raznoliko tradicijo pustnih mask na Slovenskem) v domačem kraju, saj se njena pristnost na asfaltnih paradah izgublja. Pustno vzdušje so v Bambičevi galeriji natanko tri tedne pred letošnjim 41. Kraškim pustom

priklicale tudi cerkniške pustne maske, ki so ob zvokih Pavlihove harmonike razposajeno zaplesale pred zbranim občinstvom. Predsednica Sklada Mitja Čuk, Stanka Sosič pa je nato vse zbrane povabila v spodnje prostore, od koder je omamno dišalo po raznovrstnih zimskih dobrotah oz. po sladkih fancijah in tistih z dušo, po krofih in 'stravbah'. **AL**

Foto VC

Predsedovanje Slovenije EU kljub težavam v notranji politiki poteka dobro

Borut Pahor prepričan v zmago levice na parlamentarnih volitvah

Vlada, ki se je dolgo časa pripravljala na predsedovanje Slovenije Evropski uniji, svojo vlogo opravlja dobro, tako da številni ministri in drugi visoki funkcionarji iz držav članic obiskujejo Ljubljano in se z našimi predstavniki sproti posvetujejo oz. dogovarjajo o delovanju povezave v obdobju slovenskega predsedovanja. Javnost sicer spremlja, javna občila pa komentirajo naše sedanje poslanstvo na evropskem in v veliki meri tudi na mednarodnem političnem prizorišču, toda največje zanimanje je za stanje in dogodke doma, torej v lastni državi. Politične stranke se med seboj krčevito spopadajo v propagandi in dejavnosti za državnozborske volitve jeseni, ki naj bi bile bolj pomembne za usodo Slovenije kot vse prejšnje. Pri tem je najbolj v strankah opozicije, ki tvorijo tako imenovani levi blok ali pol slovenske politike, očitno, da jim ni veliko mar za ugled države in za njeno prepoznavnost, ki bi jo s predsedovanjem EU povečali, marveč je njihov največji cilj ponoven prevzem oblasti v Sloveniji. Skoraj vsi dogodki potekajo v korist opozicije. Pri tem vlado obremenjuje zlasti visoka inflacija, ki je vzbudila preplah in zaskrbljenost v javnosti, posebej v tistem delu prebivalstva, ki ima zelo nizke

plače, pokojnine ali druge prejemke.

V sedanjih političnih razmerah, ki morda napovedujejo zmago opozicijskih strank na prihodnjih parlamentarnih volitvah, segajo najdlje pričakovanja in napovedi Socialnih demokratov in njihovega predsednika Boruta Pahorja, da bodo oni glavni zmagovalci volitev. Borut Pahor to napoveduje skoraj vsak dan, pri čemer upoabla svoje sposobnosti odličnega govornika. Rad poudarja nujnost političnega in socialnega sporazumevanja v Sloveniji, pri tem pa ne omenja socialnega razlojevanja, ki je že doseglo tak obseg, da lahko veliki kapital bolj kot pa politika vpliva na razvoj države. Odločilna so ravnanja tako imenovanih tajkunov, velikih bogatašev, ki so si nov socialni status pridobili s tem, da so spretno izkoristili vrzeli in druge pomanjkljivosti nove samostojne države in tudi pomoč posameznikov na pomembnih političnih mestih. Borut Pahor je vzbudil začudenje drugih strank in izkušenih politikov tudi z izjavo, da že izbira osebnosti, ki bi postale ministri v vladi, ki bi jo oblikovali na družbenozborskih volitvah, katepredsednik bi bil seveda on. Tudi predstavniki levice dvomijo v primernost sestavljanja vlade pred volitvami in opozarjajo na možnost ponovitve primera Lo-

zeta Peterleta. Tudi on je zelo zgodaj pričel kampanjo za volitve predsednika države, toda je bil na koncu v boju za izvolitev na položaj najvišjega predstavnika Slovenije poražen. Z volitvami naj bi bil povezan tudi razkol, ki je nastal v Slovenski nacionalni stranki. Trije od šestih poslancev, med njimi tudi Sašo Peče, sicer podpredsednik državnega zbora, so jo namreč zapustili z obrazložitvijo, da predsednik SNS Zmago Jelinčič-Plemeniti preveč popušča in podpira premierja Janeza Janšo. V stranki so ostali še trije poslanci, tisti trije, ki so jo zapustili, pa se bodo morali zelo truditi, da bi politično preživel. V Sloveniji pa poteka tudi pomembno soočanje med vlado, delodajalci, sindikati, raznimi združenji in drugimi organizacijami oz. društvi civilne družbe. Medtem ko je vlada sprejela veliko ukrepov za izboljšanje socialnega položaja in življenjskih razmer gmotno najhujše prizadetih državljanov od davčnih olajšav, povečanja socialnih prejemkov, znižanja cen v otroških vrtcih in novih ugodnosti na drugih področjih, pa sindikati pripravljajo veliko stavkovno gibanje. Proti koncu meseca januarja ali v prvih dneh februarja naj bi pripravili prvo generalno stavko v Sloveniji ali pa več ločenih stavk. V njih bi sodelovali

delavci iz proizvodnje, javni uslužbenci (le-teh je okoli 150 tisoč), sodniki in upokojenici. Protestirali bi zoper nizke prejemke (slednji v nekaterih dejavnostih znašajo komaj okoli 340 evrov mesečno), draginjo, ki jo povzroča inflacija, in zahtevali odločnejšo politiko in ukrepe vlade, da bi se razmere umirile in izboljšale.

Vlada bo storila vse, zagotavlja, da bi dosegla sporazume za odpravo sedanjih socialnih napetosti, s čimer bi napovedane stavke preklicali ali jih vsaj odložili. Opozarja, "da bi delavci na ulicah ogrozili ugled in raven slovenskega predsedovanja EU."

Rodnost je začela naraščati

Veliko zanimanje in zadovoljstvo je vzbudilo poročilo Inštituta za varovanje zdravja o naraščanju števila porodov v Sloveniji. Lani je bilo v državi 19.585 porodov, kar je 784 ali 4,2 odstotka več kot leta 2006. Podatki o živorojenih otrocih bodo na voljo pozneje. Leto 2007 je bilo sicer že četrto zapored, ko se je v Sloveniji rodilo več otrok kot v predhodnem letu. Lani je tudi prvič po letu 1994 število porodov v Sloveniji presegle 19.000. V vladi menijo, da je naraščanje števila novorojencev eden od dokazov zaupanja državljanov v sedanjo oblast in v njen program za prihodnost države.

Marijan Drobež

Predstavitev odprtega pisma poslancem Državnega zbora

Pri oblikovanju pokrajin se je treba držati strokovnih kriterijev

Poimenovanje pokrajine, ki naj bi nastala na severnem Primorskem, v zadnjih mesecih dviga vse več prahu. Prav zaradi tega so zastopniki civilne družbe iz Goriške, združeni v Odboru za goriško pokrajino na Primorskem, poslali odprto pismo predsedniku in poslancem Državnega zbora RS, s katerim jih pozivajo k čimprejšnjemu sprejemu pokrajinske zakonodaje v skladu s predlogom vlade RS. V četrtek, 10. t. m., so ga v Stekleni dvorani Mestne občine Nova Gorica predstavili tudi medijem. V odsotnosti predsednika Odbora, Sergija Pelhana, je direktor Goriškega muzeja Andrej Malnič uvodoma povedal, da je bila izjava podpisana v ponedeljek, v vednost pa poslana predsedniku vlade Janezu Janši in ministru za lokalno samoupravo in regionalno politiko Ivanu Žagarju. "Pri tako resnih vprašanjih, kakršno je oblikovanje pokrajin, se je treba držati strokovnih kriterijev," je pribral Malnič, "ne pa odločati na podlagi čustev, neresnic in mitingaškega vzdušja". Zato, kot piše tudi v pismu, naj poslanci spoštujejo strokovne utemeljitve vladnih služb, ki predlagajo poimenovanje treh primorskih pokrajin (Goriške, Istrsko-Kraške in Notranjske) ter naj ne pristajajo na demagogijo in populizem ter groznje posameznih primorskih politikov. Odbor za goriško pokrajino na Primorskem, Forum za Goriško, Goriško društvo za kakovost bivanja in novogoriško združenje borcev za vrednote

Foto DPD

NOB za območje med Trento in Krasom zagovarja ime Goriška pokrajina, kot ga je predvidela tudi vlada, ker to odgovarja strokovnim kriterijem. Pokrajini naj da ime glavno ime pokrajine; samo ime Goriška pa priča o tisoletni prisotnosti Slovencev na zahodnem robu slovenskega ozemlja. Primorska je lahko dežela, čeprav je Slovenija premajhna, da bi si lahko privoščila štiristopenjski sistem (država, dežela, pokrajina, občina). "Smo tudi proti birokratskim skovankam," kakršne so lahko severna, južna, vzhodna ali zahodna Primorska, ki zalijo kulturno zgodovinsko dediščino Primorčev. V imenu Goriškega društva za kakovost bivanja je Lučka Mozetič povedala, da mora Odbor svoje zahteve razložiti in pri njih vztrajati, saj je za Ljubljano in Maribor vse, kar leži nad Ajdovščino, Primorska. Goriška ni le Nova Gorica, ampak področje od Trente do Krasa. "V osrednji Sloveniji ne poznamo primorske zgodovine in jim zadeva zato ni jasna." Vladimir Krpan, predsednik Območnega združenja borcev za vrednote NOB, je poudaril, da govori v imenu vseh borcev, ko

pravi, da s tem predlogom "ne uničujemo Primorske," saj še vedno imamo himno o Primorski. Gre pa za upravno enoto. Vsi Primorci imamo marsikaj skupnega, je dodal, toda upravno je prav, da smo ločeni. Predsednik Forum za Goriško Boris Nemeč je izrazil zadovoljstvo zaradi velikega premika goriške civilne družbe. Borci namreč zastopajo primorsko tradicijo, samostojnost, narodnost, ponos na slovenstvo; Forum za Goriško zastopa s svojimi prizadevanji za razvoj infrastrukture, zdravstva, šolstva itd. bolj gospodarsko perspektivo našega prostora; društvo za kakovost bivanja pa predstavlja še eno komponento družbenega življenja, in sicer človekove želje ter skrb za okolje. To so trije stebri, ki sestavljajo našo civilno družbo; ta namerava še naprej nastopati s pomočjo odborov in posameznih projektov. Društva so samostojna, skupni nastop pa jim daje večjo moč, širši spekter pogledov in večjo učinkovitost. Za skladen razvoj naše domovine je potrebno razmišljati policentrično, je dodal Nemeč, sicer naši kraji v prihodnjih desetletjih izgajajo izumrtje. Goriška ima popol-

noma drugačne probleme kot Istrsko-Kraška pokrajina, njihovi primarni interesi niso naši. Ko-per in Nova Gorica sta se po drugi svetovni vojni razvijala avtonomno, tako da Primorske ni mogoče uspešno upravljati iz enega središča, so še povedali.

Podpisniki odprtega pisma poslancem, ki aktivno sodelujejo z Mestno občino Nova Gorica (ta je tudi izdala brošuro z naslovom Goriška najbol, ki vsebuje tehtne posege najrazličnejših osebnosti celotnega goriškega prostora z obeh strani meje), v kratkem pričakujejo srečanje s primorskimi poslanci v Novi Gorici, da bi se za skupno mizo pogovorili. Če do tega ne bo prišlo, bodo šli v Ljubljano in zahtevali sprejem pri določenih organih, je dodal Malnič. O predlogu občinske skupine Zares za razpis posvetovalnega referenduma o razdelitvi Slovenije na pokrajine so podpisniki odprtega pisma povedali, da gre za zavlačevanje, saj bi referendum bil nesmiseln, je še povedal Boris Nemeč. Tako on kot Mozetičeva sta pozvala medije, ki imajo svojo moč, naj izobrazijo ljudi o tem, kaj bi pomenila Goriška pokrajina.

Enotna Primorska kot pokrajina danes nima smisla, so še povedali, saj je regionalna pripadnost v zadnjih 40 letih zamrla. Za projektom enotne Primorske se zato skrivajo le politični interesi. Sploh pa je problem ta, da Slovenija ni naredila sinteze med dvema kulturnima diagonalama sever-jug, vzhod-zahod. Na ljubljanskih zemljevidih nas ni več, so povedali zaskrbljeni. Največji problem pa je, da se v osrednji Sloveniji ne razmišlja več o tem, kaj nas čaka čez 20 ali 50 let. Prav bi bilo, da bi kaj več razmišljali o prihodnosti.

DD

Kratke

Rudnik živega srebra v Idriji bodo letos dokončno zaprli

Po daljšem obdobju priprav in posegov v območje rudnika živega srebra v Idriji bodo letos slednjega dokončno zaprli. Rudnik v Idriji je bil drugi največji na svetu, po Almadenu v Španiji. Od leta 1490, ko je izdelovalec škafov v potoku na Idrijskem slučajno zajel živosrebrno rudo, so rudarji izkopali 700 kilometrov rovov, ki sežejo 400 metrov globoko. V petsto letih so pridobili 147.000 ton živega srebra, kar je pomenilo več kot 13% celotne svetovne proizvodnje omenjene, zdravju sicer zelo škodljive in nevarne, kovine.

Rudnik je omogočil hiter in vsestranski razvoj Idrije. Pri tem so se pridobljene izkušnje kazale v tehniki, tehnologiji, zdravstvu, gospodarstvu in tudi v politiki. Država Slovenija je septembra lani Idrijo z vsemi značilnostmi njene živosrebrne dediščine, od rudarske tehnologije do čiparske umetnosti, predlagala za vpis na seznam Unescove svetovne dediščine. Vpis ne bi pomenil le prestiž, ampak naj bi zagotovil tudi nove razvojne možnosti. Z njimi bi v Idriji spomin in znanje, ki ju je ustvarilo živosrebrno rudarjenje, ohranili za prihodnje generacije domačinov.

V Buenos Airesu je izšla knjiga o slovenskem eksodusu leta 1945

Teolog in filozof dr. Jože Rant je v Buenos Airesu izdal knjigo z naslovom Slovenski eksodus leta 1945, ki je doslej najboljši

in najbolj celovit prikaz množičnega begunskega vala oz. izseljevanja, ki je po drugi svetovni vojni, to je po zmagi revolucije in njenega režima, zajel naš narod. Na predstavitvi novega dela sta zgodovinarica Tamara Griesser-Pečar in naš znani povratnik iz Argentine, pisatelj Zorko Simičič, poudarila, da gre za knjigo, "mimo katere ne bo mogel noben slovenski zgodovinar." V njej so objavljeni viri iz publikacij v Sloveniji in iz sveta, pa tudi pričevanja nekdanjih pripadnikov OF in partije. Zgodovinarica Tamara Griesser-Pečar je na srečanju časnikarjev v galeriji tednika Družina opozorila, "da je prvič v eni sami knjigi oz. monografiji strnjena celotna problematika beguncev od leta 1941 pa do sedanjega časa. Delo že tiskajo tudi v angleškem in španskem jeziku."

V novem delu je navedenih veliko število virov o slovenskem eksodusu, pod črto besedila pa naštetih več kot tisoč opomb, s katerimi avtor tudi ocenjuje ali dopolnjuje zaključke zgodovinarjev, ki so doslej pisali o begunstvu Slovencev po uvedbi novega režima v maju leta 1945. Gre skratka za epohalno delo. Delo dr. Jožeta Ranta je sicer izšlo v Buenos Airesu, v Sloveniji pa knjigo trži, to je predstavlja in prodaja Založba Družina.

Snovanja podjetnika Iva Boscarola in njegovega podjetja Pipistrel v Ajdovščini

Ivo Boscarol, lastnik in upravitelj tovarne lahkih letal Pipistrel, uživa v Sloveniji velik ugled sposobnega podjetnika, čeprav občasno sodeluje tudi v politiki in drugih javnih zadevah. Lani je Pipistrel prejel nagrado ameriške vesoljske agencije NASA za neko letalo iz Ajdovščine. Za leto 2008 pravi, "da mu ne bo dolgčas. Pripravljamo namreč zanimiv in izviran projekt, ki bo uresničen v letu 2009. Izdelali bomo novo letalo za vnovični polet slovenskega pilota Matevža Lenarčiča okrog sveta. Z našim letalom naj bi letel po zelo zahtevni trasi, in sicer čez

severni in južni tečaj ter prek Mount Everesta. Tudi s tem letalom bi vesoljski agenciji NASA v ZDA radi dokazali, da smo po izdelavi lahkih motornih letal najboljši na svetu." Ivo Boscarol z uspehi in letali, izdelanimi v tovarni Pipistrel, občutno prispeva k ugledu in prepoznavnosti Slovenije v svetu.

Sadike vinske trte iz Vipavske doline tudi v Afganistanu

Pripadniki slovenske vojske, ki izvajajo miroljubno misijo v Afganistanu, so tja prinesli tudi mlade sadike vinske trte iz Vipavske doline. Pričakujejo, da bodo dobro uspevale tudi v okolju omenjene azijske države. Sadike so vzgojili v trsničarski zadruzi v Vrhpolju pri Vipavi. Pobudnik za posaditev sadik vinske trte iz Vipavske doline v Afganistanu je bil višji vodnik slovenske vojske Valter Likar, ki je pred odhodom v miroljubno misijo v omenjeno državo služboval v Vipavi.

Razpoznava - preprečevanje - izobraževanje

Živimo z alergijo

Prof. dr. Ema Mušič se je potrudila in pripravila praktično knjigo, v kateri nas na razumljiv način pouči, kako živeti z alergijo. Knjigo, ki ima 128 strani, je izdala pred kratkim Založba Mladinska knjiga v Ljubljani. Avtorica je po specializaciji iz interne medicine svoje življenjsko delo posvetila področju pljučnih bolezni in alergijam. Knjiga je lepo in praktično strukturirana.

V uvodnih poglavjih bomo spoznali, kaj moramo vedeti o alergiji in alergentih. V ta namen je avtorica celovito prikazala problematiko alergije v človeškem telesu, odziv na alergijo, diagnostične postopke za alergijo ter kako alergeni vstopajo v telo. Prav alergene se je dotaknila v zvezi s številnimi poklici (v prehrambeni industriji, kozmetiki, frizerstvu itd.).

Pomembno je poglavje, ki obravnava alergijske bolezni. Le-te so lahko na očeh, v obliki astme, na koži, kot alergija na

hrano, na zdravila, na pike žuželk itd. Izredno pomembno pa je vprašanje, kako bi sami preprečevali alergije. V ta namen je avtorica izredno pregledno in praktično opisala načine izogibanja alergenov, vprašanje peloda v zraku, na drevesih, kaj je navzkrižna alergija in številne druge podrobnosti, ki jih srečujemo pri vsakdanjem življenju, kot npr. ka-

tere živalske dlake so lahko alergeni in kako preprečujemo alergijo na hrano. Lepo je orisala psevdoalergijo in kaj jo povzroča. Tudi pri uživanju določene hrane moramo poznati značilnosti jajc, kravjega mleka, pšenične

moke, orehe itd., ki vplivajo na alergijo. Pri tem je koristno, da vemo, kaj je kontaktna alergija in kateri so najpogostejši kontaktni alergeni, celo alergija na nikelj.

V sklepnem delu je avtorica nanizala načine zdravljenja alergije in zdravila, ki so potrebna na tem področju. Zato je potrebno izobraževanje, da bi se izognili številnim težavam. Vsekakor je dobro vedeti, da je alergija nadloga le do takrat, dokler ne spoznamo alergena, ki jo povzroča. Razumsko je potrebno presojati alternativne metode in pri tem uporabljati sodobna naravoslovna znanja ob upoštevanju nasvetov specialistov klinične alergologije.

Prof. dr. **Gabrijel Devetak**

Gospodarstvo v svetu

Vse manj Nemcev kupuje nove avtomobile

Nemci so leta 2007 kupili tako malo novih avtomobilov kot že od združitve ne. Upad, prvi v zadnjih štirih letih, je bil večji od pričakovanega, saj so Nemci namesto pričakovanih 3,4 milijona avtomobilov lani kupili le 3,15 milijona novih avtomobilov. Glede na leto 2006 se je prodaja znižala za devet odstotkov, je poročala nemška tiskovna agencija dpa.

Med glavnimi razlogi za upad prodaje naj bi bila uvedba davka na dodano vrednost v začetku leta, na manjšo prodajo naj bi vplivala tudi razprava o klimatskih spremembah, svoj delež pa je prispevala tudi vsesplošna podražitev, predvsem cen goriv.

5,7 milijona avtomobilov, kar je šest odstotkov nad rekordno ravniyo leta 2006.

V letošnjem letu pričakujejo nemški avtomobilski koncerni, predvsem zaradi novih

vse bolj pomembno. Ključna nemška industrija, ki šteje 748.300 zaposlenih, je lani peto leto zapored beležila rekordno vrednost izvoza. Izvoz v višini 4,3 milijona avto-

modelov in rastočega domačega povpraševanja, boljše rezultate in 3,2 milijona prodanih novih vozil. To je sicer še vedno manj kot leta 2006. Poslovanje s tujino pa postaja

mobilo - trije od štirih proizvedenih avtomobilov so prodani v tujino - je dosedanjo rekordno vrednost presegel za 11 odstotkov.

STA

Po izbiri tedenskega magazina Mag

Najbolj vpliven slovenski politik Janez Janša

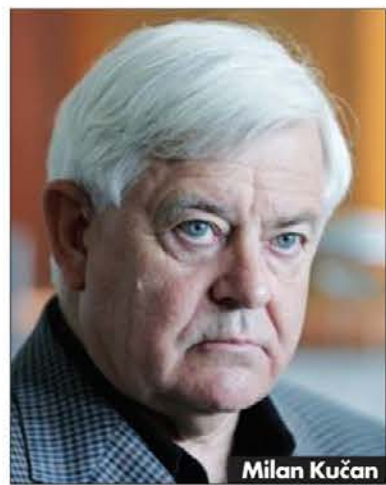
Uredništvo političnega tednika Mag je še pred prihodom novega odgovornega urednika, ki ga je vsilil lastnik, družba Delo, objavilo le-

ša, čeprav se je njegov vpliv v preteklem letu nekoliko zmanjšal. Sicer je premier na prvem mestu tradicionalne Magove lestvice že četrto leto zapored. Na drugo

danji predsednik države Milan Kučan. Ta naj bi bil po vplivu v Sloveniji na petem mestu. V Magu so zapisali, "da Milan Kučan, čeprav že pet let ne zaseda nobenega javnega položaja, še vedno dirigira tako imenovani levi politični sceni in zadnje čase vse bolj stopa v ospredje."

Na visoko deveto mesto je uredništvo uvrstilo Zorana Jankovića, "ki je z županovanjem v Ljubljani pridobil moč." Tako kot večini predstavnikov vlade se je zmanjšal vpliv direktorjev velikih slovenskih podjetij, ki so do svojih položajev prišli po vladni zaslugi. Na zadnja mesta so v omenjeni lestvici najbolj vplivnih Slovencev uvrstili Zdenko

Čebašek-Travnik, rektorico ljubljanske univerze Andrejo Kocjančič, filozofa Tineta Hribarja, poslanca v evropskem parlamentu Miho Brejca, Boruta Petka, tajnika Janeza Janše, in Antona Ropa, po prestopu iz LDS poslanca Socialnih demokratov. M.

Milan Kučan

Janez Janša

stvico stotih najbolj vplivnih Slovencev, ki naj bi zdaj krojili podobo države. Izbrali so jih po merilih uredništva, ta pa izhajajo iz znanja, izkušenj in spoznanj članov uredništva do zdaj vplivnega in razširjenega tednika. Najbolj vpliven Slovenec je še naprej predsednik vlade Janez Jan-

ma, mesto med vplivneži je bil tako kot lani uvrščen finančni minister Andrej Bajuk. Kaže, da sta Janša in Bajuk izgubila nekaj moči in vpliva v Sloveniji, na lestvici pa so zavzeli pomembna mesta predsednik stranke Zares Gregor Golobič, prvi mož Pivovarne Laško Boško Šrot in nek-

Zaradi šibke rasti in visoke nezaposlenosti Italijani črnogledi glede gospodarskega razvoja države

Po nedavno objavljenih izsledkih raziskave družbe za raziskovanje javnega mnenja Doxa-Gallup so Italijani vse bolj zaskrbljeni glede nadaljnega razvoja države. 52 odstotkov anketirancev je mnenja, da bo v državi prišlo do gospodarskih težav, medtem ko jih le šest odstotkov pričakuje krepitev gospodarstva, poroča avstrijska tiskovna agencija APA.

55 odstotkov vprašanih meni, da se bo stopnja brezposelnosti v letu 2008 v državi povečala. Obenem pa je 60 odstotkov vprašanih prepričanih, da je njihova zaposlitev varna, medtem ko se jih 31 odstotkov boji izgube delovnega mesta. 44 odstotkov anketirancev pričakuje poslabšanje finančnega položaja v novem letu, pri čemer je bila ta številka v podobni raziskavi lani 39 odstotkov. Le 16 odstotkov jih pričakuje iz-

boljšanje finančnega položaja, medtem ko jih 40 ne pričakuje večjih sprememb. Že več tednov v Italiji traja polemika o gospodarskem zatonu

mladimi, šibka gospodarska rast ter visok javni dolg so po poročanju APA glavni razlogi za nezadovoljstvo Italijanov.

S slabimi 59 milijoni prebivalcev je Italija četrta največja država EU - za Nemčijo, Francijo in Veliko Britanijo - sicer pa 22. v svetu. Po razvitosti spada v sam vrh držav v svetu in predstavlja sedmo najbolj razvito gospodarstvo. Toda italijansko gospodarstvo se že nekaj let sooča z relativno šibko rastjo in visoko nezaposlenostjo. Sooča se tudi s stalnimi inflacijskimi pritiski in prevelikim proračunskim pri-

države. Italijani se po javnomnenjskih raziskavah že dolgo časa uvrščajo med najbolj nesrečne Evropejce in na prihodnost gledajo z najmanj optimizma. Padanje realnih dohodkov, grozeča inflacija, strah pred nazadovanjem na družbeni lestvici, visoka brezposelnost med

manjklajem. Italija je skupaj s Portugalsko in Madžarsko članica Evropske unije, ki beleži najnižje stopnje rasti bruto domačega proizvoda. Zaradi slabih gospodarskih rezultatov se je prijel celo naziv "evropski bolnik".

STA

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868, e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 15. januarja, ob 14. uri.

Popravek

V poročilu o izletu Slovenskega zdravniškega združenja Trst - Gorica z naslovom "Potepuški" oddih na Dolenjskem in v Beli krajini je tiskarski škrat odjedel uvodni del, za kar se opravičujemo bralcem in izletnikom; manjkajoči del pa je tale:

Božajoči sončni žarki so v soboto, 10., in nedeljo, 11. novembra, spremljali člane in prijatelje Slovenskega zdravniškega združenja Trst - Gorica, ki so z neutrudnima predsednikoma, dr. Rafkom Dolharjem, in tajnico, lekarnarko Elviro Kalc Feri, uživali na tradicionalnem izletu ob sv. Martinu. Kot vselej so se odpravili na pot z Dunajske ceste na Opčinah in se čez prelestni Kras, obarvan s tisočeriimi toplimi jesenskimi barvnimi odtenki, odpeljali proti Dolenjski, tokrat pod vodstvom Vlaste Štrekelj iz agencije Ilirika,

ki je poskrbela za sproščujoče dvodnevno potepanje po naši domovini, v kateri je še veliko skritih lepot. Ko so se vozili mimo Vrhnike, je izza hribov pokukal zasneženi vrh očaka Triglava.

Prazni želodci so že naznanjali bližajoče se kosilo, ko so se ustavili blizu Otočca, v vasi Dolenje Kronovo, kjer so v gostilni Prešeren, ki je naslednica 400 let stare "furmanske postojanke", sedli za mizo in jedli pristne domače jedi.

Po dolenjskih njivah, vzdolž Krke, je že vzklilo žito, z dreves pa je visela, vanje trdno vsesana, omela, tu pa tam je kaka bela čaplja letela v soncu, ko so se izletniki približevali cilju, Čateškimi toplicam, blizu katerih je tudi več vrtnarij s toplimi gredami. Ogrevanje je tu poceni, saj toplih vrelcev res ne manjka!

Bližajo se poletne olimpijske igre 2008

Zamejsko zastopstvo tudi v Pekingu?

Velik športni dogodek v novem letu 2008 bodo nedvomno poletne olimpijske igre, ki bodo v Pekingu na Kitajskem od petka, 8. avgusta, do nedelje, 24. avgusta. Za dogodek, ki ga bomo po televizijskih ekranih pri nas lahko v živo spremljali po večini v zgodnjih jutranjih urah, vlada že nekaj let izjemno zanimanje. Ambiciozni gostitelji napovedujejo, da bodo na domačih prizoriščih dokončno zavladovali in vrgli s prestola dolga desetletja izstopajoče ameriške in

nekdanje sovjetske športnike. Kako živ je pol leta pred začetkom dogajanja utrip na Kitajskem, lahko, če že ne drugje ali na lastne oči, preverite na uradni spletni strani olimpijade <http://en.beijing2008.cn/>. Organizatorji so napeli vse sile, da bi se izkazali in OI priredili tako zglede, da bi bila po njih prepoznavna vsa država.

Po Moskvi 1980, Los Angelesu 1984, Seulu 1988, Barceloni 1992, Atlanti 1996, Sydneyu 2000 in Atenah 2004 se olimpijske igre vračajo

na Daljni vzhod in tudi tokrat bodo brzkone privabile na tekmovališča in zlasti pred televizor (pa tudi računalnik) ves svet, od strastnih ljubiteljev športa do taktikov, ki se tovrstnim gledalskim užitek prepustijo samo ob kraljevski priložnosti s petimi barvnimi krogi. Vtis imamo, da je zaradi trenutka, ki ga doživlja najbolj obljubena država na sve-

tu, tokratna izvedba še posebej epohalna. Marsikdo je res radoveden, kaj so pripravili gostitelji in kako bo potekala olimpijada števila 26 v moderni dobi. Ob armadi italijanskih šport-

Matej Černič

nikov, ki bodo najbrž tudi letos zablesteli v svojih značilnih panogah (razne vrste streljanja, borišni športi, sabljanje, medtem ko so ekipne panoge prava neznanca), bo nastopilo veliko športnikov iz Slovenije, več tekmovalcev iz naše dežele (Trst in Gorica

vsakič prispevata svoje) in... mogoče kak Slovenec iz Italije, pa naj ga imenujemo manjšinec, zamejec ali kakorkoli že hočemo. Ravno v teh dneh bijejo odločilne dvoboje za uvrstitev v Peking odbojkarji italijanske izbrane vrste, v kateri sta standardna člana šesterke Matej Černič (že srebrn v Atenah) iz Gabrij in Števerjanec Loris Mania'. Če bo azzurrom, ki jih trenira selektor Andrea Anastasi (ob vrnitvi na klopi reprezentance je takoj zaupal nekdanjima valovcema na račun drugih, tudi zvenceh imen), naposled uspešno, bosta najboljša dva zamejska športnika po izboru slovenskih športnih novinarjev za leto 2007 prav gotovo protagonistita tudi avgusta na Kitajskem. Sanje vsakega športnika bi se mogoče lahko kvečjemu spet uresničile tudi atletinji Claudii Coslovich, ki je že sodelovala na zadnjih dveh olimpijadah. Veteranka je pri kraju vrhunske kariere v metu kopja, možnosti, da bi jo videli v Pekingu, je sicer bolj malo, toda norma za nastop le ni nemoogoča in usoda me-

talke od Piščancev nad Rojanom pri Trstu je prej v rokah odločitev na vsedržavni atletski zvezi v Rimu. Majhno bilko upanja v prisotnost že na teh OI ohranja tudi mlada odbojkarica s Kontovela Sandra Vitez, ki je na širšem spisku reprezentance selektorja Mas-

Tanja Romano

sima Barbolinija. Azzurre so evropske prvakinje in trener bo najverjetneje zaupal tistim dekletom, ki so pred nedavnim osvojele še svetovni pokal, toda do avgusta manjka še več mesecev, tako da se lahko zgodi še marsikaj. Seveda odličnim Sandrinim soigralkam ne privoščimo nobe-

ne poškodbe ali česa podobnega, toda Vitezova je že dokazala, da lahko igra na najvišji ravni, tako da bi bila najbrž lahko kos tudi pekinški preizkušnji in njenega nastopa bi se seveda veselili. Umetnostnega kotalkanja, pa nogo, v kateri bi bila nepremagljiva Tržačanka Tanja Romano glavna kandidatka za zamejsko zlato, pa, kot znano, ni med

olimpijskimi športi in njegove vključitve v ta čas 34-članski seznam panog tudi ni na vidiku. Pekingu 2008 bodo sledile zimske olimpijske igre 2010 v Vancouveru v Kanadi, letne OI 2012 v Londonu ter zimska olimpijada 2014 v Sočiju v Rusiji.

HC

Sandra Vitez

Ritem Andaluzije Flamenko

Flamenko. Ritem Španije. Ritem Andaluzije. Čeprav ga marsikdo enači s celotno Španijo, je njegova zibelka prav v Andaluziji. Njegov ritem, dolga živa oblačila, zvok kitare in pahljaja te spremljajo povsod, kamorkoli greš. In čeprav daje na začetku občutek nemelodičnosti, lahko v njem počasi odkriš dušo in temperamentnost pristne južne Španije. To je tipičen andaluzijski umetniški izraz, ki je nastal pod močnim ciganskim in judovskim vplivom. Njegove korenine je namreč treba poiskati ravno tam. Nekoč se odmeva te glasbe ni slišalo preko andaluzijskih meja, sedaj pa je sestavni del celotne španske tradicije, čeprav ostaja delno omejen le na južni del države in velika mesta. Od polovice 19. stoletja je celo prekoračil meje in se razširil po celem svetu.

Čeprav ga sedaj uprizarjajo v največjih in najbogatejših španskih gledališčih, so bili njegovi začetki nekoliko različni. Flamenko je namreč nastal kot umetniški izraz revnejših ciganskih in judovskih slojev. Poleg tega da je bila njihova zgodovina polna preizkušenj in žrtev španske inkvizicije, je bila njihova umetnost pri-

puščena ustnemu izročilu. Nikoli ni vzbujala zanimanja v zgodovinarjih in muzikologih. Komaj leta 1980 ji je uspelo se prerinuti v program na konservatorijih. Njegova zgodovina je zato še ovita v meglo. In ne le zgodovina. Tudi etimologijo imena "flamenco" obkrožajo

različnejših okoljih: na družinskih praznovanjih, v tablo, tipičnem španskem praznovanju, v gledališčih, kjer flamenko sestavljajo petje (cante), ples (baile), spodbujanje z vzkliki (jaleo), ploskanje (palmas), kitara, včasih pa tudi drugi instrumenti. Večkrat se flamenko povezuje le s plesom. Dejansko pa je duša flamenka "cante", pesem. Rodi se namreč kot pesem, brez glasbe, kitara in ples se mu pridružita pozneje. Bistvena pri glasbenem delu flamenka je improvizacija, ki je posledično odvisna od sodelovanja in navdušenja poslušalcev. Besedila (letras) so zelo poetična. Večkrat so namreč improvizirali na besedila različnih pesnikov, eden od teh je gotovo Federico Garcia Lorca. Ta je za zgodovino flamenka izredno pomemben lik, saj se je skupaj s skladateljem Menuelom de Falla (po katerem je tudi poimenovano gledališče v Cadizu) in drugimi intelektualci boril za priznavanje flamenka kot umetnosti in za ohranjanje njegove pristnosti. V zgodovino so se zapisala imena številnih izvajalcev. Za pesalce so

najrazličnejši dvomi. Nekateri ga pripisujejo špansko-arabskemu poreklu, v katerem beseda fellahmengu pomeni "kmet brez zemlje", drugi pa ga povezujejo s Flandrijo, flamenko lahko namreč pomeni tudi flamski, saj je ta rodna zemlja ciganov. Kot zadnja možnost pa bi ta glasba lahko bila flamenante (goreča) umetniška izvedba. Sedaj ga lahko najdemo v naj-

različnejših okoljih: na družinskih praznovanjih, v tablo, tipičnem španskem praznovanju, v gledališčih, kjer flamenko sestavljajo petje (cante), ples (baile), spodbujanje z vzkliki (jaleo), ploskanje (palmas), kitara, včasih pa tudi drugi instrumenti.

Večkrat se flamenko povezuje le s plesom. Dejansko pa je duša flamenka "cante", pesem. Rodi se namreč kot pesem, brez glasbe, kitara in ples se mu pridružita pozneje. Bistvena pri glasbenem delu flamenka je improvizacija, ki je posledično odvisna od sodelovanja in navdušenja poslušalcev. Besedila (letras) so zelo poetična. Večkrat so namreč improvizirali na besedila različnih pesnikov, eden od teh je gotovo Federico Garcia Lorca. Ta je za zgodovino flamenka izredno pomemben lik, saj se je skupaj s skladateljem Menuelom de Falla (po katerem je tudi poimenovano gledališče v Cadizu) in drugimi intelektualci boril za priznavanje flamenka kot umetnosti in za ohranjanje njegove pristnosti. V zgodovino so se zapisala imena številnih izvajalcev. Za pesalce so

bili pomembni predvsem Joaquín Cortés, Antonio Canales, los Farrucos in Antonio Marques. Za pevce Pele, Enrique Morente, Estrella, Capullo de Jerez, Paquera de Jerez in Camaron de la Isla. Za kitariste pa Paco de Lucia, Vicente Amigo, Manolo Sanlúcar, Tomatito, Sabicas, Nino Ricardo, Ramon Montoya, Carlos Montoya ter Paco Pena.

Tanja Zorzut

SSG Premiera: Maraton v New Yorku Metaforični tek skozi življenje

Sodobni čas s svojim hitrim, prehitrim ritmom, ki ga včasih le s težavo dohitevamo, nas sili, da venomer nekam tekamo in si v tem norem tek zastavljamo zmeraj nove, morda ne povsem ali ne vedno dosegljive cilje, ki se nam včasih očitno odmakajo, pa čeprav se nam zdijo tako blizu in smo prepričani, da jih bomo prej ali slej vendarle dosegli. Zgoditi pa se, da se večkrat pri tem prav bridko uštejemo. Ta naš drzni, ambiciozni tek se lahko kar na lepem prekine, če nam načrte prekriža višja sila in nam za zmeraj ustavi odmerjeni čas na našem kratkem in intenzivnem delu Maraton v New Yorku italijanskega dramatika Edoarda Erbe, bivajočega v Rimu, a rojenega v Paviji, ki ga je umetniško usmerjala šola gledališča Piccolo Teatro di Milano. Literarni kritiki ga uvrščajo med najbolj bleščajoče talente njegove generacije. Iz vrste njegovih dramskih stvaritev, ki so jih v Italiji na oder ponesli znani igralci, izstopa prav kratki tekst Maraton v New Yorku. Besedilo iz l. 1992 je bilo prevedeno v trinajst jezikov in je doživelo šest izdaj v ravno toliko jezikih. Pojavilo se je že na mnogih svetovnih odrih. Temu dolgemu seznamu uspehov se je pridružil še eden: v petek, 11. januarja, je delo dočakalo tudi slovensko praznovanje v Slovenskem stalnem gledališču v Trstu izpod prevajalskega peresa Gašperja Maleja. V mali dvorani Kulturnega doma, ki jo je vodstvo gledališča pridobilo v

četrtem nadstropju in bo v bližnji prihodnosti dobila dokončno podobo, se je zgodil slovenski Maraton. Izziv dela, ki poleg sledečih si replik zahteva utrudljiv enouren tek, sta sprejela najmlajša člana SSG, Primož Forte in Romeo Grebenšek, pod pozornost in trezno režijsko taktiko Mihe Goloba, režiserja mlajše generacije, ki je režijo študiral na ljubljanski AGRFT pri prof. Miletu Korunu in Matjažu Župančiču in je bil prvič gost v SSG. Od l. 2002 do 2006 je bil direktor Šentjakobskega gledališča Ljubljana. Režije je podpisal že v raznih slovenskih gledališčih. Za diplomsko predstavo, Brechtovo Malomeščansko svatbo (1999/2000), je prejel Studentsko Prešernovo nagrado in nagrado Marta 2000 za režijo na International festival of Theatre schools v Brnu. Njegova predstava Metamorfoze (Naroden teater Štip, Makedonija 2004/2005) je na festivalu Slovanski venec v Moskvi prejela posebno nagrado žirije in prav tako nagrado tudi na festivalu antične drame v Bitoli. Zasedba z mladima igralcema se je izkazala kot zelo posrečena in učinkovita, saj se njuna leta ujema s tistimi dramskih oseb, dveh prijateljev okrog prelomnih tridesetih let, Maria, še nagnjenega k otročjosti in z roječimi vprašanji v mislih, in Steva, bolj preudarnega, treznega v odločitvah, ki trenirata za najslavnejši maraton na svetu. Medtem ko se njuni telesi znajeta v naporu teka, se izrisujeta njuna značaja in odnos do življenja, in ko se gledalcu zdi,

da ju spoznava, se mu začneta oddaljevati in po nepričakovanem zasuku šibkejši Mario postane vse bolj zagnan in navdušen v svojem tekaškem poletu, ki ga žene zmeraj dlje...v onostranstvo?, medtem ko Steve zaostaja in ga ne more več spremljati, zaradi bolečin v vrznicah ali ker je zasidran v tuzemskem bivanju? Avtor nas iz realnosti preko pogovorov protagonistov pospremi v druge dimenzije časa in prostora, medtem ko kronometer v ozadju odra odšteva še zadnje minute in sekunde enourne igre. Le-ta zaradi komornosti neverjetno zbliza igralca in gledalca, da slednji, čeprav sam udobno sedi, občuti na lastni koži igralčev fizični napor, tako da si proti koncu igre želi, da bi minute hitreje odtekale, tako da bi se igralec prej osvobodil telesne muke. V manjšem ambientu odigrano delo nudi tudi drugačen gledalčev pristop do vsega igralčevega izvajanja, ki je postavljeno pod drobnogled, tako da se med njima res vzpostavi trdnjša, intimnejša vez. Slednjo sta znala imenitno stakiti oba igralca, ki sta z resničnim znolenjem in prepričljivo učinkovitostjo izrisala dramska lika ter se z njima popolnoma spojila. Nadrobno, čeprav povsem naravno sta naštudirala gibe in mimične poteze obraza in bila koncentrirana ter dosledna skozi celotno predstavo, ki gledalca popolnoma vsrka vase. Premierno občinstvo (mala dvorana sprejme 75 gledalcev) je z navdušenjem spremljalo uprizoritev, ki vsebuje tudi duhovite drobce, in igralca obsulo s hvaležnim ploskanjem. Z njuno interpretacijo je bil zelo zadovoljen tudi prisoten avtor, ki sta ga priklicala na prizorišče, da je bil še sam deležen odobravajočega aplavza.

Iva Koršič

HOKEJ IN LINE

A1 liga: Pirati Civitavecchia - Palet Kwins
Zadružna kraška banka 8:5

NOGOMET

Elitna liga: Gonars - Vesna 2:1, Union 91 -
Juventina 2:0

Promocijska liga: Kras Koimpex - Capriva 0:0

1. amaterska liga: Primorje Interland - Ruda
2:1, Gradese - Primorac 1:0, Sovodnje - San
Sergio 1:5

2. amaterska liga: Lucinico - Breg 1:2,
Costalunga - Zarja/Golja 1:1

3. amaterska liga: Aiello - Mladost 1:1

KOŠARKA

C liga: Coarle - Bor Radenska 72:59

C2 liga: Jadran Mark - Ronchi 68:61

D liga: Goriziana - Breg 85:73,

Kontovel/Sokol prost

ODBOJKA

Ženska C liga: Sloga List - Chions 0:3

Moška C liga: San Vito - Sloga Tabor Televita
1:3, Foedis - Soča Zadružna banka Doberdob
Sovodnje 3:0, Val Imsa - CUS 0:3

Ženska D liga: Bor/Breg Kmečka banka - Il
Pozzo 1:3, Gavalley Kmečka banka - Tarcento
0:3, Kontovel - Cordenons 1:3

Moška D liga: Club Altura - Olympia TMedia
3:1, Fincantieri - Sloga 3:2

Deželni svet Slovenske skupnosti

Nastop na volitvah z lastnim simbolom in imenom

Deželni svet Slovenske skupnosti, ki je zasedal prejšnji četrtek, 10. januarja, v Jamljah, je bil namenjen resnemu in razčlenjenemu političnemu soočenju. Po bogati in odkriti razpravi je bila potrjena osnova Slovenske skupnosti, t. j. samostojno politično zastopanje kot zbirna narodna stranka, v kateri vsak pripadnik slovenske narodne skupnosti v Italiji lahko najde svoj prostor. Pri tem je stranka z osnovanjem volilnega odbora tudi sprožila aktivno pripravo na bližnje deželne volitve, na katerih želi SSK nastopiti z lastnim simbolom in imenom, kot ji to omogoča februarja lani odobreni deželni volilni zakon.

V uvodu sta deželni predsednik SSK Rafko Dolhar in deželni podtajnik Andrej Berdon, ki je nastopil zaradi odsotnosti deželnega tajnika Damijana Terpina, obnovila vse dotedanje poteze

deželnega tajništva stranke od primarnih volitev za Demokrasko stranko do danes. Le-te slovnijo na zelo jasnem predlogu, ki ga je deželno tajništvo izoblikovalo. SSK se je vključila v ustanavljanje Demokrasko stranke, kot je to svoj čas naredila z Marjetico, pri tem pa predlaga federativni dogovor, ki bi bil temelj za volilna zavezištva in sodelovanje v svetniških skupinah izvoljenih teles. Deželni svet pa je bil tudi poklican, da enkrat za vselej ovrže vse zunanje namige o razpustitvi stranke.

Razprava, ki se je nato razvila, je potrdila strategijo stranke, ob tem pa so člani deželnega sveta izrazili več predlogov in razmišljanj, ki so utrdile in obogatile politično strategijo SSK. Tako je Silvan Primožič poudaril, da Demokrasko stranka ni edini možni volilni partner SSK. Čeprav bi dogovor s kandidaturjo na listi druge stranke pred-

stavljala lažjo pot, bi pri tem stranka izgubila. Vanda Gradnik je izrazila določeno skepsno nad sodelovanjem z novonastalo Demokrasko stranko. Drago Štoka je poudaril, da SSK ni odvisna od tega, da ima deželnega svetnika, čeprav je brez njega delovanje stranke manj učinkovito. Trenutno je najbližji sogovornik Demokrasko stranka. Politični položaj pa ni navdušujoč, ker ni veliko časa do volitev. Za Sergija Pahorja je obstoj edina korektna pot. Pri tem pa si ne smemo skrivati stvarnosti, predvsem kar se tiče zahtev v zvezi z deželnim volilnim zakonom. Tržaški pokrajinski tajnik Peter Močnik je obrazložil, da februarja mora Demokrasko stranka ustanoviti nove svetniške skupine v izvoljenih telesih. Deželni tajnik Demokrasko stranke bo moral upoštevati SSK. Ne nazadnje je sama Demokrasko stranka še vedno v

procesu ustanavljanja, saj še nima statuta. Rafko Dolhar je opozoril na nevarnost zavlačevanja odnosov s SSK, s prikritim namenom, da jo postavijo ob zid in bo prisiljena sprejeti bele menice. Na to SSK ne sme nasesti. Drago Štoka je podprl poseg Dolharja in dodal, da na naslednjih volitvah mora SSK nastopiti s svojim simbolom lipo-ve vejice in s svojimi listami. Jasno mora biti, da na volitvah SSK ne bo ostala doma. Goriška pokrajinska odbornica Mara Černic je označila nadaljevanje SSK kot temeljno dejstvo. Pri tem pa je opozorila na nevarnost izpada iz deželnega sveta. Prisotnost SSK v deželnem svetu FJK mora biti med prioritarnimi cilji. Zmaga Illyja omogoča SSK, da ostane v deželni večini in to odpira nadaljnje perspektive. Danes, v Gorici, je SSK referenčni subjekt za Slovence, pozna pa se razlika s prejšnjim obdobjem. Federacija z Demokrasko stranko je strateška, vendar si je treba pustiti odprta vrata tudi za druge rešitve. Potrebno bo izbrati tisto pot, ki nam daje največ možnosti, da se SSK vrne v deželni svet FJK. Deželno omizje mora biti cilj SSK. Tržaški občinski svetnik Igor Švab je tudi poudaril pomembnost vrnit-

ve SSK v deželni svet in opozoril, da bo v Rimu sestanek, kjer bo sprejet državni statut, ki naj bi predvideval preferenčno sodelovanje z avtonomističnimi gibanji. Če bo res tako, potem je podlaga za federacijo pripravljena. Marij Maver je opozoril, da, če SSK ne gre samostojno na volitve, ji preti postopna šibitev. Tudi danes se nastopanje brez simbola pozna. Bernard Špacapan je podčrtal, da je nejasnost odvisna od razvoja ustanavljanja Demokrasko stranke. SSK mora biti strnjena okoli deželnega tajništva in ohranjati svojo samostojnost. Pomembno je, da ima SSK odprte možnosti tudi z drugimi političnimi subjekti. Tajnik sekcije v Devinu-Nabrežini Edvin Forčič je poudaril, da stranka potrebuje vidljivosti. To je še posebno važno na Tržaškem. Potrebno bo dobro ekipno delo, kar je poudarila tudi Maja Lapornik. Dodala pa je, da ni potrebno sklepati o razpustu stranke, kajti to so bila samo zunanja namigovanja. Predsednik rajonskega sveta v Štandrežu Marjan Brescia je opozoril na potrebo, da se SSK čim bolj odpira mladim, kar je bistvenega pomena za nadaljnji obstoj stranke. Julijan Čavdek je poudaril, da bo za

bližnje deželne volitve pomembno delo po sekcijah. Marko Šavron je apeliral na večje informiranje ter pomembnost, da se stiki z Demokrasko stranko primerno vzpostavijo. Glede namigov o razpuščanju stranke pa ti ne sodijo niti na dnevni red.

Razpravo je nato povzel deželni podtajnik Andrej Berdon, ki je poudaril, da SSK ima stalne stike s predstavniki Demokrasko stranke, ki so bivši predstavniki Marjetice. Pri tem pa je poudaril, da bo pri sklepanju koalicij pomembno besedo imel sedanji predsednik deželnega odbora Riccardo Illy. Nadalje je ugotovil, da je bila iz razprave jasno izražena volja po nastopu z lastnim simbolom in imenom. Brez simbola stranka deluje v neki negotovosti, ki jo preferen- ce le delno omilijo. Jasno je podčrtal, da je nov deželni volilni zakon izreden uspeh SSK in pokojnega deželnega svetnika Mirka Špacapana. Seveda je sedaj na SSK naloga, da ga primer- no izkoristi. Pri tem ne gre dvo- miti glede težav z nabiranjem podpisov, to je za stranko zdravo delovanje, kot bo pomembno delovanje volilnega odbora in delo na terenu, med ljudmi.

Čaj

CTA GORICA Zimski popoldnevi

Sedem lutkovnih predstav v veselje otrok

V soboto, 12. januarja, se je, prvič v goriškem gledališču Verdi, začel niz sedmih lutkovnih predstav za najmlajše gledalce, ki jih deveto leto prireja CTA (Deželno središče za animirano gledališče) iz Gorice pod naslovom Zimski popoldnevi (Pomeriggi d'inverno). Pet zaporednih igranic bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž, sklepna, 1. mar-

Skozi celotno zgodbo se bolj ali manj učinkovito prepletata resnični in fantazijski svet, kamor se tako radi zatekajo otroci.

Naslednja predstava Mignolina e lo spirito del fiore, povzeta po Andersenovi pravljici Palčica, bo v soboto, 19. januarja, ob 16.30. Ob isti uri bodo v Kulturnem centru Lojze Bratuž še Tic, Tac e il tempo sospeso (26. t. m.), Anima blu (9. februarja), Scale a vela e orologi a soffio (16. februarja) in Giocagocattolo (23. februarja).

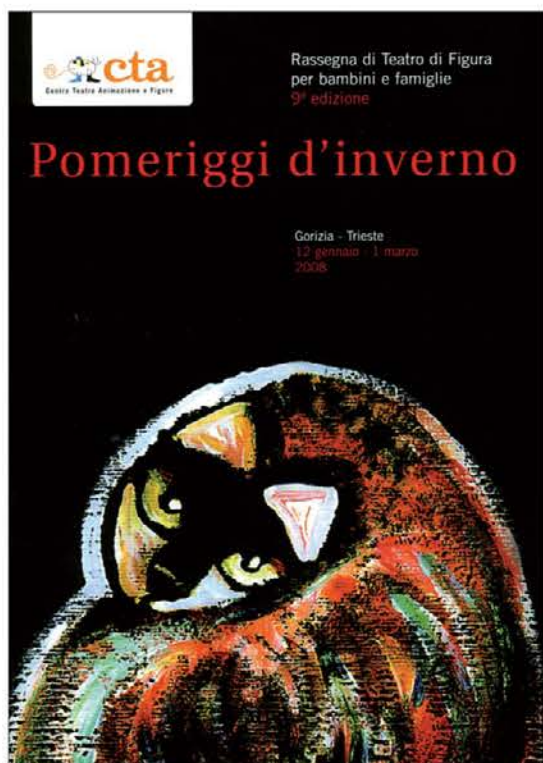
Zadnja predstava D'un tratto nel folto del bosco Antonelle Caruzzi bo v gledališču Verdi v izvedbi CTA in režiji Roberta Piaggia. Dve predstavi, Anima blu (8. februarja) in Scale a vela e orologi a

soffio (15. februarja) bosta tudi v jutranjih urah za šole.

Goriški niz prireja CTA skupno z goriškim občinskim odbor- ništvom za kulturo in s podporo ministrstva za kulturne dejavnosti, dežele FJK, dežel- nega zavoda za gledališče in pod pokroviteljstvom združenja lutkovnih gledališč ATF.

Ob sodelovanju gledališča Rossetti, Stalnega gledališča FJK, bodo Zimski popoldnevi letos prvič razveseljevali tudi otroke v Trstu. Prva bo v dvorani Bartoli Cenerentola all'Opera v izvedbi CTA, v nedeljo, 20. januarja, ob 17.00 in v ponedeljek, 21. januarja, ob 18.30.

IK

ca, pa spet v Verdijevem gledališču. Uvodno predstavo La notte illuminata Marca Ferra in Valerie Sacco, ki sta podpisala tudi režijo, sta prikazala igralca Silvia Paoli in Maurizio Patella. Pri odrski pripovedi o fantiču in njegovih domišljij- skih poletih, pri katerih uporablja razne predmete, ki jih nato njegova mamica zama- nišče, sta se poslužila tudi lutk oziroma senčnega gledališča, ki je male gledalce popeljala v svet domišljije. Še posebno do- miselno učinkovit je bil senčen obris velike govoreče, zdaj preteče zdaj nagajive gore, preko katere je morala iti ma- mica, če je želela priti v skriv- nosten gozd, kjer naj bi bili vsi izgubljeni domači predmeti.

PODPIRAJ NAŠ TISK

JANUAR mesec katoliškega tiska

RASTI SKUPAJ

Književne kulture ne ustvarjajo samo pisatelji – ustvarjalci, ampak nastaja le ob skupnem sodelovanju vseh narodovih plasti, ob njihovi moralni podpori, ki se kaže v zanimanju in ljubezni, ter ob materialni podpori v obliki kupovanja knjig. Vsakdo bi se moral zavedati velike resnice, da kdor podpira domačo knjigo, soustvarja zgradbo slovenske književnosti, znanosti in umetnosti.

France Vodnik